

MARŠAL GROVER

**DOŠAO JE TIHO
HOLIDEJ**

CENA 30 DINARA

BROJ 130

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

MAK LENANOVA SMRT

★ **DOK HOLIDEJ** ★

MARŠAL GROVER

MAK LENINOVA SMRT

NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 130

Glavni i odgovorni urednik:
Svetozar TOMIĆ

Urednik:
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala:
Marshall Grover

THE NIGHT Mc LENNAN DIED

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor:
Zorka ĆIRIĆ

Tehnički urednik:
Ferenc BARAT

Korektori:
Marija BURANJI
Margit HORVAT-HARANGOZO

Stampa: 24. VIII 1982.
Tržište: 7. IX 1982.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad,
Vojvode Mišića 1. Glavni i odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ; Urednik:
Zorka ĆIRIĆ; Naslov originala: Marshall Grover — THE NIGHT Mc LENNAN
DIED; Copyright: UNIVERSUM PRESS.

Oslobođeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata
za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73. od 10. maja
1973. godine.

— Bluza, pantalone, čizme... — Magacioner narednik 11-og konjičkog puka polako je vadio vojničke predmete iz jednog sanduka i slagao ih na tezgju pred sobom. — Šešir s amblerom, opasač sa sabljom, mamuze...

— U redu je, u redu — prevadio je preko usana visoki čovek guste tamne kose i sivoplavih očiju koje su sekle kao noževi.

— Ne morate da vidite sve stvari, naredniče. Mađa vidim da je sve dobro održavano, ne interesuje me kompletna oprema, već samo neki deo koji je Kris stalno koristio.

Narednik Roj Galard, mršav čovek koščatog lica i isturene špicaste brade duboko je uzdahnuo i nastavio da prevrće po sanduku. Zastao je kao da je naišao na nešto, i na licu mu se ukazao izraz zadovoljstva. — Možda revolver?

— Hm, da, to bi moglo biti interesantno. U svakom slučaju, revolver je nerazdvojan deo vojničke opreme, čak samog vojnika — rekao je visoki čovek u civilnom odelu.

Narednik je otkopčao kaišić, otvorio poklopac futrole i izvadio revolver sa drškom od slonove kosti s urezanim inicijalima USC (Konjica Sjedinjenih Država). Zagledao ga je i vratio u futrolu.

— Lep revolver — primetio je visoki civil.

— Da, vrlo lep — složio se narednik vadeći iz fioke blok priznanica i olovku. — A nije ga čestito ni upotrebio.

— Kako? Znam da je Kris često vežbao gađanje i da je učestvovao u mnogim takmičenjima.

— Da, ali ovo oružje je sasvim novo. Dobio ga je od svojih drugova iz čete u znak zahvalnosti za mnoge dobijene opklade.

— Kladili ste se na njega?

— Da kladili smo se svaki put — potvrdno je klimnuo glavom Galard. — I nikada nas nije koštao ni jednog centa. Nikada u životu nisam video tako dobrog strelca sa revolverom kao što je bio Kris Kerton. — Uzdahnuo je još jednom i žalosno odmahnuo glavom. — Kris će zaista nedostajati četi, to vam mogu reći. Jedanaesti puk neće više biti ono što je nekada bio.

— Naravno, ali svet se uopšte menja. Danas nikada nije isto što i juče. Uzeću taj revolver za uspomenu.

— Hoćete li i pušku?

— Je li i to poklon drugova?

— Da. Revolver i puška s inicijalima, to je komplet. Posle jednog takmičenja kojom prilikom smo na opkladi digli priličnu svotu novca, govorili smo se da poručniku Krisu poklonimo nešto za uspomenu. Odlučili smo da to budu revolver i puška, i taj poklon smo mu predali

uoči samog odlaska na drugu dužnost. Sećam se kad mu je četni narednik predao oružje i zatražio od njega da ga pripaše. Kris je uzeo opasač sa futrolom za revolver i prikopčao ga oko pojasa i veštim pokretom izvukao revolver iz futrole. Dok je razgledao oružje, a posebno dršku revolvera, na licu mu se ogledao izraz zadovoljstva. Drška od slonovače mu se naročito dopadala. Revolver je stvarno lep i što se tiče modela i dužine cevi uopšte bez zamerke. Kalibar '45, a dužina cevi sedam inča kao uobičajenih konjičkih revolvera.

— Da, revolver je lep. Ima dršku kao moj — primetio je Dok.

— Poručnik je bio zadivljen. Rekao je da nikada nije ni sanjao da će imati revolver sa drškom od slonovače. A tek kada je primetio inicijale! Zahvalio nam se na poklonu i izjavio da mu je žao što odlazi, i da verovatno nikada više neće imati takvu četu. Onda mu je četni narednik predao novu „vinčesterku"... Uglaćanu, podmazanu, novu novcatu sa futrolom od mekog telećeg boksa koja se mogla okačiti o sedlo. Poručnik je ozbiljno primio i održao nam govor od koga su suze mogle poteći na oči. Bili smo dirnuti. Onda je poručnik seo u kola i uz naše gromko: „tri put hura” uz pozdrav prošao pored zastave. Praćen poklicima i lepim željama povezao se prema glavnim vratnicama u ogradi od palisada koja je opasivala tvrđavu Elison. Na samom izlazu, vozar je zaustavio kola dovoljno dugo da poručnik ustane i poslednji put pozdravi zastavu koja se vijorila na kuli iznad ulaza.

— Tragično, skoro potresno — primetio je Dok Holidej, jer visoki čovek u civilnom odelu nije bio drugi nego on.

Taj razgovor vodio se u magacinu tvrđave Elison, gde se nalazio štab jedanaestog konjičkog puka, sredinom proleća 1877. godine. Taj razgovor i primopredaja delova opreme jednog poginulog oficira konjičkog puka. Manje od jednog časa pre toga, Dok Holidej je prispeo u tvrđavu Elison da preuzme deo opreme svog najboljeg druga iz mladosti poručnika Krisa Kertona koji je izgubio život pri napuštanju službe u puku i prelasku na novu dužnost. U razgovoru sa komandantom puka dobio je odobrenja da neke sitnice uzme za uspomenu što je i učinio. Pukovnik mu je Krisovu smrt predstavio kao veliki gubitak za konjicu i njegove drugove, ali, rekao je, „takav je život vojnika, uvek izložen opasnosti i u očekivanju najgoreg. Smrt treba shvatiti kao neku vrstu prekomande”. Zatražio je Dokovu saglasnost da Krisova odlikovanja, epolete i sablja ostanu u vitrini puka kao relikvija. Dok se složio i oprostio se sa komandantom uz pitanje da li ga neka kola mogu prebaciti do gradića San Marko koji se nalazio nekoliko milja daleko.

— Došli ste bez konja?

— Da. Moj konj je povredio nogu i mora ostati u štali bar dva meseca — rekao je Dok.

— U redu. Naša teretna kola polaze za San Marko za jedan čas. Možete poći tim kolima ako hoćete — ponudio je pukovnik. — Kaplar Jets obično vozi kola, a on je pri-

čalica i biće mu mило da sa nekim razgovara uz put.

— Hvala pukovniče — prihvatio je Dok. — Dobro će mi doći vaš prevoz dok se ne snabdem nekim konjem.

— To neće biti teško, jer u gradu imate dvojicu trgovaca konjima. Lako ćete ih naći.

*

Pošto se sa puno uvažavanja oprostio od pukovnika i poželeo svaku sreću i uspeh puku, Dok Holidej je nakratko posetio malo groblje severno od administrativnog bloka zgrada. Groblje se nalazilo na domaku pogleda, ali van domašaja glasnih povika ukrotitelja konja koji su radili svoj posao u jednom ograđenom prostoru na istočnom delu logora, i zato se nije dvoumio da stojeći pored sveže zatrpanog i utapkanog groba glasno izgovori nekoliko reči.

— Nije u pitanju žudnja za osvetom Krise. Ti, to dobro znaš, jer znaš kakav sam. U pitanju je osećaj elementarne pravde, uverenje da jedan podli kukavički kockar ne može proći nekažnjen za mučko ubistvo jednog časnog čoveka i hrabrog vojnika konjice Sjedinjenih Država. Ali, ako si već morao da umreš tako mlad, lakše bi mi bilo da si život, izgubio na bojnom polju. Za mene lično svaka predana smrt je besmislena, ali, pošto znam koliko si ti voleo vojsku, onda bi smrt na vršenju dužnosti imala neki smisao. Ovako, nikako nije smelo da se desi. Ne na isti način kao što je Vajld Bil Hikok ubijen prošle go-

dine u Dakoti. — Začutao je zanet mislima i posle nekog vremena dodirnuo je rukom nadgrobni kameni spomenik kao da se na taj način rukovao sa starim prijateljem. Stavio je na glavu svoj novi tamni „kalifornija“ šešir sa srednje širokim obodom koji mu je skrivao lice od sunca.

— Adios Krise. Izravnaću u tvoje ime račun s ubicom. To ti svečano obećavam.

Napustio je groblje i čvrstim korakom se uputio ka transportnom depou gde je video da stoje kola s upregnutom zapregom. Skinuo je sako, jer je dan bio topao i zaklonivši se u senku nastrešnice, sačekao je da se pojavi kaplar Jets vozar kola. Ovaj je naišao nekoliko minuta kasnije i pošto mu je objasnio da po pukovnikovoj dozvoli može da koristi kola za prevoz do grada Dok je ubacio pušku u kola i popleo se na sedište pored vozara. Minut kasnije, kola su krenula klopčajući točkovima po prašnjavom tlu.

Na putu za San Marko, gradu gde je Kris ubijen, vratio se u mislima na dan kada je čuo za Krisovu smrt. Nalazio se u Santa Kluzu, gradiću udaljenom od San Marka, samo nekih tridesetak milja, i nameravao je da ga poseti. Vest o Krisovoj pogibiji saopštio mu je vozar dilžanse Berti Komaks koji ih je obojicu poznavao i znao je da su davnašnji prijatelji. Lepi konjički poručnik Kristofer Kerton pao je mrtav, ubijen sleđa od strane maleroznog, zagriženog kockara. Tako se završila karijera Krisa Kertonovog: ne uz zvuke truba i bubnjanje doboši, ne uz

pozdrav svečano postrojenog puka, već tiho i tužno. Njegov ubica, čovek po imenu Džener, uspeo je da pobegne sa mesta zločina, i do sada niko nije uspeo da mu otkrije trag. Ali, čovek kao Dok Holidej neće prestati da traga sve dok ubica ne bude priveden pravdi.

Nekih čas i po kasnije, u naselju San Marko, poželeo je zbogom kaplaru Jetsu i posetio trgovca stočnom hranom koji se uzgred bavio i prodajom opreme za jahanje. Dok je, istina, imao sedlo i ostalo, ali mu je oprema ostala u Santa Kruzu gde je kod jednog priučenog veterinara na lečenju ostavio i Miga. Morao je, dakle, da kupi neku opremu i konja koji bi ga nosio nekoliko nedelja, dok se Mig oporavi, a on vrati nazad. Novca je imao dovoljno, ali u principu nije voleo da ga trgovci pljačkaju, i zato se, mimo svog običnog ponašanja, pripremio za uporno cenjanje. Odlučio se za jedno skoro novo sedlo, bisage i uzde, platio sve što je uzeo, a onda to odneo do lokalnog trgovca konjima, najljigavijeg i najlukavijeg meleza Meksikanca po imenu Henk O'Grejdi.

Sa svom seljačkom lukavošću i irskim šarmom kojim je u velikoj meri raspolagao, O'Grejdi je nastojao da Holideju po svaku cenu proda jedan „kolt“ šestometak, tvrdeći da po toj ceni nikada neće naći bolji. Tek kada mu je Dok pokazao svoj „kolt“ uporni melez je odustao, ali je odmah nastavio sa nuđenjem jednog konja trapavih pokreta koji, po Holidejevom mišljenju nije bio sposoban da izdrži dugotrajan trk, penjanje po stenovitim padinama ili spuštanje niz

stepenaste vrleti. Za visokog čoveka čvršće telesne građe više je odgovarao snažniji i čvršći konj.

Sasvim usamljen u jednom manjem ograđenom prostoru stajao je dugačak, neistimaren, nemirnog izgleda vrani pastuv. Posmatrajući ga, Holidej se trudio da njegovi pogledi ne izgledaju upadljivi. O'Grejdi je odmahnuo rukom i posavetovao ga da ne obraća pažnju na izdvojenju životinju i da radije pogleda nekog od upotrebljivih konja.

— Za ime božje, mister ne gledajte tamo.

— Zašto da ne gledam tamo — zainteresovao se Dok.

— Tog crnog đavola ne bih prodao ni svom najgorem neprijatelju... a vi ste, koliko mogu da zaključim džentlmen i čovek dostojan poštovanja.

— To što sam dostojan poštovanja i džentlmen to je jedno, a trgovina konjima i moje potrebe su drugo.

— Si sinjor, biznis je biznis.

— Šta nije u redu sa vrancem?

— Zapitao je Dok. Već je bio zaključio, a iskustvo mu je govorilo i pružilo mnogo povoda za takav zaključak, da ružni, neistimareni crni ždrebac poseduje snagu, izdržljivost i verovatno veliku brzinu.

— Otkuda to da niste zainteresovani da prodate tog ždrepeca?

— Ako bih vam ga prodao, ne bih vam učinio nikakvu uslugu, verujte mi — rekao je O'Grejdi. — Čista je istina da niko živi ne može da pojaše tu zverku od konja. Sedlo će još i da istrpi, ali jahača nikako.

— To je prednost za mene — primetio je Dok.

— Prednost? — Iskolačio je oči O'Grejdi.

— Da prednost — ponovio je Holidej strpljivo. — Prednost utoliko što zbog te njegove osobine nećete moći lako da ga prodate. U svakom slučaju, ta osobina mu mnogo snižava cenu.

— Znači li to da hoćete da ga kupite? — začudio se O'Grejdi.

— Naravno — osmehnuo se Holidej. — Ali, tek kad čujem vašu pravu cenu.

— I ovakav kakav je, vredi brat bratu pedeset pet dolara. — Izjavio je O'Grejdi smelo. — Ali, daću vam ga za pedeset, makar radio sa gubitkom.

— Ni govora — rekao je Dok.

— Četrdeset pet — uzdahnuo je O'Grejdi, i ne bih vam rekao nižu cenu čak i kada biste mi prislonili zapet revolver na slepoočnicu.

— Četrdeset je najviše što sam spreman da platim — prevaleo je Dok preko usana.

— Za ime božje...! — protestovao je O'Grejdi.

— Imate samo pet sekundi vremena da se odlučite — rekao je sada Holidej odlučno. — Nema nikakvog smisla da se sa vama toliko pogađam kad u San Marku postoji još jedan trgovac stokom.

— Mislite na Heskela? — smrknuo je lice O'Grejdi. — Kuga ga odnela... on je običan lopov.

— On je konjarski trgovac kao i vi — odgovorio mu je Dok. — Ali, kad kažete „lopov“ slažem se s tim da je to isto — izvadio je

novčanik i odbrojao nekoliko novčanica. — Četrdeset dolara.

— Neka bude četrdeset dva — preklinjao je O'Grejdi. A kada je Dok Holidej učinio pokret kao da će vratiti novčanik u džep pružio je ruku da ga zadrži. — Dobro! Dobro! Ovo nije trgovina nego čista pljačka, ali, ja sam takav čovek... volim da trgujem makar na sopstvenu štetu...

Holideju je trebalo samo pola časa da vrancu pokaže da je naišao na sebi dostojnog partnera. U prvom momentu opasni i ružni otpadnik konjskog soja prihvatio je sedlo ali ne i jahača, baš kao što je prodavač rekao. Bar ne bez protivljenja. Uzmicao je, propinjao se, poskakivao sa sve četiri noge odjednom, pokušavao je sve trikove znane čoveku i konju, uključujući i neke koje Holidej nije poznao uprkos svom bogatom iskustvu sa konjima, tako da je dvoboj između čoveka i životinje postao interesantan za nekolicinu dokonih građana koji su se okupili da posmatraju i secuju ko će iz odmeravanja snaga izaći kao pobednik. Na kraju je crni ždrebac stao drhteći udovima, dahćući, i frkćući, ali pokorniji nego kada je Dok počeo da ga obrađuje.

— Vidim već da ćemo se dobro slagati! — prokomentarisao je silazeći iz sedla. Vodeći vranca prema izlazu iz korala obratio mu se prijatnim tonom. — Proverio sam ti narav i isprobao snagu. Po zubima sam ocenio da nisi ni star ni rlad, već taman takav kao što mi odgovara. Nauči se na svoje novo ime, Henk. To ime dajem ti po tvom

dosadašnjem gazdi koji istina, nije tako žustar i robustan, kao ti, ali u svom zanatu zna sve trikove kao ti u svom.

Jašući laganim hodom prešao je tri bloka zgrada poređanih glavnom ulicom San Marka da bi se zaustavio i vezao konja pred Ingelovom trgovinom mešovitom robom. Mervin Ingel bio je jedan od ljudi koji su sa Krisom igrali poker one fatalne noći. Bio je dovoljno star da bi poručnika mogao oslovljavati drukčije a ne „ser” kao što je to uobičajeno, a prilikom istrage, izjavio je da je ožalošćen zbog njegove smrti. Sede kose, baurastog nosa, duboko izbrazdanog lica, malen rastom i primetno mlohav, naslonio se na tezgju i uputio Holideju ozbiljan pozdrav. Zagleđao se u njega sa puno pažnje kao da je predviđao da ga više nikada neće videti i zato želi da svaki detalj njegove pojave ureže što dublje u sećanje.

— Glasovi se ovde brzo pronose, mister — promrmljao je. Većina građana već zna da nameravate da počnete vašu privatnu istragu i lov na onog kukavnog tvora Dženera. Vojnici su prikupljali podatke o svemu i svačemu što je u vezi s tim događajem još od momenta kada su Pinkertonovi detektivi digli ruke od svega.

— Pretpostavljam da su Pinkertonovci učinili sve što su mogli, — slegnuo je ramenima Holidej, a isto to verujem i za vojnike koji su vodili istragu. Jugozapad je velika teritorija, ima hiljade mesta gde begunac može da se sakrije. Izgleda da je Džener vrlo vešto zametnuo

trag i izgubio se u moru naselja i gradića na granici.

— Vi ste, dakle, odlučili da pođete za njim. To znači da će vam biti potrebne namirnice i municija za put.

— Da. Treba li da vam napišem spisak? — zapitao je Dok.

— Ne — rekao je Ingel. — Znam šta će vam trebati. Kafa, brašno, dvopek, pasulj, suvo meso i slanina i slično. To je moj posao i moram da znam šta putniku treba.

— Spremite mi namirnice za pedeset dolara. Lonac za kafu, ti-ganj... — rekao je Dok. — Dodajte tome dve kutije rezervnih metaka.

— Sve kalibar četrdeset pet? — zapitao je Ingel.

— Četrdeset pet i četrdeset četiri za pušku — popravio ga je Dok. Naslonio se rukom na tezgju i iz srebrne tabakere izvadio tanku „virdžinija” cigaru. — Imate li od ove vrste? — zapitao je pokazujući cigaru Ingelu.

— Imam.

— Dodajte dve kutije uz provijant — nastavio je posmatrajući Ingela kako predano pakuje robu. — Bili ste naklonjeni mom prijatelju Krisu, mister Ingele?

— Trebaće vam čutura za vodu — dosetio se Ingel kao da nije obratio pažnju na Holidejevo pitanje. — Imam čuturice koje hvataju mnogo više vode od običnih čuturica. Takvu bi baš trebalo da imate. Naklonjen Krisu? — prešao je na Dokovo pitanje. — Pa naravno. Nije bilo teško biti naklonjen momku kao što je bio Kris. — Zastao je u poslu da bi značajno pogledao svog sagovornika. — Bio

je to lepo odgojen i vaspitan čovek. Pravi džentlmen... baš kao vi. Imao je neki svoj stil. Odnosio se prema starijim osobama sa poštovanjem.

— Vaš opis Dženera slaže se s onim što su drugi svedoci rekli — rekao je Dok mršteći čelo. — Visok nešto više od sto sedamdeset santimetara, kao pesak žute kose i brkova i tmurnog izraza lica. Pre bi se moglo reći mršav nego vitak čovek. Sve vreme dok je igrao poker sa vama, Hardakrom, Vilijem i Krisom nije pio ništa drugo sem čist viski. Od ukrasnih predmeta nosio je iglu za kravatu sa krupnim biserom i zlatan prsten takođe sa biserom na malom prstu leve ruke.

— To je sve čega mogu da se setim — rekao je Ingel spuštajući na tezgu kutiju sa kafom, upakovano suvo meso i džakčić sa brašnom. — Ono što mi je najviše ostalo u sećanju je način kako je ispijao viski. Viski je mnogo žestoko piće i udara u glavu. Grom i pakao. On ga je sipao u sebe kao da je voda.

— Niste se setili ničega više od kako ste ga opisali šerifu? — nastavio je da ispituje Holidej.

— Ničega. Žao mi je — slegnuo je ramenima Ingel.

— A kakav su mu ton i boja glasa — zapitao je Dok. — Ima li nečeg karakterističnog u hodu?

— Hoda kao svi ostali ljudi, ništa posebno — nastavio je da se priseća Ingel. — A što se tiče njegovog glasa rekao bih da je za jednu notu viši nego kod većina drugih ljudi. Podseća malo na trubljenje...

— Nazalan! Govori kroz nos?

— Da. Nešto tako.

— Hm. A sem biserne igle u mašni i prstena na levoj ruci sećate li se nečega posebnog u njegovom odevanju?

— Ničega što već nisam rekao šerifu. Izgledao je u svemu kao običan putujući kockar, kao jedan od onih koji idu od grada do grada i žive od zarade na kocki. Da, na glavi je nosio polucilinder mrke boje. Tamnomrko karirano odelo, svetao prsnik i kravatu.

Ingel je još jednom proverio da li je sve spakovao. Dok je pakovao stvari u bisage Dok se prisetio.

— Trebaće mi i dva ćebeta.

— To će vas koštati još dodatnih trinaest dolara — rekao je Ingel. — Hej, pa trinaest nije srećan broj. Mislim da bi najbolje bilo da cenu ćebadi snizim za pet centi tako da iznos bude dvanaest i devedeset pet. To bi bilo najbolje.

— Današnji dan je bio stvoren za trgovanje i cenjkanje — primetio je Holidej suvo.

Kupio je još nekoliko dodatnih, vrlo potrebnih stvari: rezervne košulje, potkošulje, jedne pantalone za slučaj potrebe, nekoliko kutija šibica i još neke sitnice. Zatim, pošto je odelo zavio u ćebad i omotao ih komadom šatorskog krila, pokupio je svu opremu i okrenuo se da pođe. Sa prizvukom žalosti u glasu Ingel ga je zapitao.

— Da li iskreno verujete da ćete pronaći ubicu?

— Znam samo da ću ozbiljno pokušati — objasnio je Dok Holidej mirno, bez poze ali samouvereno i odlučno. — Nameravam da

svim silama pokušam da ga pronađem.

— Šerif kaže da mu se trag sasvim ohladio — rekao je Ingel mršteći se.

— I najhladniji trag se može podgrejati — odvratio je na to Dok. — Nijedan ubica ne može zauvek ostati skriven. Nije mi važno koliko će dugo trajati traganje i kada će se ubica pojaviti, jer ionako nemam neki poseban cilj. Tražiću ga dok ga ne nađem.

— To može trajati do kraja vašeg života — nagovestio je Ingel oprezno.

— Ima i gorih načina da čovek utraći život — rekao je Dok. — Taj Džener je đubre, šljam, ali opasan šljam. Ako ne bude obešen ili ubijen u obračunu, u najmanju ruku trebalo bi ga strpati u tamnicu. Svakog čoveka koji je u stanju da ubije iz onog razloga zbog koga je on ubio, zbog gubitka od samo pedeset dolara u igranju pokera ili zbog toga što je izgubio živce jer mu se Kris podsmehnuo...

— To je suviše grubo rečeno, — uzdahnio je Ingel. — Vrlo grubo. Kris mu se nije podsmehnuo, već je jednostavno pokušao da napravi šalu od tog gubitka, razumete? Iz želje da sve ostane na prijateljskom nivou, bar sam ja tako shvatio. Ali, Džener je to primio na kraj srca, jer je hteo tako da primi. Hteo je da pokrene zlu krv. Počeo je da više i vređa Krisa, pa je Kris bio prinuđen da mu naredi da se čisti napolje. Posle toga postavili smo da igramo i sasvim smo zaboravili na Dženera.

— Ali, on nije zaboravio na Kri-

sa — promrmljao je Holidej i lice mu je postalo još bleđe, ispod suncem i vetrom opaljene kože. Prišunjao se nazad da bi stao iza Krisove stolice... i ubio ga s leđa.

— Kada je Džener odjednom izvadio revolver ispod kaputa, kunem vam se da sam se sledio od užasa — rekao je Ingel. — Izgledalo mi je kao da sam daleko od Arizone i da sam se odjednom našao u severnoj Montani usred zime, znate? Jednostavno mi se sledila srž u kostima.

— Jeste li sigurni kakav je revolver potegao? — nastavio je da ispituje Dok.

— Nije mi bilo teško da prepoznam tip i marku — rekao je Ingel. — Prodao sam toliko pištolja „Smit-Veson” kalibra trideset osam, da zabune ne može biti.

— I posle toga je odjahao na jug prema granici — procedio je Holidej polazeći prema izlazu iz trgovine. — Prema tome, i ja ću se tamo uputiti. Na jugoistok.

— Želim vam svaku sreću i uspeh, mister Holideje — doviknuo je Ingel za njim.

Holidej se udaljio ne obrativši pažnju na trgovčeve reči, ali, u tim rečima, igrom slučaja, bilo je neke simbolike. Tri dana kasnije, sreća mu je bila potrebna, očajno potrebna. Neke dve milje severno od granice Arizone i Meksika zastao je da se odmori i ulogori. Njegov konj je sapet pasao u blizini, a on je prikupljao sitne stene da njima ozida primitivno vatrište, jer je tog jutra slabo doručkovao i namerao je da naloži vatru i pripremi obilniji ručak. Napad je došao neočekivano. Kao njegov bespomoćni

prijatelj Kris, i on je bio napadnut sa leđa, ali ne od strane nekog osvetoljubivog ljudskog bića naoružanog revolverom. Nije čuo siktanje zvečarke, sve dok ga reptil nije ujeo. Osetio je ujed i bol negde pozadi u predelu leđa. Zmija se bacila sa zemlje, proletela kroz vazduh i zadržala se na njegovim leđima samo toliko da zarije zube u meso. Uz groznu kletvu skočio je, ispravio se i izvadio „kolt“. Zategao je obarač i nanišanio na zmiju koja je zadavši smrtonosan ujed gmizala prema žbunju gde je htela da potraži zaklon.

II

„Kolt“ je grmnuo i poskočio u Dokovoj ruci, i zmija je odjednom prestala da gamiže. Dok je nastavio da izliva kletve kroz zube i da se osvrće oko sebe, nastojeći da povрати prisustvo duha.

— Samo polako i mirno — rekao je glasno sam sebi — i ranije se događalo da se nađeš u nevolji, pa ipak ti je uspevalo da uvek nađeš izlaz. Da vidimo sad šta znaš o ujed u zmije zvečarke? Otrov se mora iscediti iz rane to je izvesno, ali, kako kad ne mogu rukama da doprem do nje? Nezgodno do zla boga!

Osetio je da se hladi... delom od ljutine, ali isto toliko od ljutine koliko od straha. Da ga je zmija ujela za šaku, ruku ili nogu ili za bilo koji drugi dostupan deo tela, mogao je ranu zaseći ostrim perorezom iscediti i isisati otrov, staviti posle toga jastučić od gaze i privezati zavoj. Ovako, nije bilo nači-

na da rukama, a još manje usnama dođe do rane na sredini leđa.

No, sreća je bila na njegovoj strani, jer je uskoro na zapadnom horizontu primetio jednu pokretnu tačku.

Pokušao je da vikne, ali glas mu je kao pridavljen zapeo u grlu. Počeo je užurbano da maše kaputom kao zastavom, ali nije bio siguran da li ga je konjanik na horizontu primetio ili nije. Konačno, kada je već počelo da ga hvata očajanje, izvadio je revolver i uperivši cev prema nebu ispalio dva hica. Još uvek je čvrsto stiskao oružje u zgrčenoj ruci, kada je pao licem okrenut zemlji.

Koliko dugo je bio onesvešćen? Kada je otvorio oči to pitanje je najpre uputio sam sebi. Sunce je sijalo sa zenita tačno iznad njega. Bilo je podne ili jedan čas posle podne. Sudeći po tome, nije spavao dugo. Dignuvši se u sedeći položaj i žmirkajući od bleska sunčeve svetlosti, zapazio je veselo raspaljenu pucketavu vatru, neuglednog čupavog magarca sapetog na proplanku pored njegovog vranca i jednog sićušnog Meksikanca neodređenog izgleda koji je čučao pored vatre.

— Pozdravljen budi, amigo. — Meksikanac je široko razvučenim osmehom otkrio svoje životinjski čvrste zube. — Hoćemo li uskoro nešto ručati?

Napravivši gimnastički pokret, Holidej se levom rukom mašio ka leđima. Na rani je napipao mali jastučić od gaze pritegnut zavojem od nastavljene okovratne marame od čijeg stiska je osećao ukrutnost grudnog koša. Odahnuo je s

olakšanjem kad ga je njegov dobročinitelj obavestio.

— Nećete umreti od zmijskog ujeda, amigo, bar ja tako mislim. Možda od metka... ili groznice... ili od starosti... ko zna? Ali, ne od ovog zmijskog ujeda.

— Vi... ste iscedili sav otrov? — zapitao je Dok.

— Si. Sav otrov. Iscedio i isisao — rekao je Meksikanac klimajući glavom.

Spustio je tiganj na plamen, Holidejev tiganj, a onda se ispravio otkrivajući se kao neuobičajeno nizak čovek, nizak čak i za nerazvijenog zakržljalog meksikanskog peona. Po njegovom izgledu Dok mu nije mogao pokloniti više poverenja nego nekoj pustinjskoj zverki. Osmeh koji je otkrivao životinjske zube odražavao je i životinjsko lukavstvo u velikim količinama. Imao je najružnije lice koje je Dok ikada u životu video. Neuredni brkovi pušteni da stihijski rastu padali su mu na špicastu isturenu bradu. Zamašćena crna kosa u bičevima mu je visila ispod klempavo spuštenog oboda velikog „sombbrero” šešira zabačenog na potiljak. Sem toga što je bio izrazito mali rastom, imao je uzana opuštena ramena i plitko ugnuta uzana prsa. Kaput bez rukava napravljen od šarenog meksikanskog santiljo čebeta, iskrpljena košulja i dronjave pantalone, bili su prljavi kao i onaj ko ih je nosio. Mali Meksikanac bio je neuredan i prljav, ali, Dok Holidej nije nikako mogao da zaboravi da mu je taj dobri samarićanin spasao život. Na tu prostu, nepobitnu činjenicu nije morao sebe da podseća. Osećao se slab i bo-

lestan, ali da taj mali neugledni, dronjavi i prljavi Meksikanac nije naišao i spasao mu život, sada se ne bi nikako osećao, bio bi mrtav.

— Moje ime je Džon Holidej — rekao je Dok — i moram da kažem da sam vam mnogo zahvalan.

— Ja sam Benito Espino — rekao je Meksikanac. — Amigo Džone, video sam i druge zmijske ujede, neke smrtonosne a neke ne, ali, nisam video nijedan na tako nezgodnom mestu. Na sredini leđa... — Nabrao je čelo i odmahnuo glavom. — Mnogo, mnogo opasno.

— Da niste nekom srećom naišli, amigo Benito — rekao je Dok posle kratkog razmišljanja — ja bih do sada bio mrtav.

— Si... — složio se Benito Espino. — Mrtav...

— Nema reči kojim se može izraziti...

Još jedan talas bolnih grčeva zahvatio je Holideja, i on je za trenutak odustao od pokušaja da izrazi svoju zahvalnost. Mogao je sigurno očekivati da će mu se to dogoditi sledećih dvadeset četiri časa, bolovi će u valovima nailaziti i odlaziti, ali postepeno sve slabiji na njegovu sreću. Uz to, obuzimao ga je dremež, nesavladiva potreba za snom, nemoć da očne kapke drži otvorene. Pa dobro, pomirio se s tom činjenicom, mada je bio snažne konstitucije, pomirio se sa mišlju da se od ujeda zmije zvečarke ne može brzo oporaviti.

Ostao je svestan i budan dovoljno dugo da pojede svoj deo hrane koju je Benito pripremio, i da posle toga proguta nekoliko gutljaja crne kafe. Meksikanac je sebi natovario i prosto proždirao drugi ta-

njir hrane na račun Dokovih rezervi. Oko jedan čas posle podne, kada je Holidej ponovo bio obuzet velikim umorom i bolovima, njegov dobročinitelj je skrštenih nogu seo nedaleko od vatre i udario prstima po najrazdrmanijoj gitari koju je Dok ikada video, prateći sebe u pevanju nežne meksikanske ljubavne pesme koju je pevao vrlo pogrešnim tonovima.

Holidej je čvrsto spavao sve do nekoliko minuta pre tri časa. Uspeo je da pospano digne očne kapke i kroz trepavice pogleda oko sebe, ali, nije imao ni volje ni snage da ustane. Gde se nalazio mali Benito i šta je radio? Prošetao je pogledom i video da je Meksikanac još uvek tu, ali da je zauzet poslom koji je Holideja naterao da izusti nekoliko pogrdnih reči. U veliki džak, Meksikanac je trpao ostatke Holidejevih rezervi hrane, a i Holidejev veš. Nova Krisova „vinčesterka” već je visila zakačena na samar, a nov opasač iz čije je futrole virila drška od slonovače, ležao je prebačen preko Benitovog levog ramena. Meksikanac je plevušio tiho, ljuljkao se napred nazad, sav obuzet svojim poslom i očigledno vrlo zadovoljan. Po njegovom držanju videlo se da nije nimalo postićen svojim postupcima.

Dok je s nevericom zatrepao očima, pokušao da ustane na noge, ali je uspeo samo da klekne na kolena i da padne licem zemlji. Benito se zacerekao i samouverenim glasom dobacio.

— Proći će dosta vremena pre nego što budete mogli da pojašete svog crnog ždrepcu amigo.

— Kakav... kakav si ti... kućkin sin od lopova? — izustio je Dok jedva dolazeći do daha od bolova još uvek zapanjen od čuda. — Spaseš čoveku život... a onda... ga opljačkaš!

— Siguran sam da ste mnogo želeli da me nagradite, amigo Džone — rekao je Meksikanac osmehujući se — ...i da time pokažete koliko cenite moju požrtvovanost, zar ne?

Holidej se mašio unutrašnjeg džepa sakoa. Bio je prazan. Prostešnjo je kletvu i pokušao da se digno, kad mu je Benito pokazao njegov novčanik!

— Ja sam u većoj nuždi nego vi, amigo Džone. U prvom gradu vi ćete lako nadoknaditi svoj gubitak. Po vašem odelu i još nečemu zaključujem da vi igrate na sreću... i po novčaniku sudim da vam je ona jako naklonjena.

— Podli... gmizavi mali lopove...! Zavapio je Dok boreći se da dođe do daha.

— Budite štedljivi u blagoslovi-ma, senjor — posavetovao ga Benito. — I budite zahvalni ovoj divnoj plemenitoj životinji na njegovoj lojalnosti, ovom divnom crnom ždrepcu. Nije mi dozvolio da ga osedlam, a da ne govorimo o tome da ga pojašem. Vi ćete, amigo, preživeti zmijski ujed, ja nisam nitkov da vas ostavim da umrete. — Još jednom se osmehnuo i otkrio zube. — Ali, ne bojim se da ćete me progoniti. Još dosta vremena bićete umorni i nemoćni da se pokrenete s mesta.

— Prokleta ti bila tvoja prljava, neoprana koža, Espino! — ciknuo je Dok kroz zube. — Nisi ništa bolji od običnog lešinara.

— Spavajte dubokim snom, amigo, i zbogom — rekao je Benito prebacujući džak preko magarčevih leđa. Penjući se na samar dođao je. — Ako budete žedni kad se probudite, vaša čutura sa vodom vam je pored sedla. Benito Espino je častan čovek. Ne bi vas ostavio da umrete od žeđi.

— Benito Espino — izustio je Dok upinjući se da dođe do daha — je kukavni, bedan nitkov... hulja... snrdljivi kojot...

Holidej je i dalje mrmljao psovke i Meksikancu prišivao ne malo laskavih epiteta, kada je mašući rukom u znak pozdrava Benito poterao magarca iz plitke dolje preko ruba jaruge prema ravnoj preriji. Pre nego što da je ponovo obavila tama nesvesti, Dok je prisilio sebe da odbaci ogorčenje i razumno razmisli... onoliko razumno koliko je to bilo moguće u datim okolnostima. Zatim je ponovo pao u san.

Kada je otvorio oči sijala je mesečina... ali, to je možda bila bleđa svetlost praskozorja? Da li je toliko dugo spavao? Uzeo je gutljaj vode da bi se rasanio, a onda nasuo iz čuturice malo bistre tečnosti u ulegnuće na svom šeširu i napojio vranca koji je nestrpljivo frktao. Leđa su ga bolela nekim čas potmulim čas ključajućim bolom, ali, uopšte uzet, i fizički i duhovno osećao se mnogo bolje nego juče poslepodne kada se probudio posle prvog sna i kada je na delu krađe uhvatio svog nevaljalog dobrotvora.

Isprobao je snagu dižući sedlo i našavši da je dovoljno krepak osedlao je vranca i spremio ga za put. Nije bilo više bolova u tala-

sima niti umora. Bio je gladan i nenaoružan, ali tako mu svega na svetu bio je spreman da goni, uhvati i surovo kazni onog malog prevrtljivog i podlog Meksikanca. Pre nego što je pojahao, setio se da skine levu cipelu da izvuče uložak. Da, dve novčanice od pedeset dolara još uvek su bile na svom mestu. Zlatna rezerva! Sav novac Dok je uvek nosio u novčaniku, novčaniku koji mu je dobri samarićanin ukrao u prvoj pogodnoj prilici koja mu se pružila. Ali, kao većina ljudi na granici, koji su se kretali u stalnom strahu od raznih sumnjivih tipova, pljačkaša i razbojnika, i Dok je uvek držao skriven jedan minimalni iznos za slučaj da nekim neočekivanim obrtom događaja ostane bez novca. Ta mu je opreznost sada bila od koristi.

— Kakav nepredviđen obrt — promrmľjao je sebi u bradu dok se penjao u sedlo. — Da me najpre zmija ujede za leđa i da me posle toga opljačka jedan običan prerijski tvor.

Savio je novčanice i stavio ih u džep gde mu je obično stajao novčanik, a onda pregledao svoje putne torbe. Trebalo je Benitu Espinu priznati da je u onome što je radio bio temeljan. Na primer u tome kako ga je očistio od svih stvari od vrednosti. Odneo mu je sve, bukvalno sve, sem osnovnih elemenata potrebnih da preživi.

Ali, Benito se prevario. Ne samo da će preživeti već će ga uhvatiti i kazniti. Imao je konja i sedlo, čuturu vode odelo na sebi i sto dolara u džepu, dovoljno za početak.

— U redu, mali Benito — promrmľjao je dok je izgonio vranca

iz dolje — imam ono što mi je neophodno da te gonim i učinim da prokuneš dan kada ti je na pamet došlo da opljačkaš Džona Holideja.

Budući da je školu traganja učio kod Apača, najboljih tragača na Dalekom zapadu, starih lovaca zamkara i iskusnih Zapadnjaka, Dok je u tom zanatu bio vešt. Pri prvom ciku zore, čim je dolazeće sunce zabeležilo horizont na istoku, lako je našao trag Benitovog magarca. Divljač koju je gonio kretala se prema istoku. Pa dobro, neka ga nosi vrag, umakao mu je za prvo vreme, to je tačno, ali, nije imao preterano veliku prednost.

Oko osam časova trag ga je doveo do jednog dosta prometnog puta sa mnoštvom urezanih tragova kolskih točkova, i dva časa kasnije, bio je u stanju da utvrdi gde se nalazi na osnovu napisa na tabli postavljenoj sa leve strane puta. Na tabli je pisalo: LIBERTAD, stanovnika 312, 5 milja istočno.

Da li je Benito Espino prošao kroz Libertad? To je izgledalo više nego verovatno, jer koliko je mogao da zapazi, trag magarca se nije nigde izdvojio od utabanog puta izbrazdanog točkovima. To je bilo vrlo povoljno, jer će, raspitivanjem kod lokalnog šerifa, trgovca ili konobara u salunu moći da utvrdi ako ne pouzdano onda bar približno, begunčev pravac budućeg kretanja.

Opominjao je s vremena na vreme konja da drži stalan tempo, ali, to nije bilo često. Na njegovo zadovoljstvo, vranac je uspešno odgovorio svim njegovim očekiva-

njima, pokazavši za tih nekoliko dana da je životinja neobične izdržljivosti i velikih sposobnosti da razvije brzinu. No, ponekad je znao da pokaže i čudljivost i već je počeo da se znoji i nezadovoljno da frkće, mada se i dalje pokoravao uzdi i dodirima peta, kada je Dok pred sobom ugledao Libertad.

Grad se pružao pored tri izvora vode koji su se izlivali u male bazene ograđene kamenom i okružene palmama, a nalazio se u sredini prostrane ravnice na nešto manje nego dan jahanja, daleko od granice. Sastojao se od malih kuća izgrađenih od sušene cigle ili grubo sklepanih dasaka, nekoliko trgovina i poslovnih zgrada, vrlo malo solidno izgrađenih zgrada, i par crkava. Jednom reči, grad je odiseo skromnošću i nekom atmosferom reda. Nešto dalje prema severu i istoku, predeo je izgledao nešto zeleniji i življi što je nagoveštavalo da bi zemlja mogla biti pogodna za gajenje stoke. Ušavši sa zapadne strane u Kale Central, tako se zvučno zvala gradska glavna ulica, usporio je vrančev hod do brzine pešačkog hoda i pomno osmotrio nekolicinu meštana koji su se nalazili na trotoaru. Oteklina od ujeda ga je tištala i štrecala, ali on nije obraćao pažnju na bol. Tražio je ne bi li ugledao poznatu figuru, kratkonogog neuglednog kepeca uzanih, smaknutih ramena i poznato lice prošarano miteserima kome je izraz davao lukav, pritvoran osmeh.

Mada je pažljivo motrio nije zapazio Benita Espina, ali je na polovini puta pored drugog po redu

bloka zgrada, u izlogu jedne trgovine ugledao izloženo njemu poznato oružje. Zaustavio je vranca pred trgovinom i skoro odmah naspram lokalnog gradskog zatvora. Skoro da nije ni primetio natpis koji je na dva lančića visio sa nastrešnice ispred šerifske stanice koji je objavljivao da je mesni šerif neki L. D. Hilari. Sva njegova pažnja bila je usredsređena na „vinčesterku” u izlogu Dejčove trgovine mešovitim robom. Ozbiljnog lica priterao je vranca do trotoara pred trgovinom, sjahao i privezao vođice za privezište. Popeo uz stepenice na trotoar, a onda čvrstim korakom ušao u trgovinu da bi se našao licem u lice sa dežmekastim čovekom proćelave zabačene glave koji je trčkarao iza tezgje.

Umesto odgovora na Holidejevo učtivo postavljeno pitanje, trgovac ga je najpre podvrgnuo ispitivačkom pogledu, a tek onda odgovorio:

— To je tačno, mister. Zaista sam kupio tu pušku juče poslepodne negde pre zalaska sunca.

— Od jednog malog Meksikanca grubog lica?

— A ko ste vi, mister, da se raspitujete za to — zapitao je trgovac.

— Ja sam Džon Holidej.

— Drago mi je mister Holidej. Ja sam Oskar Dejč.

— A Meksikanac koga sam pomenuo zove se Benito. Opljačkao me je juče poslepodne.

Dejč je iznenađeno pogledao Doka.

— Jedan tako sićušan čovečuljak kao što je taj, opljačkao čoveka snažnog kao vi?

— Nisam bio tako snažan kad me je opljačkao — pokušao je Dok da mu objasni mršteći se. Dok sam spremao logor ujela me je zvečarka

— Opa... za ime božje... — zaustio je trgovac.

— Nberi eeni

— Ne brinite, preživeću — promrmljao je Dok poluglasno. — Taj Benito me je izlečio... iscedio je otrov i ostalo.

— A onda vas je opljačkao? — Dejč je uzdahnuo i odmahnuo glavom. — Časna reč, ovom narodu ništa nije sveto. Pa dobro, mister Holideje ja sam, istina, tu pušku platio novim zelenim novčanicama, ali, ako vi poznajete vašu pušku i dokažete...

— Puška je nova, dobio je na poklon od svojih armijskih drugova jedan moj prijatelj nekoliko dana pre nego što je ubijen. — Dok je pucnuo prstima kao da mu je tek tada nešto palo na pamet.

— Hej! Pa on vam je možda prodao i ostale moje stvari!

— Opišite ih — rekao je Dejč.

— Nov kišni ogrtač — počeo je Dok — dva čebeta, rezervne košulje i veš. Dve kutije municije kalibra četrdeset pet i četrdeset četiri. Revolver šestometak sa drškom od slonovače i urezanim inicijalima kao i napušci. Sem toga, moj revolver s istom takvom drškom i za mene lično najvažnije, srebrna tabakera s inicijalima Dž. H. To mi je uspomena od oca. Na kraju, dve kutije cigara „virdžinija”.

Dejč je beznadežno slegnuo ramenima.

— Na žalost, revolver sa inicijalima je već prodat... mister Holideje. Vaš revolver i sve ostale stvari su još uvek tu kod mene. Trebalo je odmah da pretpostavim da su stvari ukradene, ali, Meksikanac je izgledao tako uprepodobljen. Prevario me je...

— Sve što imam — prekinuo ga je Dok — je sto dolara. Pretpostavljam da ste za moje stvari dali više od toga?

— Znatno više od sto dolara — potvrdio je Dejč sumorno klimajući glavom, jer je dolazilo u pitanje profit kome se nadao. — Sva vaša oprema je bila u odličnom stanju, praktično nova. — Izvadio je iz džepa staru, umašćenu duvankesu i počeo da puni krivu izgrizenu lulu. — Pa, ako vam to može biti neko zadovoljenje, mister Holideje... vaš Meksikanac je na najboljem putu da bude kažnjen. Grupa njegovih zemljaka se upravo ovog momenta priprema da ga obesi.

— Šta...? — zastalo je Holideju u grlu.

— Znaite, ti Meksikanci su dosta temperamentni — procedio je sebi u bradu Dejč. — Ne treba im mnogo da se razljute, ne mislite li i vi tako?

— Nameravaju da obese Benita? — začudio se Dok.

— Nema sumnji da baš to smeraju — rekao je Dejč.

Dok je pružio ruku.

— Dajte mi moj „kolt“, Dejče. Nećete izgubiti na kupovini od Meksikanca... dajem vam reč.

Trgovac je ispod tezge izvadio

Holidejev revolver stavljen u drugu futrolu i opasač, i pružio ga visokom, nepoznatom došljaku. Dok je izvadio revolver iz futrole i spustio ga u svoju. Trgovac je vratio opasač na njegovo mesto, a zatim krėsnuo palidrvce — i pripalio lulu.

— Taj mali nitkov vam je kupio sve što je mogao — rekao je trgovac žmirkajući očima dok je pućkao da razgori lulu — a vi hoćete da ga spasete od vešanja?

— Istina je da me je opljačkao — promrmljao je Holidej, okrećući se i polazeći vratima — opljačkao do gole kože... — zastao je za trenutak na vratima i dodao — ali mi je isto tako spasao život.

— Vi ste sami i njih će biti mnogo više. To moram da vam skrenem pažnju.

— Samo vi meni recite gde da ih nađem — zamolio je Dok.

— U jednom malom gaju u šumi pamukovog drveta — rekao je Dejč. Tri do četiri stotine metara severno od grada. Lako će vam biti da ga nađete. Verovatno ćete čuti mnogo vike i urlanja. Ti Meksikanci prave mnogo buke kad nekog vešaju.

Holidej je žurno izašao, ne primećujući da je trgovac pošao za njim. Pućkajući na lulu i treskajući svojim okruglastim trbušićem kao torbom punom pihtija, Dejč je dijagonalno prešao glavnu ulicu Kale Central, prošao pored tri konja na privezištu i zakoračio na verandu šerifске stanice. Vrata stanice bila su zaključana, jer je šerif Luk Hi-

lari imao mnogo razloga da izvestan nezgodan slučaj brižljivo skriva od svojih sugrađana. Kapci na prozorima bili su spuštenei, tako da je unutra vladao polumrak. Dejč je diskretno zakucao na vrata i predstavio se.

— Jesi li sam, Oskare? — začuo se iznutra oštar Hilarijev glas.

— Sam samcit — odazvao se Dejč. — I nosim vrlo važne vesti za tebe, Luk. Otvori.

Začulo se škljocanje brave i vrata je otvorila mlada žena vitko isklepane figure odevena u kostim za jahanje: suknja pantalone, jednostavnu bluzu na zakopčavanje, damski „stetson“ šeširić sa ravnim gornjim završetkom i ručno pravljene poluvisoke čizmice za jahanje. Devotka je imala plavu kosu, lepo lice, i kao što je Dejč dobro znao... Zvala se Seli Kilminster i šerif se starao o njoj još od smrti njenih roditelja. Seli Kilminster mu je bila sestričina.

— Dobar dan, mister Dejče — pozdravila ga je ljubazno. — Izvolite unutra.

— I zatvori vrata za sobom — naredio mu je Luk Hilari.

Šerif grada Libertada ustao je sa stolice sa visokim naslonom na sredini sobe i uz pomoć gradskog doktora pažljivo spustio zavrnut rukav niz ruku, i osigurao je zakopčavši dugme. Sa pedeset dve godine, Luk Hilari je bio toliko mršav koliko je Oskar Dejč bio debeljuškast. Odelo na njemu delovalo je ozbiljno i strogo, a šerifska zvezda dostojanstveno i ponosno je blistala na njegovom prsniku. Lice mu je bilo izbrazdano dubokim borama, a gusta kosa mes-

timično prošarana sivkastim pramenovima, ali je mimo toga svoje godine dobro nosio. Iako se kretao i šarao živahnim očima koje su gorele kao ugljevlje.

— Luk, mislim da sam našao odgovor za naš problem, tačnije, pravog čoveka kakav nam je potreban! — rekao je Dejč, a oči su mu blistale od oduševljenja.

— To je odlično — rekao je Hilari nabirajući čelo. Pružio je ruku da dohvati šešir sa čiviluka. — Ali, o tome ćeš mi kasnije ispričati, Oskare. Čuo sam da se grupa usijanih glava iz meksikanskog kvarta sprema da sprovede linč, pa moram to da sprečim. Bio bih već pošao, da doktor nije insistirao...

— Insistirao sam za tvoje dobro — protestovao je doktor Gidons. — Po pravilu, morao bi da ruku носиš na privezu. Kad već nećeš... — slegnuo je ramenima razočarano... onda bar da ruku držim pod stalnom kontrolom. To je minimum.

— Mister Dejč izgleda mnogo uzrujan zbog nečega — primetila je Seli.

— Pa, kako ne bih bio uzbuđen? I vi biste bili kad biste znali ono što ja znam — smejućio se Dejč. — Kao da smo dobili odgovor na naše molitve.

— O čemu to laparaš, do đavola? — zapitao je Hilari.

— Govorim o jednom visokom snažnom momku koji je maločas odjurio iz moje trgovine — rekao je Dejč u jednom dahu. — Po odelu bih rekao da je kockar ili revolveraš, ili nešto slično. Zove se Holidej. Koliko sam saznao, juče ga je ujela zmija zvečarka, a onaj mali Meksikanac mu je iscedio, otrov i

spasao život... isti onaj mali Meksikanac koga hoće da obese.

— Ako ga je juče ujela zvečarka — utvrdio je uvereno Gidons, onda sigurno danas neće biti u stanju da rastera gomilu okupljenu za linč.

— Misliš da neće? — usprotivio se Dejč. — Čekaj samo dok vidiš tog čoveka. Visok je skoro sto devedeset santimetara, a mišićav je taman koliko treba. Što je najvažnije, ne deluje tromo, kreće se lako kao puma.

— To mi zvuči kao iz knjiga — nasmejala se Seli.

— Ti ne turaj svoj nos tamo gde mu nije mesto, mlada gospođice — pripremio joj je šerif. — U redu doktore, hoćete li i vi sa mnom?

— Čini mi se da bi trebalo da pođem — uzdahnio je doktor.

— Idem i ja — najavila je Seli.

— Ne, ti nećeš — odlučno je presekao Hilari.

Ali, zabraniti nešto Seli Kilminster nije bio nimalo lak posao. Ona je oduvek bila impulsivna osoba, spremna da odmah učini ono što bi joj palo na pamet, a jedan od tih momenata bio je i ovaj. Kada je izašao iz svoje kancelarije, pojahao je konja i uputio se glavnom ulicom prema izlazu iz grada, pratili su ga ne samo trgovac Dejč i doktor, već i njegova radoznala i dinamična nećaka.

Za pedesetak ili nešto više predstavnika građana meksikanske narodnosti, okupljenih u šumici severno od grada, takođe se moglo reći da su ne samo dinamični nego i uspaljeni. Ali, uspaljeni u lošem smeru, jer su bili u rdavom raspoloženju i odlučili da se otarase malog ružnog čovečuljka koji je sedeo na

čupavom magarcu ispod krive grane jednog pamukovog drveta. Omča debelog konopca oklembeseno je visila oko neoprانog vrata Benita Espina. Ruke su mu bile vezane na leđima, i on se već kako izgleda, bio pomirio s onim što je izgledalo neizbežno. Sedeo je na samaru i čekao, dok je Emilio Navara temperamentnim glasom, gestikulirajući rukama kao glumac na pozornici, nešto vatreno govorio okupljenoj gomili. Kao gradonačelnik meksikanske četvrti Libertada, Navaro je smatrao svojom dužnošću da zaustavi, ili da pokuša da zaustavi svoje sugrađane u linčovanju jednog njihovog nesrećnog sugrađanina.

Takav je bio prizor scene u koju se umešao Dok Holidej. Ledeni preteći pogled njegovih sivoplavih očiju naterao je nekoliko Meksikanaca da se rasprše do ivice šumarka, a njegov crni ždrebac uplašio je nekoliko drugih, jer ga je Dok naterao pravo na gomilu, pustivši mu uzde da se slobodno probija prsima kroz razljućenu gomilu. Iz mase okupljene za linč, začuli su se povici protesta praćeni kričavim glasovima žena koje su stajale malo dalje u očekivanju da vide nesvakidašnji prizor, a i sam Emilio Navaro, do tada zanet obraćanjem svojim sunarodnicima, ljutito je prasnuo, jer nije voleo da ga neko prekida usred reči.

Zategnuvši vođice pored magarca, Holidej je ratoborno presekao pogledom učesnike linča i ponosne goste. Benito ga je dočekao osmehom iza koga se nazirala prinudna polovična bradobest. Slegnuo je ramenima sa filozofskom ravnodušnošću i nastavio da valja po ustima dopu-

šenu skupu „havana” cigaru; setio se ipak društvenih formalnosti.

— Buenos dias, amigo Džone — pozdravio je Holideja.

— Trebalo bi da ih pustim da nastave i da ti istegnu taj lupeški vrat — rekao je Dok gledajući ga mrko. — Ali, i sam čeznem da te se dočepam i da ti polomim svaku košćicu za ono što si učinio. Opljačkao si me... dok sam bespomoćno ležao.

— Amigo Džone, kako bih vas drukčije mogao opljačkati? Jasno je da je jedan bedni peon nemoćan prema takvom džentlmenu kao što ste vi. — Pri tome se osmehnuo lukavo.

Dok Holidej bi možda nešto odgovorio Meksikancu, ali, u tom trenutku prema vrancu dotrčao jedan razbarušeni peon mašući preteći velikim nožem. Dok se sagnuo, dohvatio ga za prsa košulje, digao ga sa zemlje, istrgao mu nož iz ruke i zatim ga bacio dalje od sebe. Zaprepašćeni linčeri je posrnuo unazad i pao u gomilu.

Karamba! Kakav je to čova koji jednom rukom čoveka sa zemlje podigne i otme mu nož, a da ne trepne?

Nastala je grobna tišina kada je Holidej nožem presekao konopac na Benitovom vratu. Čak je i govorljivi meksikanski gradonačelnik Navara za momenat ostao bez reči, duboko impresioniran drskošću visokog gringa. Grobnu tišinu prekinuo je Dok tečnim španskim jezikom.

— Zašto ste se ostrvili da obesite ovog Benita Espina? Da li je učinio neki zločin za koji mu je suđeno i da li ga je na tom suđenju porota oglasila krivim i osudila na smrt?

U tišini koja je propratila njegove reči, Dok je nabrao obrve i upitno pogledao gradonačelnika. Navara je slegnuo ramenima, odmahnuo glavom i odgovorio.

— Nije bilo suđenja.

— Kako je onda, moguće ovo? — zapitao je Dok.

— Hteli su da obese ovog bednog nevaljalca — objasnio je Navara — za ono što je učinio sinjoriti Končiti, kćeri Hoze Minoze.

— A šta je on to učinio toj senjoriti? — nastavio je da ispituje Dok.

Umesto gradonačelnika, odgovorio je jedan drugi Meksikanac. Bio je to stariji debeljuškasti čovek, očigledno otac gospođice o čijoj se časti radilo. Brzim, blebećućim španskim jezikom, uzbuđenim glasom objasnio je Doku kakvu je nedostojnu i nečasnu igru odigrao mali Meksikanac s osećanjima njegove kćeri. Zaklinjao se u besmrtnu ljubav prema njoj, a nekoliko časova kasnije, odbio je da se s njom oženi. To je bila uvreda za koju je morao da bude kažnjen.

Ponosno, sa finim osećanjem za teatralnost, senjor Minoza je ispružio ruku i pokazao svoju voljenu naslednicu. Dok je pogledao gromadnu ženu kravastog tela kukastog nosa, potpuno neprivlačne spoljašnosti. Zatim je pogledao Benita koji je uzdahnua i promrmljao.

— Zašto ste prerezali konopac? Bolje bi bilo da umrem.

Govorio je engleski. Nadajući se da ga Minoza neće čuti ili razumeti, Dok je istim jezikom uputio Benitu pitanje puno čuđenja.

— Kako se moglo desiti da se

uspališ za ovakvu ženu? Zar si jeo bunike ili šta?

— Bio sam pijan — objasnio je Benito — i noć je bila mračna... A u mraku su sve mačke crne, kao što amigo Džon zna. — Krišom je pogledao Končitu Minoza, stresao se kao da je popio nešto gorko i očajnički sklopio oči. — Aj, karamba!

— Čujte me... — Holidej se obratio narodu opet na španskom jeziku. — Vidim da imate razloga da se ljutite, ali, to što je Benito učinio nije zločin za koji zasluhuje da bude obešen.

— To sam im i ja rekao — rekao je Navara mršteći obrve. — Ovaj šarlatan treba da bude izručen gringo šerifu, senjor Hilariju, pa neka on odluči šta će s njim. Ako ga budu obesili ovako bez suđenja, svi će biti ubice, to sam im predočio.

Žene su zakričale protestujući na taj način zbog Navarinih reči, a muškarci su se počeli približavati drvetu za vešanje, tako da je Dok imao utisak da svi odreda žele da postanu ubice. Žele? Gurali su jedan drugoga i prosto se otimali za tu privilegiju.

Videvši da se događaji mogu izmaći iz ruku, Dok je viknuo. — Nazad!

Ali, ljudi se nisu obazirali na njegovo upozorenje i nastavili su da se približavaju, tako da je visoki jahać napustio svaku dalju pomisao da rečima preseče ovu opasnu situaciju. Šta je mogao da učini? Da puca? Na taj način na sebe bi navukao gnev okupljene mase što ga nije mnogo brinulo, ali, na drugoj strani, morao bi da rani nekog čoveka

veka usijane glave, ali u suštini možda bezopasnog i brzopletog. Takva intervencija nije dolazila u obzir, i on se odlučio za nešto drugo. Sada će mu njegova veština borenja rukama dobrodoći. Kliznuo je iz sedla rešen da se fizički suprotstavi gomili.

Trojica Meksikanaca su jurnuli na Doka baš u trenutku kada su se na drugom kraju luga pojavili šerif Hilari, Oskar Dejč, doktor Gidons i šerifova nećakinja.

Hilari je zaustio da dovikne ozbiljno upozorenje napadačima, ali mu je jezik ostao vezan baš kao što su mu noge ostale slepljene na sedlu. Ostao je otvorenih usta i širom otvorenih očiju od neverice. Trojica prvih napadača ustremili su se na Holideja, ali, nisu uspeli ni čestito da zamahnu, a da ne govorimo o tome da zadaju udarac. Jedan munjevit „svong“ levom poslao je prvoga nekih desetak metara dalje u pravcu kuda je potrčao, pre nego što se sapleo i pručio po travi gde je ostao da leži onesvešćen. Desni „svong“ pogodio je drugoga u slepoćnicu, i on se srušio na zemlju kao udaren maljem. Treći je pokušao da Holideja pogodi pesnicom u pleksus. Dok je odskočio u stranu i kada je napadač izgubivši ravnotežu prošao pored njega, zadao mu jedan „sekući“ udar dlanom u potiljak. Od dobro naciľjanog udara, treći napadač je pao kao posećen.

Sve se odigralo za manje od nekoliko sekundi. Primer je bio upečatljiv, i masa je zapanjeno isustila jedno glasno „ah“, ali se niko nije usudio dalje da napadne. Kriza je bila prebrođena.

III

Tek tada su meštani Meksikanci primetili šerifa. Na neki način to je Hilariju odgovaralo, jer je imao vremena da se povрати od zaprepašćenja; u toku njegove burne karijere, prisustvovao je i učestvovao je u mnogobrojnim tučama, ali, nikada dosada nije imao prilike da vidi borca Holidejeve gipkosti i veštine. Kada bi taj bledoliki, vitki borac zadao udarac, onaj ko je udarac primio nije samo pao na zemlju. Žrtva bi pre toga poletela kroz vazduh i tek onda pala. Na Hilarijevom licu ukazao se posle toga izraz zvaničnog neodobravanja, i on je pozvao Navara da prevede Meksikancima ono što on kaže.

— Emilio, reci im da se gube do đavola odavde. Ako je onaj nevaljalac na magarcu kriv za neki zločin, on će za to platiti, ali, sve se mora obaviti po zakonu, jesi li me shvatio?

Navara je autoritativnim glasom preneo šerifovo naređenje i obezhrabljani meštani su se žurno udaljili iz luga, neki od njih noseći na rukama ošamućene Holidejeve žrtve. Zatim, ne obazirući se na Dejča, namrgođenog lekara i lepu mladu ženu koja ga je sa toliko obožavanja posmatrala, Holidej se oštro zagledao u šerifa i dobacio mu nekoliko izazovnih reči.

— Hteo bih da znam za kakvog šerifa vi sebe smatrate?

— Čekajte malo — namrštio se Hilari; čekajte samo malo da objasnim...

— Ovi pomahnitali Meksikanci nameravali su da linčuju ovog jad-

nog malog kojota — rekao je Holidej mršteći se — samo zato što je malo slobodnije pogledao neku senjoritu kojoj je udata glavni životni cilj. Gde ste vi bili kada su počeli da urlaju za linč?

— Gde sam bio, ipak sam stigao na vreme da sprečim linčovanje! — prasnulo je Hilari. — Znam dobro te ljude i znam njihovog gradonačelnika Navara. Kada on počne da govori...

— Emilio je od one vrste ljudi koji se dugo spremaju, mister Holideje — umešao se Dejč — ali, Meksikanci ne bi linčovali Espina sve dok Emilio ne završi svoj govor, što bi trajalo najmanje dvadesetak minuta, a možda i duže. — Obrativši se šerifu ponudio mu je kratko objašnjenje. — To je džentlmen o kome sam ti govorio Luk. Ovaj mali Meksikanac ga je opljačkao i...

— Voleo bih da o tome razgovaramo kada se vratimo u moju kancelariju — rekao je Hilari. U tom trenutku, nameravao je samo da Benita obavesti o svojoj odluci. — Bićeš uhapšen, ako mister Holidej zakletvom podnese optužbu protiv tebe.

— Ja nemam vremena za gubljenje — izjavio je kratko Dok.

— Molim vas mister Holideje... — zaustila je Seli.

— Ti se ne mešaj u ovo! — grmnuo je njen ujak.

Holidej je podvrgao devojkdu dugom upornom pogledu i zapitao je.

— Molite me šta?

— Molim vas da se vratite u kancelariju ujaka Luka — ostala je uporna.

Dejč je i sam doprineo sa neko-

liko reći potrebi da Holidej bude ubeđen.

— Dok vi budete popunjavali formular optužbe protiv tog Meksikanca — rekao je Holideju — ja ću pripremiti vaše stvari koje se nalaze kod mene. Znaite šta mislim? Čebad, tabakeru, košulju i...

— Za te stvari vi ste platili svojim novcem ne znajući da su ukradene od mene — podsetio ga je Holidej. — Zašto biste sada imali razloga da mi sve to vratite?

— Pa... ja... ovaj... mogli bismo se nekako sporazumeti — bio je Dejčov neodređen odgovor.

Deset minuta kasnije, crni ždrebac je stajao privezan za privezište mesnog zatvora pored drugih konja koji su pripadali šerifu, njegovoj nećaki i doktoru. Benitov magarac nalazio se u jednoj štali u gornjem delu naselja. Što se tiče vlasnika magarca, tog žgoljavog nesposobnog malog ljubavnika, on se sada odmarao u ćeliji gradskog zatvora, lupajući u gitaru i pevajući pesme koje je sam komponovao. Kratko vreme pre toga, bio je na ivici smrti, suviše blizu omći da bi se mogao osećati prijatno. Sada, kada je opasnost bila prošla, mogao je opet da peva, a za njega je samo to bilo važno. Taj mali Benito Espino bio je po filozofskom uverenju pravi fatalista.

U Hilarijevoj kancelariji Holidej se udobno smestio u jednu naslonjaču i dozvolio doktoru Gidonsu da ga pregleda. Lekar je pažljivim profesionalnim pokretima uklonio primitivno napravljene zavoj i nagnuvši se bliže pregledao ranicu od ujeda zmitskih zuba. Skinut go do pojasa, osećajući se na neki način

nelagodno zbog radoznalog pogleda vesele Seli, Holidej se mrgodno brecnuo na šerifa.

— Još se nisam sasvim odlučio da li ću podneti tužbu protiv Meksikanca. Istina je da me je opljačkao, ali...

— Ali, to je učinio pošto vam je pružio pomoć i iscedio otrov iz rane? — umešao se Gidons.

— Da, posle toga kada sam još uvek bio nemoćan — rekao je Dok klimajući glavom.

Za vreme dok se taj razgovor vodio, Dejč je izašao i otišao u svoju trgovinu. Hilari je sedeo u svojoj stolici naslonjenoj na vrata koja su vodila na ulicu.

— Oskar mi je rekao da ste imali neke veze s armijom — pogledao je Holideja ispitivački.

— To je samo uzgredna veza koja sa mnom lično nema ničega — promrmljao je Holidej. — To se vas mnogo ne tiče, ali ipak ću vam reći nešto što vas može zanimati. Dolazim iz vojnog logora Elison, iz 11-og konjičkog puka. Tamo sam imao nekih poslova, ali naravno vi ne morate da mi verujete. Možete ipak lako proveriti ako telegrafirate komandantu puka ili njegovom adjutantu.

— Poverovaću vam na reč — namrštitio se Hilari. — Sem toga, reći ću vam tačno šta se desilo sa vašim novcem. Taj lakoumni mali Meksikanac prošle noći je priredio prilično veliku zabavu.

— Tekila se točila kao da je voda — promrmljao je Gidons koji je stavljao nov čist zavoj na Holidejeva leđa. — Vaš mali prijatelj rasipao je novac kao da ga ima do-

voljno da njime loži vatru. U meksikanskom delu grada priređena je zabava sa veseljem. Prava fiesta. Mnogo se pevalo... igralo se na ulici i...

— Pre svega da vas ispravim jedno, mali Meksikanac nije moj prijatelj i nemojte ga tako nazivati — procedio je Holidej kroz zube. — Naš susret bio je sasvim slučajan.

— Pa, moram priznati da je to tačno — zacerekao je Gidons namignuvši Hilariju. — On je samo spasao vaš život i ništa više.

— Ne nameravam da zaboravim da mi je spasao život i zato sam njegov dužnik — slegnuo je ramenima Holidej — ali, dužnik i prijatelj nisu ista stvar. — Zatim je sa gorkim prizvukom glasa dodao. — Naravno, ne zaboravljam ni da me je opljačkao.

— Kako izgleda Espino je prodao vaše stvari Oskaru — rekao je Hilari — i novac dobijen prodajom dodao je onome što je našao u vašem novčaniku. To mu se učinilo dovoljno da napravi mali kalambur i to je i ostvario, ali, na žalost veselje se izmaklo iz ruku i preraslo u nešto drugo.

— Hoćeš da kažeš — osmehnuo je Gidons — da se domaćin zabave izmakao iz ruku. Čuo sam da pričaju da je Espino predložio brak ukupno mnogim, mislim ukupno njih sedam, uključujući senjor Gomeza i baku Panča Montereza. — Kada se Seli prigušeno zakikotala osmeh na lekarevom licu se razlio.

— Izgleda da je taj sićušnji momak veliki ljubavnik i kad je u raspoloženju za udvaranje izgleda da ga ništa ne može zaustaviti.

— U zoru, kada je sunce izgrejalo — nastavio je da priča Hilari — gosti malog Benita su se grdno ožalostili. Benito je bio potrošio sav vaš novac i, ako je verovati Končiti Minozi, odbio je ukazanu čast da izvrši obećanje i venča se. Sva tekila koja je popijena i posle toga glavobolja, to je vrlo loša kombinacija. Zato mi nije nimalo čudnovato što su želeli da ga obese.

— Imate bogami divan miran grad — prokomentarisao je Holidej suvo šerifovo objašnjenje.

Hilarijevo lice zamračio je oblak negodovanja. Selin pritajen osmeh je nestao sa lica, i ona je oborila glavu. U kratkom ćutanju koje je posle toga nastalo, Gidons je pročistio grlo i promrmľao.

— Sada možete obući košulju, mister Holideje.

— Ima li nekog znaka infekcije? — zapitao je Dok.

— Nema nikakve infekcije — rekao je Gidons mršteći se. — Ujed će brzo zaceliti, ali i sada ostajem pri tome da je to bila prava pravcata sreća. Hoću da kažem sreća je da ste naišli na Meksikanca! Samo dvadeset i četiri časa posle ujeda zmije zvečarke. Mora biti da imate gvozdeno zdravlje.

— To je ono što u stvari nas interesuje — rekao je Hilari tiho. — Interesuje nas činjenica da ste otporni i da ste jaki. Vi, Holideje, ste tačno čovek onog soja kakvog smo očekivali da se pojavi. Takav čovek potreban je gradu Libertadu.

— Vrlo potreban — rekla je Seli.

— I to je suviše blago rečeno — promrmľao je Gidons.

Holidej je ustao na noge i značajno pogledao Seli. Ona je shvatila značaj njegovog pogleda i okrenula leđa, a za to vreme, Dok je ugurao krajeve košulje u pantalone. Tihim ali odlučnim glasom objavio je.

— Ne nameravam da ostanem duže u Libertadu. Prema tome, ako neko ima na umu da mi ponudi neki posao ili slično, može slobodno da zaboravi na to.

— Ali, vi ne izgledate kao neki čovek skitnica ili tako nešto, bez obzira što se po vašem odelu može zaključiti da vam karte nisu strane. — Primetio je šerif.

— Ne bih rekao da sam skitnica, ali ne volim dugo da ostajem na jednom mestu — odgovorio je Holidej.

— Imate li nešto protiv da mi kažete kuda ćete se uputiti odavde? — pitao je Hilari nabravši čelo.

— Bilo kuda — rekao je Holidej. — Bilo do kojeg mesta gde postoji sumnja da mogu naći čoveka koji se zove Džener.

— Džener. — Hilari se počeo po bradi. — Ne bogami, ne verujem da sam dosada čuo to ime. Šta više, siguran sam da ga nisam čuo.

Kucanje nalik na grebanje začulo se na vratima. Po drugi put tog jutra začuo se Dejčov glas sa druge strane vrata i Hilari ga je pustio unutra. Ušavši u prostoriju, Dejč se ljubazno osmehnuo Holideju, i tovar koji je nosio u ruci spustio na jednu stolicu, tovar koji se sastojao od Holidejeve puške, čebadi, dve kutije metaka, srebrne tabakere i jedne garniture čistog veša spakovane u putnu torbu od teleće kože.

— Evo vaših stvari — objavio je veselim glasom. — Sve su tu. A ja ću gubitak uzeti na sebe, mister Holideje. Ne dugujete mi nijednog centa. — Skrenuo je pogled sa Holidejevog iznenađenog lica i s očekivanjem pogledao šerifa. — Šta je ovde bilo Luk? Je li spreman da prihvati zakletvu?

— Ne bogami, ne bih to mogao da kažem — uzdahnio je Hilari. — Izgleda da je mister Holidej suviše obuzet svojim ličnim obračunima.

— Imam razloga za to — rekao je Holidej.

— Ni najmanje ne sumnjam u to — slegnuo je Hilari ramenima. — To je jednostavno...

— Jednostavno kao što vi imate svoje razloge imamo i mi svoje — rekao je trgovac. — Imamo razloge da vas zamolimo da ostanete ovde kao šerifov zamenik.

— Neću da se uključujem ni u kakvu trgovinu, a najmanje u trgovinu za šerifsku značku — procedio je kroz zube Dok Holidej.

— Ono što ste maločas videli, pokušaj linčovanja Benita Espina — prevaleo je preko jezika Gidons — uopšte nije problem za nas. Luk je to mirno mogao da sredi, sasvim sam čak i u sadašnjim okolnostima. On je u stanju da meštane drži pod kontrolom.

— Ovde imamo druge velike probleme — promrmľao je Hilari. — Problem nam je stari Bardet, njegova dva sina koji su u svakom trenutku spremni da potegnu revolver i sedmorica najopasnijih nevaljalaca koje su rad pojahali sedlo. Taj Bardet i njegova grupa su stvarno opasna banda, verujte mi.

— Samo jedna stvar dosada je sprečavala Bardetove da upadnu u grad i primene nasilje nad časnim građanima ove oblasti — obratila se sada Seli Holideju. Pokazala je rukom na „kolt“ u futroli na desnom bedru njenog strica. — To je čuveni revolver Luka Hilarija.

— Shvatam — rekao je Dok Holidej klimnuvši glavom sa razumevanjem. — I sâm sam već procenio šerifa da je čovek koji zna da rukuje revolverom, ali je uz to i mudar. Vešt i brz na revolveru ali ga ne poteže bez velike muke. Pa lepo, sve dok je u stanju da grupu sa tog ranča drži mirno, ne vidim zašto bi mu bila potrebna moja pomoć.

— Potreban mi je zamenik — izjasnio se Hilari jasno i glasno.

— Ujakov pomoćnik je napustio svoje mesto pre šest nedelja — rekla je Seli.

— I to zbog jednog veoma starog razloga — uzdahnuo je Dejč.

— Uplašio se od Bardetovih — rekao je Gidons.

— Mister Holideje... — počeo je šerif. — Ovaj... ljutite li se ako vam kažem kratko Džone...?

— Ostanimo zasad na konvencionalnom oslovljavanju šerife, mada nemam ništa protiv da me zovete kako hoćete — osmehnuo se Dok.

— Ali, opominjem vas da način oslovljavanja nema značaja i da neće uticati na moju odluku. Namjeravam da napustim Libertad pre zalaska sunca.

— Čujte da vam kažem o tim Bardetovima — rekao je Hilari ohrabren. — Niko to nikada nije dokazao, ali, ja odnekuda sum-

njam da oni već duže vremena napadaju i pljačkaju poštanska kola, poštanske kurire i postaje duž granice. Taj ranč ima deset ljudi, iako stari Bardet nema više od stotinu i pedeset grla stoke. Jeste li ikada čuli da je za tako malo stado goveda potrebno čitavih deset kaubojda da o njemu vode brigu? Sem toga, Bardetovi ljudi dozvoljavaju sebi da piju najbolji viski u gradu, i da se kockaju do mile volje ne obazirući se na gubitke. Čudo je pravo koliko su njihovi džepovi puni novca svaki put kada dođu u grad. Ne mogu da zamislim da im stari Bardet plaća velike plate za čuvanje jednog malog šugavog krda goveda.

— Nešto nije u redu, ni sa jednim od njih — nastavio je Dejč ozbiljnim glasom gledajući Holideja. — Oni koji znaju za Lukovo stanje svi se trenutno nalaze u ovoj prostoriji. Do sada smo uspeli da to stanje sačuvamo u tajnosti. Nevolja je u tome da će pre ili posle Bardetovi ljudi saznati u čemu je stvar i...

— Saznati šta? — zapitao je Holidej.

Sa grimasom nestrpljenja na licu, Hilari je otkopčao dugme na desnom rukavu njegove košulje i zadigao rukav. Videvši debeo zavoj od lakta do šake, Holidej se namrštio i zapitao tihim glasom.

— Šta je to? Posekotina nožem?

— Nešto gore od toga — promrmljao je šerif. — To je prelom. Jednostavno prelom ruke kako to doktor naziva. On tvrdi da će kost zarasti ali traži od mene da koristim prevez tj. da ruku nosim obe-

šenu o vrat, a naravno, ja to ne mogu.

— Razumljivo — složio se Holidej — svi bi to odmah videli.

— Da, u tome jeste stvar. Kad budu videli, iskoristiće priliku da me izazovu.

Takva ruka ne bi vam bila ni od kakve koristi u obračunu — procedio je Holidej kroz zube.

— Ne bih mogao ni da držim revolver — mrgodno je rekao Hilari — a da ne govorimo o tome da ne bih mogao da ga izvučem iz futrole, zapnem obarač i opalim.

— Događa se ponekad — objasnio je dalje Dejč — da poneki retki građanin pokoran redu i zakonu zna vešto da rukuje s ovim pucalj-kama. O, ima takvih koji umeju da pucaju, ali, oni nisu ono što vi nazivate revolveraši. Oni nisu profesionalci, i nikada ne bi mogli da se odupru bandi sa Bardetovog ranča. Prema tome, kad Bardetovi čuju da je Lukova desna ruka nekorisna, ništa ih neće zadržati u njihovim namerama.

— Ništa ih neće zaustaviti — ponovila je Seli Kilminster, i na njenom licu nije bilo ni senke osmeha. Odjednom, ona se predstavila kao jedna vrlo ozbiljna mlada dama. — I ne samo to, već za sve poštene ljude u Libertadu, uključujući žene i decu, neće biti nikakve nade da će moći da žive na miru. — Pogledala je Holideja netremice i s izvesnim značajem. — Ranč „Blok B” je nešto više nego obična banda grubijana, a stari Sirus Bardet je nešto više nego samo običan vođa bande. U njemu živi čisto oličeno zlo, mister Holideje.

Holidej je izvadio tabakeru i

odabrao jednu mirišljivu „virdžiniju”. Paleći palidrvce, on se nestrpljivo namrštio i rekao.

— Ne mogu da kažem da mi nije žao za sve vas, ali, morate shvatiti da imam svoj lični neodložan posao. — Odbio je jedan gust dim kroz nozdrve i ozbiljnim pogledom prešao sa jednog na drugo lice dok nije osmotrio sve prisutne. — Čovek za kojim ja tragam, čovek koji se zove Džener, ubio je jednog mog prijatelja. Ubio ga je metkom u leđa. Taj moj prijatelj bio je oficir u konjici i mnogo mi je značio, mada se poslednjih godina nismo viđali često. Nije imao nikoga od rodbine, skoro kao ni ja, i to nas je još više zbližavalo. Stari prijatelj može ponekad biti isto tako blizak kao brat.

Jedini komentar njegovih reči došao je od Seli. Tri čoveka stajali su privremeno kao vezanih jezika i očigledno da ih je Dokov odgovor bacio u brigu.

— Žao mi je za tog vašeg prijatelja — bilo je sve što je smislila da kaže.

Kada je konačno došao do reči, lekar je ustao uzimajući svoju malu lekarsku torbicu i rekao.

— Moram da posetim i druge pacijente. Zbogom mister Holideje. Za moju uslugu ne treba ništa da mi platite.

— Hvala mnogo — rekao je Holidej mršteći obrve.

Dejč je bespomoćno slegnuo ramenima i kada se Gidons uputio prema vratima, i sam ustao da pođe za njim. Izlazeći, dobacio je Holideju preko ramena. — Za vaše stvari koje sam vam vratio ne dugujete mi ništa. Na kraju, te stvari

pripadaju vama, i vas se ne tiče da li sam ih kupio ili dobio na poklon.

— Ali... — zaustio je Holidej.

— Ostavite to, ne zamarajte se nepotrebnim sitnicama — rekao je trgovac. — Mogli bismo vam dati mnoštvo razloga zbog kojih **A** trebalo da ostanete i da nam pomognete, ali, svi ti razlozi ne mogu se meriti sa vašim razlogom. Prijatelj ubijen s leđa je nešto iznad svega ostalog.

— Danas je subota — podsetio ih je Hilari neraspoloženo dok je otvarao vrata da ih propusti. — Za kratko vreme kauboji će nagnuti u grad, svi koliko ih ima u okolini, a među njima i Bardetovi ljudi, i zato bih vam bio vrlo zahvalan ako bi neko od vas uzeo na sebe da Seli otprati do kuće.

— To mi je uz put — rekao je Gidons. — Ja ionako prolazim pored vaše kuće.

Seli se još jednom ljubazno osmehnula Holideju, a onda pošla za Gidonsom i Dejčom kroz vrata koja je njen stric držao otvorena. Kada su izašli napolje, on je zatvorio vrata i digavši obrve do pola čela pogledao Holideja i rekao mu dosta samouverenim glasom.

— Moram da kažem da su mnogo razočarani, ali, da su shvatili.

Sa mirišljavom cigarom koju je držao stisnutu zubima i očiju zamagljenih neraspoloženjem, Holidej je razgledao predmete koje mu je trgovac doneo i zapitao.

— Recite, kako ćete uspeti da se održite? Mislim... bez pomoćnika?

— Ne znam — rekao je Hilari. — Ali, mislim da ću već nešto smisliti... bar se nadam. — Prišao je

svom pisaćem stolu, naslonio se na jedan ugao i pažljivo se zagledao u Holideja. Izraz njegovih očiju se promenio. Sada je to bio tipičan šerif sa Divljeg zapada koji se bavio svojim zvaničnim poslom. — To ubistvo o kome ste govorili... da li je Dženerov opis razaslat svim predstavnicima zakona u pokrajini?

— Sigurno da jeste — potvrdio je Holidej klimajući glavom. — Ali, mislim da taj čovek mora da je madžioničar. Upotrebio je sve trikove da se izgubi i nestao je kao dim.

— Za ubicu za kojim je razaslata poternica sasvim je lako da u krajevima blizu granice nađe skrovište — izložio je svoje mišljenje Hilari. — Ovo je vrlo prostran predeo, Holideje, stotine kvadratnih milja terena koje je teško nadgledati.

— Jeste li vi dobili neki izveštaj o njemu? — zapitao je Holidej.

— Ništa! — rekao je Hilari i odmahnuo glavom. — Ne dobijam redovno zvanične izveštaje od centralnih policijskih vlasti. Osmehnulo se beznačajno. Neki veliki gradovi znaju kakvu strategijsku važnost ima Libertad, ali, većina šerifskih postaja u pokrajini smatra da smo mi samo običan upljuvak mušice na mapi.

— Ja bih vam mogao dati opis tog Dženera — predložio je na to Holidej. Ako biste bili voljni da njegov opis unesete u formular, mogli biste da mi javite bilo meni bilo vojnim vlastima bilo Pinkertonovoj agenciji, ako se taj čova ikada ovde pojavi.

— Naravno — klimnuo je Hilari

glavom. — To je najmanje što mogu da učinim.

Rekavši to, obišao je oko stola, seo na stolicu i dohvatio komad papira i olovku.

— Datum smrti mog prijatelja je sedmi mart — rekao je Holidej. — Mesto pogibije salun „Silver dolar” u mestu San Marko. — Odbio je jedan gust dim iz cigare i strpljivo sačekao da Hilari zapiše činjenice koje mu je izneo, a zatim je nastavio s opisom čoveka koji je ubio Krisa. — Visina oko sto sedamdeset pet santimetara, mršave građe, kosa žuta kao pesak, oči svetloplave skoro vodnjikave. Ima specijalnu naklonost prema biserima. Nosi biserni prsten i iglu za mašnu sa biserom...

Nastavio je da do pojedinosti izlaže šerifu sve detalje koje su mu trojica svedoka ispričali, sve dok nije primetio da je Hilari prestao da zapisuje. Šerif je ustao i prišao do malog ormarića koji se nalazio nasuprot police za puške. Njegovi su pokreti bili lagani i odmereni, ali su njegove oči sijale od nekog unutrašnjeg oduševljenja.

— Naklonjen je biserima rekoste? I rekoste da je čovek koji ne voli da gubi, mada se oblači i ponaša kao kockar od zanata...?

— Znači li to da imate neki izveštaj o njemu? — zapitao je Dok i namrštio obrve.

— Da, nešto imam, ali to se odnosi na čoveka po imenu Kleg Sejmor — rekao je Hilari i pogledao Holideja.

— Mislite li da bi to mogao biti Džener?

— Ako je u pitanju neka slučajna koincidencija — rekao je tiho kao da govori samo sebi — to je toliko velika koincidencija da nam ne može proći bez dublje analize. Sejmor je kockar koga u El Pazu traže zbog pronevere i zbog mnogo drugih stvari koje se u izvesnom smislu uklapaju u ovo što ste mi rekli o Dženeru. Opis je isti. Kosa boje peska, visina, jako svetloplave oči i naklonost prema nankitu sa biserom. A čekajte samo još dok čujete ovo. — Hilari je nekoliko puta kucnuo suncem opaljenim grubim prstom po jednom dosijeu i pogledao Holideja. — Sejmor je uvek uživao loš ugled kada je u pitanju bilo kockanje. Ne znam da li znate na šta mislim, Holideje? Postoji izvestan broj ljudi koji nikada ne bi trebalo da se kockaju, jer ti ljudi jednostavno nisu u stanju da podnesu gubitak. Gubitak ih čini ljutim i opasnim.

— Takav je taj Sejmor koga ste pomenuli — nastavio je da ispituje Holidej — opšte poznat kao čovek koji ne voli da gubi?

— Baš tako, i to onaj od najgorih tipova — rekao je Hilari. Iz El Pasa, on se uputio prema severozapadu. Dajte da malo razmislimo... — zagledao se u dosije i počeo da prevrće listove. — Zamenik šerifa u Dalbi Forku prepoznao ga je u tom gradu. Opet je ispoljio sve one loše osobine po kojima je poznat. Igrao je poker počeo je da gubi i da se ljuti. Onda je izvadio skriveni revolver i opalio na bankara u igri. A posle toga je pokušio sav novac i pobegao. Iz Dalbi Forka uputio se na jug, i to je po-

slednji put da ga je neko video. Bar koliko sam ja obavešten.

— Dalbi Fork — uzdahnio je Holidej — je severno od San Marka i nije mnogo daleko. — Dok je govorio, Holidej se pitao kako mu je polazilo za rukom da mu glas ne zadrhti i da mu napregnuti nervi ne popuste, ali je ipak sasvim pribrano nastavio da se raspituje. — Šta piše tu, kada je Sejmor izjahao iz Dalbi Forka?

— Prema ovom izveštaju to je bilo drugog marta — promrmeljao je Hilari. — To bi značilo da je imao dovoljno vremena, zar ne? Mogao je lako stići do San Marka i biti tamo sedmog marta.

— Sasvim lako — rekao je Holidej klimajući glavom.

— Nešto ranije nismo vas mogli ubediti da potpišete pristupnicu kao moj zamenik, — rekao je Hilari praveći namešteno namršteno lice. — A sada, mislim da ćete jedva čekati da iskoristite šansu koja vam se pruža.

— Zašto? — zapitao je Holidej.

Hilari je zatvorio dosije, ustao i vratio se do ormarića u kome su stajale fascikle i vratio dosije na njegovo mesto.

— Ono što sada hoću da vam kažem — prevaljao je lenjo preko usana — ne biste mogli da nađete ni u jednom dosijeu. Ali, ta informacija je sasvim verodostojna.

— Hajde pričajte — ohrabrio ga je Holidej. A onda zapazivši da se Hilari odjednom zbog nečeg usteže, nastavio je da ga bodri. — U čemu je stvar? Zar se bojite da ću vam reći da lažete.

— Pa, ne bih vas osuđivao niti bih se čudio ako mi to kažete —

rekao je Hilari sležući ramenima — zato što ovo što ću vam reći zvuči suviše fantastično. Izgledaće kao da koristim vašu želju da nađete Dženera i da mislim samo o svojim potrebama.

— Neka zvuči kako zvuči, recite samo šta imate — predložio je Holidej.

— Pa dobro, evo kako stoji stvar, jasno i glasno — rekao je Hilari. — Taj Sejmor je rođak Bardetovima, što bi moglo da znači da se skriva negde na ovoj teritoriji. Može biti čak da mu je skrovište na ranču „Blok B”. Ja sam uveren u to. Ranč Bardetovih bio bi za to najpogodniji, zbog toga što stari Sirus ne voli posetioce i niko ne pamti kada mu je poslednji put neko otišao u posetu. Pod tim uslovima ne postoji nikakva opasnost za Sejmora da ga neko vidi i prepozna.

— Rekli ste da će to zvučati suviše fantastično — rekao je Holidej mirno — i moram da priznam da tačno tako i zvuči.

— U salunu „Rialto”, samo pre nekoliko nedelja — nastavio je Hilari — slučajno sam čuo razgovor između braće Bardet kada su razgovarali o njihovom rođaku Klegu. Razgovarali su o njemu nazivajući ga imenom. Kleg Sejmor. Možete me smatrati za lažova, čak me možete tako i nazvati, a ja se zbog toga neću ljutiti. Nije me ni najmanje briga. Znam dobro šta sam čuo. Ovih poslednjih nekoliko nedelja neprestano sam pokušavao da smislim način kako da se ušunjam na ranč Bardetovih i da osmotrim situaciju. A onda me je zamenik napustio i zadesio me je ovaj glupi

nesrećan slučaj sa rukom... pao sam niz stepenice i prelomio podlakticu...

— Zar bi se moglo desiti da neki od Bardetovih ljudi pripućaju na šerifa ili njegovog pomoćnika ako bi ovi dojahali na ranč „Blok B”? — zapitao je Holidej. — Zar je Bardet toliko moćan?

— Zasada, on je jednostavno nepredvidljiv i neuhvatljiv — rekao je Hilari. — Za izvesno vreme, on će postati i vrlo moćan čovek, ukoliko ga neko ne zaustavi na njegovom putu. — Šerif je prišao bliže. — Da li taj Džener zna da ste mu na tragu i da mu radite o glavi.

— Ne verujem da zna — rekao je Holidej.

— Vrlo dobro — progundao je Hilari. — Ostajući izvesno vreme u Libertadu nemate ništa da izgubite, a možete mnogo da dobijete, pogotovu ako budete radili kao moj zamjenik.

IV

Dok Holidej je bio dosta gladan, umoran i neraspoložen da se sa nekim raspravlja, ali je želja za osvetom još uvek gorela u njemu plamenom vulkana. Ako bi prihvatio ponudu šerifa Hilarija, to bi u ovom momentu bilo jedino logično rešenje. Hilari je možda bio u pravu. Ako je Sejmor nekim slučajem zaista našao utočište na ranču „Blok B”. i ako bi se ispostavilo da je to čovek koji se one tragične noći sedmog marta nazivao Džener, onda je bilo izvesno da će u svom skrovištu izvesno vreme ostati skriven i da neće promoliti ni vrh nosa.

Zbog toga je odlučio da bar privremeno prihvati Hilarijevu ponudu. Stavio je značku sebi na prsa, položio zakletvu i saslušao kratko Hilarijevo uputstvo o tekućim poslovima i situaciji u gradu. Na mnogo načina, zaključio je, o ovoj društvenoj zajednici trebalo je pomoći čime bi bar donekle platio uslugu koju mu je Hilari možda činio.

— Što se tiče onog malog Meksikanca — rekao je Hilari zaključujući na kraju njihov razgovor — da li će ostati u zatvoru ili neće, to potpuno zavisi od vas. Ako vi podnesete tužbu protiv njega, moraćemo da ga zadržimo u zatvoru do suđenja, i da ga sve vreme hranimo na račun poreskih platiša, a pošto smo mi ovde dosta zabačeni, nema potrebe da vam pričam koliko dugo ćemo morati da čekamo na terenskog sudiju.

— Zar terenski sudija ne dolazi u redovnim razmacima? — zapitao je Dok.

— Običaj je sudije Forda da svrati u grad svakog meseca jedanput — uzdahnio je Hilari. — Ali, on je sve stariji i stariji, postaje u poslednje vreme sve nervozniji, shvatate me? Poslednji put došao je pre nekih dva meseca. Tada mu se desilo da je neki strelac iz zasede pucao na kola kada je prolazio pored Kastilo Puta.

— To je sigurno bio neki od Bardetovih revolveraša — izložio je Holidej svoje mišljenje — izvodio je neku svoju glupu šalu?

— Ne mogu da se setim nikoga drugog ko bi mogao da izvede nešto slično tome — rekao je Hilari mrgodno. — Nevolja je samo u to-

me što sve znam, ali ne mogu ništa da dokažem.

— Da li bi sudija došao i održao suđenje — nastavio je Holidej da razmišlja glasno — ako mu pošaljemo telegram i garantujemo mu da će doputovati sasvim bezbedno?

— Svakako da bi — potvrdio je Hilari. — Ali, kako mu možemo garantovati bezbednost?

— To će vreme već reći — promrmljao je Holidej za sebe. Prikupio je svoje stvari i pošao prema vratima. — A kako stoji stvar sa drugim rančevima u ovoj pokrajini?

— Pa, ima nekoliko kaubojskih grupa kod kojih je izražena želja za siledžijskim ponašanjem — rekao je Hilari — ali, nema takvih koje bih mogao da označim kao razbojničke... i ni jedan od tih nema dovoljno hrabrosti da se suprotstavi ljudima sa ranča „Blok B”.

— U redu — namrgodio se Holidej. — Zadržite Meksikanca izvesno vreme. Ja idem da nešto pojedem, da mog konja smestim u štalu, i da za sebe nađem neki hotel.

— Da... to bi vam bilo neophodno da učinite — složio se Hilari. — Pokušajte da danas poslepodne malo i odspavate ili bar da se odmorite. Danas je subota i trebaće nam sve snage kojima raspolazemo. Oprezno i pazeći na svoju desnu ruku, otključao je i otvorio vrata koja su vodila na ulicu. — Hotel „Regio” u ulici Pil ima dobru hranu, čiste sobe i u dvorištu štalu za konja. Pođite glavnom ulicom prema gore, i na prvom uglu skrenite levo, hotel je u toj ulici.

— U redu — rekao je Holidej i zevnuo. — Videćemo se oko zalaska sunca.

Oko pet časova posle podne, obrijan, okupan, obučen u čisto odelo, odmoran i osvežen posle nekoliko časova zdravog sna, Dok Holidej je napustio svoju sobu u Hotelu „Regio” i korakom šetača uputio se Til Stritom prema ulici Kale Central. Šetao je lagano osmatrajući prolaznike i izloge oko sebe, još uvek nedovoljno prilagođen svom novom položaju zamenika šerifa. U njemu je suviše jako živeo civil, običan građanin i kockar.

Iza zaključanih vrata svoje kancelarije, šerif je dremao na fotelji lakim snom mačke. Na Holidejevo diskretno kucanje on se probudio, pustio ga unutra i posle izmene pozdrava predložio mu.

— Bilo bi dobro kada bismo našeg jednog i jedinog zatvorenika nahranili ranije. Kako bi bilo ako biste otišli i poručili večeru iz restorana Hila i Sančesa?

— Rekoste Hil i Sančes? —abrao je obrve Dok Holidej.

— Da baš to sam rekao — osmehnuo se Hilari. — To je jedan Indijanac iz plemena Ajova koji je vlasnik barake i neki Meksikanac kuvar koji je nekada radio za ranč „Fortuna nouva”. Pre pet godina oni su se uortačili i otvorili kuhinju i restoran. U toj kolibi od slame možete se hraniti kao Amerikanac s istočne obale ili Meksikanac.

Kratko vreme posle toga, Dok Holidej je ušao u hodnik sa ćelijama praćen jednim kratkonogim meksikanskim dečakom koji je nosio poslužavnik sa gomilom hrane

iz koje se širio prijatan miris. Vrata ćelije u kojoj je sedeo filozofski nastrojen Benito su se otvorila i Dok je na ležaju ugledao malog mršavog Meksikanca zgrčenog nad gitarom. Benito je tiho pevušio i pratio sebe sviranjem. Umesto pozdradva, on se samo osmehnuo i ponudio Holideja da sedne.

— Amigo Holideje želite li da vam Benito nešto otpeva? Imate li neku omiljenu pesmu, sigurno imate?

— Ako bi ti otpevao moju omiljenu pesmu ne verujem da bih je ja prepoznao — odgovorio mu je Holidej. — Benito, da li si ikada pokušavao da neku melodiju otpevaš pravilno?

— Ja uvek tačno otpevam svaku melodiju! — ustvrdio je Benito temperamentno.

— Dobro, nije ni važno — uzdahnuo je Dok. — Hajde ustaj momče vreme je za ručak.

Meksikanski dečak je ostavio poslužavnik sa jelom na jednu stolicu koja je istovremeno služila i kao sto, a onda izašao iz ćelije. Dok je zaključao rešetkasta vrata i ostavši pored njih, izvadio iz tabakere jednu cigaru koju je zapalio ležernim pokretom. Mali ružni lopov obrušio se na jelo upornošću termita koji proždire drvo.

Kada je završio jelo, Benito je obrisao usta rukavom i odloživši prazan tanjir uzeo lonče sa kafom i otpio nekoliko velikih gutljaja. Posle šumnog gutanja osmehnuo se na Holideja i rekao.

— Hoćete li prihvatiti moje najponiznije izvinjenje za krađu, amigo, i dopustiti mi da vam iz dubine mog bezvrednog srca najiskrenije zahvalim što ste mi danas spasli život.

— Time smo izravnali račune, da li ti je to jasno? — namrgodio se Holidej.

— Da, ali ja ću vam ipak zauvek biti dužnik, amigo Džone — nastavio je Benito. — Uvek do kraja života sećaću se da ste mi spasli život.

— Ali, ti si pre toga meni spasio život — podsetio ga je Holidej strpljivo. Usluga za uslugu Benito, tante za kukuriku kako biste vi rekli, to ćeš valjda razumeti kad kažem? Sada su svi naši dugovi isplaćeni.

— Vidim da opet imate vaš fini revolver — primetio je Benito prešavši pogledom tamnih očiju do Holidejeve futrole za revolver. — Dobro je to. Drago mi je da je tako.

— Pitaću te nešto tek koliko da zadovoljim svoju radoznalost čoveče — prevaljao je Holidej preko usana. — Zar je to sve što želiš od života? Zar ti je jedini cilj da lutaš od grada do grada i da pljačkaš, krađeš, džepariš...?

— Ja nisam običan lopov — rekao je Benito dižući ponosno glavu. — Ja sam fini talentovan lopov. To je ono što vi gringos nazivate porodičnom tradicijom. Moj otac je bio lopov, a pre njega njegov otac. — Progutao je šumno ostatak kafe iz lončeta, zavukao prljav kažiprst i palac u saru svoje čizme i otuda izvukao jednu cigaru. Učinivši nestrpljiv gest, nastavio je. — Zar biste vi hteli da izdam uspomene na moje tako značajne pretke, zar to?

— Pa dobro — rekao je Holidej ne pokazujući nijednim pokretom lica šta misli. — Čini mi se da na neki način moraš održavati tradiciju.

— E da, vidim da se dobro razumemo, vi i ja — zacerekao se Benito. — Bićemo mi još dobri prijatelji tako mi se čini.

— Vraga ćemo biti — prevalio je preko jezika Holidej tek toliko glasno da sam sebe čuje.

— Amigo Džone — zapitao je Benito dobivši odjednom ozbiljan izraz lica — koliko dugo ću morati da ostanem u ovom kavezu?

— Pa, to će prilično zavisiti od mene — rekao je Holidej i tek tada je Benito primetio zvezdu na njegovom prsniku. — Kada sam potpisao ugovor da ću nastupati kao zamenik šerifa Hilarija, on mi je rekao da te možemo zadržati u zatvoru dok ne dođe terenski sudija, ako ja pod zakletvom podnesem optužbu protiv tebe.

— Ali, vi to nećete učiniti, zar ne? — počeo je da preklinje Benito. — Nećete to učiniti meni svom bliskom i dragom prijatelju?

— Sto mu gromova! — zavapio je Holidej malo glasnije, čudeći se šta ga je snašlo. Počeo je da shvata da ne treba potcenjivati meksikančevu lukavu psihologiju, i prihvatio je kao realno njegovo očajničko nastojanje da se spase iz zatvora, ali je ipak bio malo iznenađen njegovom drskošću i hladnokrvnošću. — Ipak, ne bi smeo da dozvoliš sebi da me nazivaš svojim prijateljem, mali lopovski lešinaru... — No, odjednom se setio da sa Benitom treba drukčije razgovarati i došavši na to, odmah je povratio kontrolu nad svojim raspoloženjem. — Možda ćemo te pustiti da u ćorki truneš mesec dana, a možda i više — rekao je nezainteresovano — a može biti da ćemo te pustiti na slobodu za nekoliko dana, samo da ne bismo mo-

rali da slušamo tvoje raštimovano zapomaganje.

— Takav je život amigo Holideje — zakikotao se Benito.

— Hajde otpevaj sebi uspavanku za spavanje — presekao ga je Holidej oštro.

Oko šest časova Dok je sasvim lako istisnuo Meksikanca iz svojih misli. U tom trenutku, odigralo se nešto što je okupiralo njegovu punu pažnju. Seli Kilminster obučena u svoju najlepšu prazničnu haljinu donela je u to vreme u šerifsku stanicu izvršno pripremljenu večeru za svog ujaka i njegovog novog zamenika. Bilo je očigledno da je ta devojka bila zainteresovana za visokog stranca i da je odlučila da na ovaj ili onaj način zasluži njegovo divljenje. Dok su svim silama nastojali da se izbore sa više nego zadovoljavajućim obedom, Holidej je sedeo iskosa okrenut otvorenim vratima koja su gledala na ulicu, tako da je sa svog mesta mogao da vidi i drži na oku dobar deo ulice Kale Central. Kauboji su počeli da pristižu pojedinačno, u parovima ili grupama. Bio je to dan kada se na svim rančevima u okolini prima plata, i svi oni koji su dolazili u grad bili su dobrog raspoloženja.

Seli se u međuvremenu bila povratila od prvobitne zbunjenosti. Odmah posle njenog dolaska, njen stric je otvoreno objasnio svom novom zameniku da dolazak njegove sestrice sa večerom nije bio uobičajen postupak i da odudara od njenog normalnog ponašanja.

— Nikada ranije nije ni donosila obrok u moju kancelariju, mlađiću, ja sam obično angažovao nekoga da malo pripazi na zatvor dok ja odem kući i večeram. Zato

sasvim slobodno mogu da kažem da jedini razlog što je Seli večeras donela večeru leži u vama. Ona čezne za tim da na vas ostavi utisak.

Kao što to stariji ljudi često putaju čine prema onima koje vole, šerif je uživao u tome da zadirkuje svoju nećaku. Ali, ti trenuci zabave brzo su prošli i nastala je kratka tišina. Seli je i dalje sedela u stolici za ljuljanje sa rukama skupnim na krilu i s očima netremice upravljenim na stranca koji s očiglednim zadovoljstvom kušao njena jela. U nekoliko mahova uzaludno je pokušala da ga navede na razgovor o njegovoj prošlosti, o njegovim putovanjima po Dalekom zapadu, avanturama i svim drugim događajima, sve u potajnoj nadi da će možda doznati i ono što je najviše interesovalo: da li u njegovom životu postoji neka druga žena.

Naslućujući na šta njegova nećaka cilja, šerif je između zalogaja prevaljao nekoliko reči opomene, opomene bez ljutine ali odlučne.

— Putovanja mister Holideja njegova su stvar i ne treba ga mnogo gnjaviti da priča ono što ne želi, devojko. I zato nemoj da ga gnjaviš.

— Nisam mislila ništa...

— Ne smeta ništa mis Seli — rekao je Holidej — samo što to pričanje ne ide uvek glatko. Kad budem raspoložen nešto ću vam ispričati, ali, ne večeras.

— Kadgod budete raspoloženi biće mi drago da vas čujem — promrmljala je Seli malo razočarano. — A sada, sme li jedna dama da se interesuje za vaše zdravlje? Kako je vaš zmijski ujed mister Holideje?

— Pa dosta dobro, samo me pomalo štreca, ali na to ne obraćam pažnju — uverio je Holidej. Ono što je važno kod zmijskog ujeda to je iscediti otrov. Kada je čovek srećan da mu to pođe za rukom onda sigurno ne treba da se žali na sitnice kao što je štrecanje od bola. To nije ništa.

— Obožavam ljude koji se ne žale na zlu sudbinu i ne kukaju zbog svake sitnice — rekao je Hilari. — Moj stari tatica imao je običaj da kaže da je jedini način zadobiti sreću na ovom životu, biti zahvalan nebu za ono što ti je dalo. Ako čovek ne traži više od onoga što ima, onda su svi uslovi za srećan život na domaku ruke.

— Ne mogu da vidim oдавde sve salune — rekao je Holidej mršteći se. Recite gde većina stočara provodi vreme i troši svoju platu?

— Pa uglavnom u većim kućama — rekao je Hilari. — To je „Alingtonova palata“, „Long Rejl“, „Rialto“, „Srećni kec“. — Završivši večeru šerif se zamišljeno namrgodio i pogledavši kroz vrata na ulicu rekao je Holideju. — Kada je u pitanju dan isplata, teško je reći kako će se taj dan završiti. Sećam se mnogih subota kada uopšte nije bilo nikakvih nezgoda. Tek po koji pijanac ili bukač koga je trebalo zatvoriti. Nije bilo nikakvih tuča niti pucanja. Moram ipak priznati da su ti dani prošli, jer sada kada su Bardetovi tu pri ruci, možemo jedino smatrati da smo srećni ako se ništa ne desi. Samo srećom, ova subota će proći na miru, inače, možemo očekivati svašta.

*

Okolo sedam časova uveče toga dana, u salunu „Rialto“ jedan kau-

boj na ranča „Cirkl T.” po imenu Ben Mak Lenan stajao je sa dvojicom svojih drugova na poslu pored šanka i pijući pivo prijateljski razgovarao sa šankerom. Sa nepune dvadeset tri godine, Mak Lenan je bio tek dorastao mladić, prijatnih manira zgodan za društvo i zgodne spoljašnosti, a sem toga, što bi vlasnik ranča „Cirkl T.” svim srcem posvedočio, vrlo dobar i vredan radnik. Njegovi drugovi za šankom bili su jedan kauboj zaobljenih grudi po imenu Saul Geri i jedan mršav Vakeros smirene naravi po imenu Luiz Varez. Ta trojica izgledali su čudno sastavljen trio, ali uprkos tom spoljnom utisku, oni su se slagali dobro. Barmen je bio onizak debeljuškast čovek Ajk Neš, čovek tačan na svom poslu i uglavnom uvek dobro raspoložen.

Vlasnik saluna „Rialto” Net Kalvert, zauzimao je svoj položaj vlasnika, za stolom gde se igrao rulet. Visok, mršav i proređene kose, s oštrim crtama lica koje su podsećale na lik ptice grabljivice i uvek raspoložen za osmeh, Kalvert je bio naklonjen da progleda kroz prste istupima ljudi sa ranča „Blok B”. Može biti da nije obožavao starog nevaljalca Sirusa Bardeta i njegova dva sina uvek spremna da potegnu revolvere, ali se u svakom slučaju, bar pravio da im je naklonjen, jer je to za njegov posao bilo unosno. Bardetovi, Kalvert je to smatrao kao sigurno, zavladaće celom teritorijom i postaće glavni u gradu i okolini.

Na ulici Kale Central, odjek kopita najavio je dolazak još jedne grupe kaubojja željne provoda i lakog zadovoljstva, ovoga puta četvorice, braće Bardet i još dvojice

njihovih nerazdvojnih prijatelja. Kada je četvorka sjahala i dokonim korakom ušla u salun „Rialto”, vlasnik saluna pozdravio ih je osmehom rezervisanim samo za ugledne goste, proprativši taj osmeh ljubaznim pozivom.

— Pridite šanku momci, prvo piće je na moj račun.

— Videćemo se kasnije — došapnuo je Net Mak Lenanu i njegovim prijateljima. — Izgleda mi da ću neko vreme biti dosta zauzet.

Kauboji sa ranča „Cirkl T” koncentrisali su svu svoju pažnju na piće i pravili su se da ne obraćaju pažnju na novopridošle goste. Kauboji sa nekih drugih rančeva u blizini žurno su ispili svoje piće ili prekinuli igru pokera kojom su se do tada bavljali, i tiho su se povukli neki od njih izlazeći na glavna vrata, a neki pak, bojažljiviji, na zadnja. Što se tiče građana, malo ih je bilo koji su smogli hrabrosti da ostanu u istoj prostoriji sa ljudima grubim, nasrtljivim i arogantnim kao što su bili Trevis i Arnold Bardet. Za manje od jednog minuta, u salunu „Rialto” ostala je samo šačica gostiju.

— Ne sviđaju mi se ovi ljudi — tiho je došapnuo Luiz Varez dvojici svojih drugova.

— Stvarno su nezgodni i kad ih čovek samo gleda — promrmljao je Geri. — Odjednom sam pozeleo da se ne nalazim ovde, nego na nekom drugom mestu.

— Pa, to je bar lako — rekao je miroljubivi Mak Lenan, — ne moramo da ostanemo ovde. Ispijte vaše piće, pa ćemo se prošetati malo niže u grad do palate.

Naslonivši se laktom na uglačanu dasku šanka, Mak Lenan je

nagnuo čašu i otpio nekoliko punih gutljaja piva, gledajući dok je pio u dugačkom ogledalu iza šanka sliku četvorice grubijana sa Bardetovog ranča. Dvojica koji su stajali pored braće Bardet bili su tipičan primer grubijana i najmljenih revolveraša koje je stari Bardet držao u svojoj službi, snažne fizičke građe, razmetljivi, sa revolverima nisko pripasanim na bedrima, svaki od revolveraša sa ranča „Blok B” naličio je na ostale. Pa, i ova dvojica nisu bili nikakav izuzetak. Od dvojice braće stariji Trevis jako je podsećao na svog oca. Bio je visok rastom malo povijen u ramenima i uopšte uzev pretećeg držanja kao i ružni stari Sirus lično, s onim grubim ružnim crtama lica karakterističnim za Bardetove i šumom kovrčave mrke koše koja je pokrivala njegovu glavu. U čvrsto stisnutim tankim usnama držao je prilepljenu upola dopušenu cigaretu. Mlađi brat Arnold, bio je govorniji nego stariji brat, i nešto skromnije građen, a po prirodi razmetljivac i drznik čije je glavno zadovoljstvo bilo izazivanje i vređanje ljudi suviše slabih, ili suviše nervoznih da mu se na odgovarajući način odupru. Bilo je opšte poznato da je Arnold Bardet munjevito brzo potezao revolver kalibra četrdeset pet sa drškom ukrašenom sedefskim tačkicama koji mu je visio nadomak desne ruke.

— Gde su devojke Nete? — zapitao je stariji brat nasmešenog Kalverta. — Ja i moji drugovi čeznemo večeras za prijatnim društvom.

— Izvedi ih ovamo, Nete — naredio je njegov brat. — Reci im da je Arnold ovde.

— Mislim da one to već znaju — zacerekao se Kalvert. — Videle su te kad si dojahao, prema tome, one su već gore, šminkaju se i doteruju se da budu što lepše za vas. — Munuo je rukom Neša. — Hajde mrdni se malo Ajk. Ovi momci su žedni. Posluži ih mojim najboljim viskijem.

— Idem odmah — progundao je Neš.

— Ovaj salun mi odjednom izgleda nekako prazan — primetio je Trevis sa svirepim osmehom na krajičku usana.

— Zar to nije sramota? — Rekao je Arnold koga su zvali Erni praveći se kao da se gnuša. — Izgleda kao da smo mi poplašili tvoje goste Nete, i kao da su pobeгли odavde.

Rekavši to, brzo se okrenuo i koraćnuo nekoliko koraka od šanka, da bi se postavio pred trojicom kaubojia sa ranča „Cirkul T”, koji su tog trenutka stavili na šank svoje prazne čaše i uputili se prema vratima. Mak Lenan je zastao, a Geri i Varez su naleteli pravo njemu u leđa.

— Pošli ste nekuda, momci? — rekao je Erni izazovno, a njegov brat i njihovi pajtaši izmenjali su zadovoljne osmehe. — Pa, čekajte malo, nije učtivo jednostavno poći odavde i nikome ne reći čak ni do viđenja.

Geri i Meksikanac su nespokojno namrgodili lica. Mak Lenan je međutim, samo nestrpljivo odmahnuo rukom i rekao.

— U redu Bardete ako će ti to pomoći da se bolje osećaš, ja evô kažem do viđenja.

Pošao je da prođe pored Ernija, ali je opet bio prinuđen da stane.

Iscereni mlađi brat Bardet koraknuo je u stranu i presreo ga.

— E, sad više nisam siguran da je obično do viđenja dovoljno učtivo — rekao je lenjo valjajući reči preko jezika. — Ne bogami, uopšte nisam siguran da je to dovoljno. Mislim da bi za vas bilo bolje da zatražite moju dozvolu za odlazak... shvatate šta mislim? Dozvoljavate li da odem mister Bardete? Upravo tako, dozvoljavate li da odemo mister Bardete, to bi odgovaralo. Sad vidim da je tačno ono što smo oduvek mislili, a to je da nijedan od skitnica sa ranča „Cirkli T” ne vredi ni četvrtinu čoveka sa ranča „Blok B”.

— Mani nas se Bardete — namrštio se Mak Lenan. — Ne želim da ti kvarim zadovoljstvo, ali, ni na kraj pameti mi ne pada da molim za tvoju dozvolu... ni za šta na svetu to ne bih učinio.

— Bolje bi bilo da budeš malo pažljiviji brate — smirivao je Trevis bajagi svog brata, a u stvari je svojim držanjem podrugivao kaubojima sa ranča „Cirkli T”. — Ako tako nastaviš, stvarno ćeš razljutiti Mak Lenana.

— Nisam ljut — rekao je Mak Lenan dosta hladnokrvno. — Samo sam malo nestrpljiv, to je sve.

— On se ne ponaša kao da te se boji, Erni — podrugljivo je kroz nos rekao jedan od dvojice revolveraša. — Časna reč, smeo bih se zakleti da ga nisi nimalo uplašio.

Na te reči, mlađi Bardet je preštao da se osmehuje; njegovo raspoloženje je odjednom došlo do kraja, i iz očiju mu je sevnula ljutnja.

— Bojaće se, bojaće — rekao je kao da nekome nešto obećava. — Mnogo će se bojati!

— Slušaj... zaustio je Mak Lenan.

Istog trenutka, Mak Lenan se zaneo unazad ošinit munjevitim udarcem koji mu je nadlanicom zadao Erni Bardet, od čega je jedna strana njegovog lica zabridela od jagodice do vrha brade. Mak Lenanu je zastao dah od iznenađenja, ali je uspeo da povрати ravnotežu. Zaustio je da nešto kaže u znak protesta. No, napadač je presekao njegov protest u grlu, udarivši ga nadlanicom po drugi put, ali sada sa druge strane. Mak Lenan se ponovo zaneo unazad, a Geri i Varez su se nervozno makli u stranu dok je Erni nasrnuo za njim i zadao mu i treći udarac. Sada više najmiroljubiviji mlad čovek sa ranča „Cirkli T” i verovatno najmiroljubiviji u celoj okolini grada, više nije mogao da izdrži, i izgubivši strpljenje sa drskim nasrtljivcem, zamahnuo je da uzvрати udarac. Levom rukom uspeo je da odbije sledeći Ernjev udarac, a sa desnom pesnicom munjevito je zadao jedan strašan ali loše tempiran direkt. Pesničanje nije bilo Mak Lenanova specijalnost; za to je bio suviše loše pripremljen, jer je u duši bio do krajnosti miroljubiv čovek. No, ipak nekim čudom, taj udarac je pogodio Ernija tačno u vrh brade, i odbacio ga unazad dva do tri metra. Posrćući, Erni je naišao na jednu stolicu, sapleo se preko nje i srušio se na pod, sipajući izbezumljenim glasom bujicu najpogrdnijih kletvi i psovki.

Mak Lenan je ostao da stoji na svom mestu, očekujući da će sada morati da se brani i da će doći do teškog bespoštednog fizičkog obračuna, verovatno između njega i sve četvorice sa ranča „Blok B”. Digao

je stisnute pesnice u visinu svojih ramena i budnim okom je pratio čoveka koji je ležao na zemlji, ali je ipak bio iznenađen trenutno ubilačkom reakcijom Ernija Bardeta. Sa mesta gde je ležao, mlađi brat je potegao svoj „kolt“, zategao obarač i pritisnuo okidač. Revolver je grmnuo, i Mak Lenan se stresao. Izraz trenutnog šoka i bola ukazao se na njegovom odjednom pobledelom licu. Noge su mu klecnule. Varez je pritrčao da ga prihvati zapomažući.

— Por dios!

Kada je uz bolno stenjanje pogođeni kauboj pao na pod, Geri je uspeo da ga zgrabi za levu ruku. Mak Lenanova košulja bila je mokra od krvi, na prednjoj strani blizu džepa, crvena boja širila se na njegovim prsima. On je stiskao zube i onaj izraz zaprepašćenja i neverice još uvek se ogledao u njegovim očima.

Erni Bardet je odjednom ustao na noge. Zavitlao je svoj „kolt“ oko kažiprsta i bešumno ga vratio nazad u futrolu. Izazivačkim pogledom prešao je preko lica prisutnih. Lenjo valjajući reči preko usana, uputio je Kalvertu i njegovom barmenu upozorenje koje se isto tako odnosilo na nekolicinu još uvek prisutnih građana i dvojicu kauboj sa ranča „Cirk T“.

— Neka nikome ne padne na pamet neka suluda pogrešna ideja... ako vam se učinilo nešto drugo, zapamtite da je ovo bila samoodbrana. Mislim da ste svi dobro videli šta se desilo. Mak Lenan je nameravao da potegne revolver na mene.

Kalvert je prvi prekinuo napetu tišinu koja je posle toga nastala. Liznuo je nervozno usne, žurno

klimnuo glavom u znak da se slaže i promrmljao.

— Da... mislim da je baš tako bilo.

— Šta do đavola...! — Zaustio je barmen bez daha.

— Zaveži Ajk — učutkao ga je Kalvert.

— Nešto si rekao barmene? — Ležerno je bez žurbe izgovorio stariji brat okrenuvši namrgođeno ratoborno lice prema Nešu.

Neš je na to slegnuo ramenima i samo odmahnuo glavom. Bardetovi su upitno pogledali Gerija i Varez koji su obojica klečali pored Bena Mak Lenana sa čijih usana se nije čuo više nijedan slog.

— Jeste li vi nevaljalci zadovoljni? — zapitao je Erni. — Rekao sam samoodbrana. Imate li nešto da primetite?

Kada je Geri skrenuo pogled na drugu stranu, a uplašeni vakero oborio glavu, Erni se zacerekao prodorno. Trevis Bardet je iskolačenim očima odmerio građane. U tom trenutku, u salunu ih je bilo samo četvorica. Bili su to stariji ljudi i očigledno da ih je postupak Ernija Bardeta jako zaplašio.

— Šta vi kažete? — zapitao je Trevis nametljivo. — Da li neko od vas smatra da borba nije bila poštena?

Građani su stajali nemi nemi mični kao ukopani. Erni Bardet se nasmejao još jednom.

— Hajde, hajde — nasmejao se — podimo odavde. Nema potrebe da stojimo ovde i da odgovaramo na glupa Hilarijeva pitanja. Neka mu Net ispriča šta se desilo, dok se mi lepo prošetamo dole do „Srećnog keca“.

— Da, hajdemo tamo — složio se

Trevis sa predlogom svog brata, bacivši nezadovoljan pogled na ispruženu žrtvu žustrine svog brata spremnog da se u svakom trenutku poigra revolverom. — Pod u Netovom salunu počinje da me nervira svojom neurednošću.

Kada je odjek tog jedinog revolverskog hica dopro do ušiju tri osobe u šerifskoj stanici, Dok Holidej se odmerenim pokretom digao sa stolice i stavio svoj „kalifornija“ šesir na glavu. Na to ga je šerif preduhitrio.

— Možda je to neki polupijani kauboj dao oduške popijenom viskiju. Uzeći dvocevku i...

— Ne — rekao je Dok. — Vi ostanite ovde sa Seli. Nije potrebno da obojica idemo, a vreme je da se i ja malo upoznam sa svojim obavezama, iako mi još niste rekli koliko za te obaveze dobijam. — Pri tome se Dok osmehnuo, dajući šerifu na znanje da je u pitanju šala.

— Pa, i ja sam zaboravio da vam to kažem. Plata je šezdeset dolara mesečno, i utrošak municije — rekao je Hilari.

Dok Holidej je galantno klimnuo glavom Seli uz znak pozdrava i ležernim korakom izašao na ulicu. Osmehivao se dok je lagano hodao trotoarom. Šezdeset dolara bila je svota koju je nekad odnosio na sasvim običnom deljenju partije pokera. No naravno, novac nije bio razlog što je zagrizao Hilarijev kolač, već nešto drugo, cilj koji je hteo da ostvari. Razmišljajući o tome koračao je lagano trotoarom ka donjem delu grada i posle desetak-petnaest koraka lako je identifikovao mesto odakle se čuo pucanj. To je svakako morao biti salun prema kome je hitao

doktor Gidons. Noseći u ruci svoju crnu torbicu i s izrazom lica na kome se ogledalo sve drugo samo ne strpljenje, lekar je nesao iza leptirastih vrata saluna „Rialto“. Nekoliko trenutaka kasnije, kada je Holidej stigao do ulaza, Bardetovi i dvojica njihovih saučesnika spremali su se da napuste salun. Stariji brat je već, gurao rukom leptirasta vrata da bi ih otvorio, i jednom nogom je već bio na trotoaru. Ali, umesto da izađe napolje, on je ustuknuo korak nazad, jer ga je na vratima dočekala Holidejeva ispružena ruka. Odmerenim korakom, gurajući pred sobom Trevisa Bardeta, Dok Holidej je ušao u salun.

Nenaviknuti na takav nepokolebiv prkos, Bardetovi su žmireći očima kao zveri odmerili Holideja od glave do pete, ali im se Dok ne obraćajući pažnju na njihove preteće poglede, obratio smirenim glasom.

— Ja ću vam reći kada možete da odete, momci. A dotle, ostanite tu gde ste.

V

Holidejeve pretpostavke pokazale su se kao tačne. U tome salunu jedan kauboj bio je pogođen tanelom i smrtno ranjen; Holidej je hladnokrvno odlučnim korakom ušao u salun kao što je već mnogo puta radio u sličnim situacijama. Geri i vakero stajali su iza isoruženog tela njihovog ranjenog drugara, prateći pogledom Maksa Gidonsa koji je klečao nagnut nad samrtnikom. Ajk Neš se sve vreme nije micao iza šanka. Net Kalvert je stajao sa rukama skrštenim na prsima i kada je pridošlica sa šerifskom značkom ušao u salun on ga je prkosno pogledao, dok su

četvorica starijih građana sedeli tiho u uglu, a Bardetovi i dvojica njihovih pajtaša mada nisu smeli da izađu iz saluna, streljajući pogledima odmeravali su Holidejeva široka leđa.

Sve je izgledalo kao i obično: četvorica prestupnika zatečenih na delu, zbunjeni svedoci, lukavi saučesnici i slično. Prizor se nije nimalo razlikovao od onih koje je Dok video mnogo puta, i zato je svoje utiske potisnuo za trenutak u stranu. Samo jedan čovek u salunu zasluživao je njegovo trenutno neposredno interesovanje; ostalima se mogao pozabaviti kasnije.

— Nisam znao da Hilari ima novog zamenika — rekao je mrgodno Kalvert. — No svejedno, to nije razlog da se ne upoznamo. Ja se zovem Kalvert i vlasnik sam ovog saluna.

— Doći ću na vas kasnije — rekao je Holidej ne poklonivši mu čak ni jedan pogled.

Sva njegova pažnja bila je usredsređena na nesrećnu bespomoćnu žrtvu Ernija Bardeta. Odlučnim korakom prišao je unesrećenom, kleknuo na jedno koleno pored Mak Lenana i s izrazom očekivanja pogledao Gidonsa koji je samo žalosno odmahnuo glavom.

— Samo je pitanje trenutaka — bilo je sve što je lekar mogao da kaže.

Holidej se netremice zagledao u blede, bolom zgrčen nesrećnikovo lice. Između Mak Lenana i njegovog prijatelja Krisa nije bilo nikakve sličnosti, pa ipak ga je Mak Lenan podsetio na mladog konjičkog oficira. Zašto ga je podsetio? Verovatno zato što su Kris i ovaj čovek obojica bili mladići na početku životne karijere. Ili, što je

još verovatnije, zato što mu se Kris još uvek vrteo u sećanju. Sagnuo se malo niže i levom rukom podigao Mak Lenanovu glavu sa poda. Kauboj je sanjivo trepnuo pri pogledu na sjajnu metalnu zvezdu na Holidejevom kaputu. Počeo je da miče usnama kao da želi nešto da kaže. Sasvim tiho doktor Gidons je primetio.

— Ne bih verovao da će naći snage čak ni da otvori oči, Holideje. Skoro je mrtav.

— Možda, ali vidite i sami da pokušava da progovori — odgovorio je Dok takođe šapatom.

— Uzalud je sve — uzdahnio je Gidons. — Nećete čuti ništa.

No, izraz u Mak Lenanovim očima bio je tako molećiv, tako ispunjen žudnjom da nešto učini, da je Holidej sa svoje strane morao napregnuti snage do krajnjih granica kako bi nešto čuo. Sagnuo se sasvim nisko, skinuo šešir sa glave i primakao svoje levo uvo što bliže je mogao do Mak Lenanovih usana izvijenih od bola i tada je jedva čujan šapat dopro do njegovog uha, u vidu sasvim jasnih razgovetnih reči.

— ...Kunem se... da nisam nameravao da... potegnem. Moje ruke... bile su daleko od pištolja. On... to dobro zna. Jednostavno je... potegao... i opalio na mene...

— Koji? — zapitao je Holidej žurno.

Poslednjim iskrama života Mak Lenan je izgovorio ime.

— Erni Bar... det...

Posle tih reči sklopio je oči. Gidons je sočno opsovao sebi u bradu i ljutito izgovorio. — I dan danas uhvatim sebe da sam očajan zbog gubitka jednog mladog života uni-

štenog u obračunu revolverima... presečenog pre roka i vremena. Mnogo godina već radim kao lekar i trebalo je da se do sada naviknem na to, ali, na žalost ipak se nisam navikao.

— Ovo nije bio obračun revolverima — rekao je Holidej mirnim dubokim glasom.

Rekavši to, pažljivo je spustio glavu mrtvog čoveka na pod, a onda se uspravio i okrenuo prema četvorici konjanika sa ranča „Blok B”. Kalvert je opet počeo da govori brzo i oprezno, kao da mu se hita da kaže svoju reč.

— Svi smo videli zameniče, borba je bila poštena i čista. Šteta je za mladog Mak Lenana, ali, nije trebalo da...

— Mak Lenan mi je došapnuo nekoliko reči — prekinuo ga je Holidej učtivo ali odlučno — pre nego što je preminuo.

— Ja nisam čuo... počeo je Kalvert.

— Niste ni mogli — rekao je Dok nabravši obrve. — Ja sam jedini koji je čuo njegove reči, i to samo zato što mi je uho bilo sasvim blizu njegovih usana. Ali, čuo sam ga sasvim jasno i samrtnik mi je tvrdio da nije potegao revolver i da je hladnokrvno ubijen. Rekao je da nije ni nameravao da potegne pištolj ni na koga. Ruke je držao daleko od drške revolvera. — Ozbiljnog lica, Holidej ih je zagledao sve po redu jednog po jednog, stare građane koji su sedeli za stolom desno od njega, Gerija i Vazeza čiju je sliku video u ogledalu iza šanka, Kalverta i njegovog barmena i konačno četvoricu kaubojja sa ranča „Blok B”. — Eto šta mi je Mak Lenan rekao, a ne verujem da ovde ima nekoga ko bi se

usudio da tvrdi da je Mak Lenan lagao na samrtnom času.

— Ja tvrdim, da je Mak Lenan lagao — promrmľjao je lenjo Trevis Bardet i koraknuo korak ispred svojih pajtaša.

Holidej ga je hladno odmerio, a onda je prešao pogledom do ostale trojice i zapitao.

— Ko je od vas Erni Bardet?

Tišina. U salunu se odjednom kao mračan preteći oblak nadvila atmosfera teške ubistvene napetosti. Trevis Bardet je prkosno iskolacio oči na Holideja i umesto odgovora postavio novo pitanje.

— Šta želite od Ernija?

— Mak Lenan ga je označio kao čoveka koji je neizazvano pucao na njega — odgovorio je Holidej — prema tome, on je od ovog trenutka lišen slobode pod optužbom da je izvršio ubistvo.

— Beži Erni! — viknuo je stariji brat i skočio napred da prepreči Holideju put.

Udarac koji je Trevis Bardet namerio da mu zada, nikada nije stigao bliže od dvadesetak santimetara od Dokovog lica, jer je Dok ispružio desnu ruku i blokirao ga. Trevis se zaneo od siline zamaha i sudara ruku, i za trenutak koji se merio stotinkama sekunde, ostao je otkriven i izložen kao meta na strelištu. Istog sekunda, Dokova leva šaka presekla je vazduh i snagom sekire spustila se na Trevisovu slepoočnicu. Taj strahoviti „svong” odneo je starijeg brata Bardeta u carstvo snova, odbacio ga nazad na njegove drugove i Holidej je iskoristio zabunu koja je nastala posle toga.

Potegao je revolver, ne tako brzo kao što je mogao, ali ipak dovoljno brzo da su oni koji su ga vi-

deli pomislili da je to jedan od najbržih poteza rukom koji je neko u ovom kraju dotada pokazao. U trenutku kada su mlađi brat Bardet i dvojica njegovih pomagača bili spremni da pruže otpor, Holidej je već imao u ruci zapet revolver.

— Na vašem mestu ja to ne bih pokušao...! — Doviknuo im je.

Ali, jedan od Bardetovih revolveraša načinio je kobnu grešku i rukom se mašio za revolver; taj pokret je neizostavno tražio da bude obeshrabljen i Holidej nije imao drugog izbora nego da njegovu nepreznost kazni. Zapeti „kolt“ je grmnuo. Revolveraš je glasno isprekidano kriknuo, okrenuo se u krug, sudario se sa šankom iza sebe, a onda kliznuo na pod. Desna ruka, kojom je obično potezao revolver bila je prelomljena Holidejevim vešto ciljanim kuršumom. Klečeći na podu, on je više jaučući nego govoreći sipao kletve na račun Holideja i trepući zurio u visokog pustolova očima zamagljenim od bola i oćajanja.

Dok je ponovo zapeo obarač teškog „kolta“ sa drškom od slonovače i uperio ga na ostale revolveraše. Ozbiljnim glasom ponovio je pitanje na koje maločas nije dobio odgovor.

— Ko je od vas Erni?

Erni Bardet je pljunuo isprsio se nadmeno i rekao svoje ime.

— Ja sam Erni Bardet, a tako mi svega na svetu, zameniće, mogu ti reći da si ovim sebi napravio mrtvački sanduk! Ti kopaš sopstveni grob čoveče! Svaki onaj ko se usudi da takne nas Bardetove...!

— Umukni! — Presekao ga je Holidej mirnim ali ledenopretećim glasom od koga je Erniju Bardetu

reč zastala u grlu, tako da su se stari građani trgli i zbunjeno zgleдали. — Ako samo još jednom zineš, momče nećeš moći da odeš do zatvora. Odneće te, kao što će odneti i tvog glupavog brata! Otkopčaj opasač. Otkopčaj ga smesta i pazi šta radiš. Bez ikakvih trikova!

Mrmljajući kletve i psovke, Erni Bardet je poslušao. Četvrti konjanik sa ranča „Blok B“ ozbiljno je pogledao svog ranjenog druga i još uvek onesvećenog Trevisa, i uplašen onim što je video, zaključio je da će biti bolje ako bude miran. Lagano je prekrstio ruke na grudima, dajući time do znanja da je potezanje oružja daleko od njege. Holidej je u međuvremenu prišao do šanka i smirenim glasom naredio Kalvertu.

— Bio bih vam zahvalan ako biste mi doneli komad konopca.

— Od mene nećete dobiti nikakvu pomoć, neka sve ide bestraga! — Kalvert je ocenio da mu se sada pruža prilika da pokaže svoju lojalnost ljudima sa ranča „Blok B“ i bio je spreman da pred mlađim Bardetom izvede predstavu u kojoj bi to demonstrirao. — Erni je nepravilno optužen. Nemate nikakvog prava da...

Holidej mu nije dozvolio da izvrši rečenicu; nije bio raspoložen da sluša preklapanja jednog čankoliza, iako je taj podlac bio vlasnik saluna „Rialto“. Ne skidajući pogled s Ernija Bardeta, i ne spuštajući cev svog „kolta“, zabio je levi lakat Kalvertu u pleksus. Kalvert je kratko jauknuo kao čovek koji gubi dah, i zastenjao od bola. Sa usana mu je sletela isprekidana kletva. Njegovo lice nalik na glavu ptice grabljivice posivelo je od gu-

bitka daha i on se s obe ruke uhvatio za stomak.

— Konopac — ponovio je Dok Holidej mirno. — Hoću konopac i to smesta.

— Gospode Bože! — izustio je Geri bez daha.

Kada je Kalvert šepajući obišao oko šanka i uputio se u kuhinju, Holidej se obratio prisutnim građanima, dvojici kauboja sa ranča „Cirkli T” i barmenu. Doktor Gidons je još uvek klečao pored Mak Lenanovog tela, ali je novom zameniku šerifa dodeljivao punu pažnju i nepodeljeno uvažavanje.

— Mislim da vi svi shvatate — rekao je Holidej — da ćete kao svedoci biti pozvani pred sud.

— Neće biti nikakvog suđenja ti...! — zaustio je Erni.

— Biće kad ja kažem! — presekao ga je Holidej kao nožem. — Doživćeš dan kada ćeš izaći pred sud, to ti najsvečanije obećavam!

— Zameniće — iscerio se Erni — ako misliš da će se bilo koji od ovih nevaljalaca usuditi da svedoči protiv Bardeta, onda si nepopravivo glup.

— Šta kažete na to? — obratio se Holidej svedocima, mada je u dubini duše naslućivao da Erni Bardet možda govori istinu. Suviše mnogo puta imao je prilike da vidi uplašene građane koji se nisu usuđivali da svedoče.

Jedan stariji prisutan građanin žalosno je slegnuo ramenima i rekao. — Želim da umrem u miru i u svom krevetu.

— To znači? — nastavio je da im citira Dok.

— Vi ste ovde nov čovek, zameniće — promrmljao je Beri nevoljno. — Još ne znate kako je ovde i šta se radi. Hoću da kažem ne

znate šta znači biti sve vreme uplašen.

— Svi ste videli šta se desilo — nastavio je Dok smireno bez trunke optuživanja.

— Ja nemam hrabrosti — rekao je vakero stidljivo, obarajući glavu — da rizikujem život.

— Vi? — Pogledao je Holidej barmena za šankom.

— Ja nemam šta da izjavim — nabrao je obrve Neš.

Do tada se vratio i Kalvert noseći u ruci smotuljak konopca. Uzevši konopac od njega, Holidej je spustio zapet obarač, vratio „kolt” u futrolu i ledenim pogledom odmerio četvrtog čoveka sa ranča „Blok B”.

— Iz ovih stopa vodim obojicu Bardetovih u zatvor — objavio mu je. — Zatvaram takođe i tvog glupavog prijatelja sa slomljenim krlom. — Žmirnuo je očima i zatakao palac desne ruke za pojas sa revolverom. Taj četvrti čovek bio je profesionalni revolveraš, možda vrlo brz na potezanju revolvera, ali, zašto bi bilo nužno o tome razmišljati sada kada je revolveraš stajao miran kao ukroćen? — Dozvoljavam ti da se vratiš kući, ili, ako hoćeš, možeš i ti poći s njima u zatvor. Za to ti je potrebno samo da učiniš jedan pogrešan pokret.

— Nemam nameru da pravim nepromišljene poteze — rekao je revolveraš oprezno odmeravajući Holideja.

— E pa dobro, onda kreni — predložio mu je Holidej. — Ispred tih vrata nalazi se tvoj konj. Uzjaši ga i čisti se iz grada.

Holidej nije propustio da primeti značajne poglede koje su izmenjali taj četvrti čovek i ubica Bena Mak

Lenana. Taj četvrti nevaljalac će naravno, biti specijalni kurir; on će punom brzinom odjahati do ranča „Blok B” i obavestiti strašnog Sirusa Bardeta da su obojica njegovih sinova uhapšeni, jedan pod optužbom da je izvršio ubistvo, a drugi zbog toga što je sprečavao službeno lice u vršenju njegove dužnosti. A to je sasvim fino odgovaralo zameniku šerifa Doku Holideju. Razljućeni i razdraženi Sirus Bardet biće opasan, ali, lako ranjiv protivnik. Što žešća bude njegova ljutina i bes, to će biti veća mogućnost da će načiniti neku taktičku grešku.

Kada je revolveraš izašao napolje, Holidej je prišao mlađem Bardetu i oštro mu naredio da okrene leđa. Trebalo mu je samo desetak sekundi da svom zatvoreniku veže ruke na leđima. Zatim je razoružao ranjenog revolveraša, sada već onesvešćenog zbog gubitka krvi. Trevis Bardet je i dalje ležao onesvešćen na podu. Dok mu je prišao, otkopčao mu opasač sa revolverom i prebacio ga sebi preko ramena. Baš kao što je sve vreme unapred predviđao, mlađi brat Bardet, do tada još obuzet nevericom, odjednom je shvatio svu težinu svog položaja, i odjednom zahvaćen panikom okrenuo se i skočio da beži prema ulici. Holidej je munjevito potegao revolver i glatkim jedva vidljivim i čujnim pokretom, uprkos svojoj visini i dužini ruku, zapleo obarač revolvera, nanišanio i ispalio jedan metak Erniju pored glave. Erni je zastao kao ukopan, jer je tane otkinulo par iverki sa dovratka, jedva desetak ili petnaest santimetara daleko od njegovog ramena.

— Sledeći metak ciljaću bolje i njemu nećeš umaći — rekao je Ho-

lidej glasno — sledeći put kad pokušaš bekstvo, poslaću te u carstvo večnosti — procedio je Dok kroz zube.

Znojeći se i podrhtavajući od uzbuđenja, Erni Bardet se okrenuo prema šerifovom zameniku. Ovaj je mahnulo revolverom i pokazao na revolveraša sa slomljenom rukom. — Izgledaš mi dovoljno jak da poneseš ovoga lafa. Digni ga na rame i pođi ispred mene. Naravno, pričekaj sekund dok osvestim tvog cenjenog brata. Onda ćemo lagano i mirno poći do zatvora, ako niste znali kuda vas vodim.

Prišavši šanku, Dok je od Neša zatražio bokal sa vodom i sadržinu izlio Trevisu Bardetu na lice. Ovaj se odmah trgao i stresavši glavu otvorio oči. Pogledavši najpre zbunjeno a zatim krvnički svog mučitelja, odvalio je kletvu i tešku pretnju. — Platićeš mi za ovo, nitkove.

Erni Bardet se međutim sagnuo i podigao na rame onesvešćenog ranjenog revolveraša. Kao i njegov brat, i Erni je proklinjao i psovao bujicom najpogrdnijih izraza upućenih zameniku šerifa i na kraju tirade je dodao.

— Ovo ćeš platiti životom došljače. Nećeš uspeti u tome što nameravaš.

— Misliš da neću? — odgovorio je Dok. — Pa, nemoj se kladiti u to. No, i ako ne uspem, u svakom slučaju sada imam dovoljno snage i vlasti da te prebijem i za to zaveži gubicu ako ti je glava mila. — Presekao je pogledom Ernija i ovaj je smesta začutao i dignuvši ranjenog čoveka poneo ga prema izlazu.

Pre nego što je pošao za njim, Dok Holidej se osvrnuo i još jednom osmotrio građane koji su ga posmatrali zaprepašćeno. Ne obazi-

rući se na njihovo čuđenje zapitao je. — Šta je vas ovdašnje ljude navelo na pomisao da su Bardetovi nepobedivi? Razmišljajte o ovome što sam vam rekao o svedočenju pred sudom. Svedočenje će biti čast za vas, a u isto vreme i velika odgovornost.

— Holideje — rekao je doktor Gidons — ubijeni se zvao Ben Mak Lenan. Trebalo bi da šerif što pre čuje da je on mrtav. Pođite što pre, a ja ću poći sa vama da previjem povredene zatvorenike, pošto prethodno sredim sa vlasnikom da ukloni telo poginulog.

— Dobro — složio se Dok.

Terajući zatvorenike ispred sebe, Dok se udaljio, ostavljajući za sobom građane da međusobno izmenjaju značajne poglede. Geri je sada stajao nešto više ispravljen i ispršen nego ranije. Njegov drug Meksikanac, tužno je pogledao njihovog mrtvog prijatelja i svečanim tonom progovorio.

— Ova klanica mora se jednom prekinuti, amigo.

— Da, — složio se Geri. — Može biti da je trenutak za to došao.

— Mak Lenan je bio prijatan i dobar čovek i iskren drug, — izjavio je Varez. — A šta je sa nama, jesmo li mi tako verni i iskreni drugovi kao što je on bio?

— Jedini način da to dokažemo — primetio je Geri — je da kažemo svoju reč kada Erni Bardet bude izveden pred sud zbog ubistva. I časna reč, to je ono što nameravam da učinim. Pljuni me ako ne budem rekao istinu!

— I ja — klimnuo je glavom Varez ponet odjednom plimom hrabrosti. — Ostaćemo istrajno pri toj odluci, slažeš li se.

— Računajte i na mene — ume-

šao se sada konobar Ajk Neš. Taj barmen ozbiljnog lica nikada nije tražio nekih velikih prava za sebe niti je mnogo govorio, ali, sada je hteo nešto da kaže i ništa ga više nije moglo zadržati. Taj mirni pošten čovek bio je duboko pogođen ne samo besmislenim ubistvom divnog Mak Lenana, nego i efikasnim i nonšalantnim ponašanjem kojim je Dok Holidej uspeo da smiri i sredi četvoricu nevaljalaca sa ranča „Blok B“.

— I ja sam video ono što smo svi videli. — Nastavio je konobar. Ben je držao ruke visoko skoro ispred grudi. Smeo bih da se kladim da nikada u životu nije u ljutini potegao revolver i da ni ovaj put nije nameravao da potegne na Bardeta, Bardet je to znao, a ipak ga je ustrelio hladnokrvno.

— Pa... — jedan od starijih meštana nabrao je čelo, zabrinuto — ako vas trojica hoćete da rizikujete...

— Čekajte malo! — Prekinuo ih je Kalvert žurno. — Razmislite dva puta pre nego što donesete odluku! Od kakvog je značaja život jednog bezvrednog kauboja? Bardetovi su lideri na ovoj teritoriji. Oni će gradu doneti prosperitet, i bezbednost za sve nas. Oni će Libertad održati da živi, da postoji!

— Bedna ulizice — rekao je na to Neš. Čak i sada u usijanju strasti, konobar nije digao glas više od normalnog. Govorio je tiho kao i uvek, i njegov poslodavac se zaprepašćeno okrenuo i otvorenih usta pogledao u njega. — Svaki čovek koji hvali Bardete je budala, lažov i nikogović.

— Neka te nosi vrag! — Zaurkao je Kalvert. — Ne smeš tako da raz-

govaraš sa mnom! Otpušten si Neše, i gubi se iz ovih stopa!

— Hvala — rekao je Neš. Odveo je pripasanu kecelju, prebacio je preko šanka i sa čiviluka skinuo svoj šešir i sako. Zatim je izašao sa svog mesta iza šanka i unevši se Kalvertu u lice nastavio i dalje smirenim glasom. — Kad kažem hvala to zaista mislim jer sam oduvek smatrao da je nesreća za čoveka kad služi nekome ko tako malo plaća kao ti, a toliko mnogo traži.

Rekavši to na nezadovoljstvo i jad vlasnika saluna i iznenađenje prisutnih građana. Barmen je zadržao kratak ali snažan udarac Kalvertu po ustima. Kalvert je jauknuo i psujući pao leđima na šank, ali nije pokušao da uzvрати udarac, iako je bio mnogo viši i fizički mnogo snažniji od Ajka Neša. Čutke je izvadio maramicu i obrisao okrvavljene usne, potvrđujući time nepisano pravilo da je uvek jači onaj ko je moralno u pravu.

Četvorica starijih građana izmenjali su poglede, ustali sa svojih stolica i za Nešom izašli na ulicu. Na udaljenosti od nekih tridesetak metara od saluna, dalje niz ulicu, morali su ramenima da se probijaju kroz gomilu sveta koja se počela okupljati uz glasne povike čuđenja i sa druge strane da posmatra prenošenje tela Bena Mak Lenana do mrtvačnice, odakle je trebalo da bude sahranjen na groblju.

Geri i Meksikanac Varez išli su iza doktora Gidonsa.

— Ako vam to ne smeta doktore, došapnuo je Geri — Luiz i ja pomoći ćemo da iznesemo Bena iz saluna. On je bio naš prijatelj i...

— Hoćete li izvršiti vašu drugarsku dužnost? — zapitao je doktor

koliko radoznalo toliko i sugestivno. — Hoćete li svedočiti na sudu protiv Ernija Bardeta.

— Naravno da hoćemo — grmnuo je kauboj. — Svedočićemo po svaku cenu.

— Svi — potvrdno je klimnuo glavom Varez. Svakog trenutka mali Meksikanac je izgledao sve samouvereniji. — Mi nismo baš mnogo hrabri ljudi, senjor doktore, ali, mislim da je ovaj novi šerif, ovaj mnogo hrabar čovek, nešto dokazao. Dokazao je da zli ljudi mogu biti pobeđeni i da ih se ne treba plašiti.

Doktor Mak Gidons ponovio je Varezovu izjavu Holideju i šerifu nekih četrdeset pet minuta kasnije. Trebalo mu je toliko vremena da Trevisu Bardetu previje vilicu koju je u padu povredio, da izvadi kuršum iz ruke ranjenog revolveraša, da mu očisti ranu i složi prelomljenu kost. Braća Bardet su sada delili jednu ćeliju i Erni Bardet je govorio za obojicu, jer je njegovom starijem bratu zbog povrede vilice razgovor padao teško. Revolveraš sa slomljenom rukom spavao je kao novorođenče u susednoj ćeliji dok je u ćeliji sa druge strane hodnika, na svom ležaju leškario Benito Espino pevušeći neku ljubavnu pesmu.

Luk Hilari je zadužio jednog ozbiljnog i odgovornog građanina da otprati njegovu nećaku do kuće. Ozbiljnog lica i donekle pogođen onim što je čuo, sedeo je skrušeno iza svog pisaćeg stola i slušao Holidejev izveštaj o hapšenju, dok je Gidons nagnut nad kanabe sredi-vao svoje instrumente u doktor-skom koferčiću. Kada je Holidej završio izveštaj, doktor se osmeh-

nuo krajičkom usana i biranim rečima obratio se Luku.

— Sve se stvarno dogodilo tako kao što ti je Džon Holidej rekao... sem, što je on to skratio sebi na uštrb. U osnovi, sve se slaže u dlatku. Ali, nešto bih dodao. Ili je tvoj novi zamenik čovek izvanredno skroman, ili ne shvata domašaj svog postupka. — Doktor je odjednom prestao da se osmehuje. Luk, ovo je bila jedna vrlo značajna pobjeda za zakon i red u Libertadu, i mnogo više nego jedno obično hapšenje. Bilo je to poniženje za ranč „Blok B”. Mister Holidej je učinio da su Bardetovi izgledali kao par neiskusnih i plašljivih siledžija i izazivača nereda. Kada stari Sirus to bude čuo, siguran sam da će se razboleti od muke i jeda. — Zastao je jedan trenutak, a onda zamišljeno nastavio da izlaže takvu mogućnost. — Možda će čak doživeti i srčani udar. Uh gospode Bože kad to pomislim dođe mi da zapevam. Takav obrt uštedeo bi nam mnogo muka i nevolje.

— U svakom slučaju, posle ovoga uslediće kontra akcija sa ranča „Blok B” — progovorio je Luk zamišljeno. Što se mene tiče, ja bih u svakom trenutku zadovoljno dočekao otvorenu borbu, pucnjavu i obračun s tim starim vragom i njegovim huljama, inače spremnim na svaku gadost... da mi nije ovoga... — pokazao je pokretom glave svoju beskorisnu desnu ruku i načinio izraz nezadovoljstva na licu. — Ne bih se osećao toliko glupo da me je zbacio konj ili da sam se našao na putu zahuktale zaprege. Ali, da padnem niz stepenice kao neki kljakavi starkerla...

Šerif je zastao u pola reči očigledno ljut nesrećnom igrom slu-

čaja. Bacio je pogled na zaključana i zamandaljena ulična vrata. Na polju na verandi čuo se šum nekog kretanja. Odmah zatim neko je zakucao na vrata. Holidej je rukom dao prisutnima jedan umirujući znak, stavio ruku na dršku revolvera i bez žurbe prišao jednom od zatvorenih prozora koji su gledali prema ulici. Stojeći leđima okrenut zidu, mogao je lepo da vidi neolicinu ljudi na verandi ispred zavora.

— Ne vidim nikoga da drži revolver u ruci — rekao je Luk. Mislim da su mi nešto poznati. Ah da, sad ih prepoznajem. Bili su u „Rialtu” kada sam uhapsio Bardetove sinove.

— Pa dobro — namrgodio se Luk — onda bi bilo najbolje da čujemo šta žele.

Kucanje na vratima se ponovilo. Dok je prišao vratima, podigao zasun, otključao bravu i otvorio. U šerifovu kancelariju trupkajući su ušli Saul Geri, Luiz Varez i četvorica starijih građana koji su prisustvovali ubistvu Bena Mak Lenana. Za njima je došao i radoznali Oskar Dejč i uvek ozbiljni Ajk Neš. U kancelariji je nastala stiska od brojnih posetilaca, i Dok je ponovo zaključao vrata i ostao leđima naslonjen na njih.

— Nemojte svi govoriti u isti glas, gospodo — zamolio ih je šerif. Glavom je dao znak jednom od starijih građana, koščatom čvorovatom čoveku sa sedom bradom starom otprilike oko sedamdeset godina. — Hoćeš li ti da budeš govornik u ime svih Linuse Krični? Ja bih to najviše voleo, jer ti nisi od onih ljudi koji vole da razvezu priču bez kraja.

— Svi se slažemo sa tim, Luk —

glasno je izgovorio stari Krični. — Videli smo ono što smo videli, i smatramo da nam je dužnost da to što smo videli ispričamo. Samo bismo želeli da to što izjavimo bude zapisano i to na zakonom propisan način, za slučaj da svi budemo mrtvi onog dana kada suludi Bardetov dečko ubica bude izveden pred sud.

— Hoćete da date izjave pod zakletvom — iskušao ih je Luk sijajući očima od zadovoljstva. — Želite dakle dobrovoljno da date izjave i da vas prethodno zakunem i sve ostalo?

— Tačno tako šerife — klimnuo je glavom Geri. — Tačno tako kao što je mister Krični rekao.

— Ne bih mogao da stavim glavu na jastuk i da mirno zaspim — progundao je drugi od četvorice građana — ukoliko bih to i dalje zadržao na svojoj savesti. Moram reći sve što sam video, jer hoću mirno da spavam.

— Doktore — zapitao je šerif. — Reci mi molim te odakle dolaziš?

— Dolazim pravo iz mrtvačnice gde sam potpisao smrtovnicu za Mak Lenana — rekao je Gidons.

— Da li bi pre toga pošao da nađeš gradonačelnika Navara — zamolio je Luk. Bilo bi dobro da žurno dođe ovamo da potpiše izjave. Hteo bih da izjave imaju što veću težinu kada ih budem podneo javnom tužiocu.

— Pa — namrgodio se Gidons — mislim da je Emilio kvalifikovan da overi njihove potpise.

— Sem toga — podsetio ih je Varez. — Emilio je takođe primiratelni sudija.

— Da naravno — rekao je doktor i klimnuo glavom. — To sam

potpuno zaboravio. — Prišao je vratima i otvorivši ih rekao glasno, tako da je njegov glas odleteo u noć. — Ovo bi moglo da bude nešto kao početak, zar ne Luk? Moglo bi da bude ono što smo čekali i čemu smo se nadali još od onog dana kada je stari Bardet došao sa njegovim revolverašima u Libertad?

— Davolski mnogo si u pravu — rekao je Hilari. — Može to da bude početak jednog velikog obračuna.

U roku od jednog časa, formalnosti su bile završene. U Hilarijevu kasu stavljeni su dokumenti, potpune i opširne izjave Saula Geria, Luiza Vazeza, Ajka Neka i četvorice građana. Posle toga, sedmorica dobrovoljaca su otišli svojim putem kao i gradonačelnik Emilio Navaro. Sa šerifom i njegovim pomoćnikom ostao je samo Oskar Dejč. Trgovac je bio dvostruko uzbuđen, na jednoj strani zbog prve demonstracije suprotstavljanja ljudima sa ranča „Blok B“, a na drugoj zbog saznanja o Ben Mak Lenanovoj preranoj smrti.

— Kad budemo završili sa Bardetovima — rekao je trgovac — na Libertadskom groblju neće biti samo ovaj jedan nadgrobni spomenik.

— Biće gužve i žrtava — upozorio ga je Hilari otvoreno — to je toliko sigurno kao što je sigurno da se u Ajovi gaji najbolja pšenica. Stari Sirius nije od onih ljudi koji će telegrafisati advokatu u Taksonu i pozvati ga da dođe da brani njegove sinove. Ne gospodine. Bardetovi se neće pridržavati ni suda ni advokata niti tužilaca, takoreći nikoga na svetu. Nepo-

sredna akcija je jedini zakon za koji oni znaju i koji poštuju.

— Mislite da će pokušati da izvuku Ernija i Trevisa i ostale bitange iz zatvora? — zapitao je Holidej. — Pa to, ne bi moralo da bude tako lako kao što oni zamišljaju. Na ovoj zgradi nema sporednog ulaza ili izlaza. Držite glavna ulazna vrata zaključana i osigura . poprečnom gredom, a prozore zabarikadirane, i onda neće biti mogućnosti za ljude sa ranča „Blok B“ da prodru unutra. Ne verujem da će pokušati da zapale zatvor, jer će se bojati da ne povrede ili čak spale svoje sopstvene ljude.

— Smeo bih da se kladim u polugodišnju platu da stari Bardet neće birati sredstva kad su u pitanju njegovi sinovi. Smisliće on neki način da nas ugrozi — progovorio je Hilari tiho — u svakom slučaju, pokušaće da svoje momke izvuče silom. To možda neće biti odmah iz ovih stopa, ali, uveren sam da nećemo morati dugo da čekamo. Napašće nas vrlo brzo.

— Trojica njihovih su već izbačeni iz stroja — progovorio je Dok Holidej nabirajući obrve. Koliko ih je onda ostalo mogućih za akciju.

— Sedam, uključujući tu i Sirusa lično — rekao je Hilari — ne računajući tu neku grupu koja se možda slučajno zadesila u poseti na ranču. — Slegnuo je ramenima i uzdahnuo. — Čini mi se da vam dugujem izvinjenje, Holideje. Vi imate vaše sopstvene brige i sopstvene račune, mislim tu na Dženera ili Sejmora kako god hoćete, a mi smo vas vezali i angažovali u ratu sa Bardetovom bandom.

— Dakle Hilari, da se vi i ja nešto pogodimo — predložio je Holidej. — Zadržite vaša izvinjenja za

sebe sve dok ne počnem da se žalim na to što me je snašlo, je li to pošteno?

— Kako god kažete — rekao je Hilari.

— Luk — graknuo je odjednom Dejč, pogledaj malo bolje svog novog zamenika. On je visok, snažan i odvažan, ali, gledaj kako su mu oči poluotvorene kad gleda. To ti je kao pogled zmiје zvečarke. Kad nekoga taj pogled pogodi, onda taj čovek ne može a da ne brine.

— Nemojte preterivati Dejče, to je sve u okviru uobičajenog — nastojao je da ga razuveri Holidej.

— Možda je tako — rekao je Hilari — ali, moramo biti sasvim sigurni. Vi ste nam vrlo važni, Holideje, pa bih vam nešto predložio. Šta mislite o tome da se malo vratite u hotel i da neko vreme odremate?

— Na to neću reći ne — zevnuo je Holidej. — Ali najpre, hteo bih da pustim Benita na slobodu, ako vi nemate ništa protiv. Ovaj momenat bi bio vrlo zgodan da ga oteramo iz grada.

VI

Luk Hilari nije ništa prigovorio Holidejevoj nameri da pusti na slobodu Benita Espina, naprotiv, on je svim srcem prihvatio tu ideju kao veoma korisnu. Njemu se jednostavno činilo nedostojnim držati jednog neodgovornog malog sitnog lopova kao što je Benito u bliskom dodiru s ovejanim nevaljalcima kao što su braća Bardet. Ma koliko nevaljao i bez obzira na njegove grehe, u poređenju s njima, Benito je izgledao kao pravi anđelić.

Kada je Holidej ušao u odeljak ćelija zveckajući ključevima, si-

čušni Meksikanac je još uvek pev-
šio prateći se na naprsloj staroj
gitari. Dvojica drugih zatvorenika
mrgodno su mu naredili da pre-
stane. Treći, Trevis Bardet, nije bio
u stanju da glasno izgovori reči
negodovanja povodom kvaliteta
Benitovog pevanja, ili da kaže bilo
šta drugo zbog svoje zavojem steg-
nute vilice. Pogled kojim je po-
častio Holideja kada je ovaj ušao
bio je krajnje neprijateljski i be-
san, pun pretnje i nagoveštaja
osvete. Ne obraćajući pažnju na
njega, Dok je prošao pored njiho-
ve ćelije do Benitovog privremenog
boravišta. Naslonivši se ramenom
na rešetke, Dok je jedan za drugim
isprobao nekoliko ključeva dok ni-
je naišao na pravi ključ koji otva-
ra bravu ćelije. Na škripu vrata,
Benito je završio svoje pevanje sa
nekoliko disonantnih isprekidanih
tonova, odložio svoju gitaru u stra-
nu, i jednostavno obavestio Doka.

— Ova trojica gringosa nemaju
smisla za muziku, amigo Holideje.
Njima se ne sviđa lepota mog zlat-
nog glasa. Oni izgleda nisu ljubite-
lji muzike, zar ne?

— Ustaj mala lisice — naredio
mu je Dok, otvarajući širom vra-
ta.

Naglo obuzet strahom, Benito je
zapitao. — Nećete me valjda vratiti
prijateljima Končite Minoze? Ka-
ramba! Bolje bi bilo da zauvek
trunem u zatvoru, nego da posta-
nem muž te debele mešine!

— Prestani da se znojiš, Benito
— osmehnuo se Holidej. — Nemam
nameru da te teram da se ženiš
bilo kojom ženom. Mogao bi možda
iz toga ispovrteti nekoliko dece
koji bi u svemu ličili na tebe, a to
bi bila najveća tragedija posle
bombardovanja tvrđave Samter. —

Pokazao mu je otvorena vrata i
prekrstio prste na levoj ruci. —
Hajdemo amigo, žurno, žurno!

— Mnogo hvala — iscerio se Be-
nito lukavo.

Stavio je na glavu svoj ulublje-
ni „sombbrero” uzeo pod ruku svoju
staru gitaru i uz podsmešljiv po-
zdrav poslat namrgođenim Barde-
tovim sinovima, šmugnuo pored
Holideja u hodnik koji je vodio u
slobodu. Holidej ga je progurao
kroz šerifovu kancelariju i zaklju-
čao za sobom vrata na odeljku sa
ćelijama.

Sada je Hilari u svom uredu
imao trojicu posetilaca. Pored
trgovca Dejča tu je bio i mišićavi
prsati kovač po imenu Djurens i
sada nezaposleni barmen Ajk Neš.
Kovač je sedeo na stolici pored
prozora sa ulice sa dvocevkom koja
mu je počivala na kolenima. Neš
je grickao zubima još nezapaljenu
cigaru sav okupiran čišćenjem i
podmazivanjem puške koju mu je
njegov prijatelj Hilari dao. Bila je
to dobra puška repetirka marke
„henri”, slabija od „vinčesterke”
ali, ništa manje efikasna. Hilari je
stajao pored jedne okruglaste peći
i kuvao kafu u velikom loncu, je-
dini posao koji je mogao raditi sa-
mo sa levom rukom. Kada je Dok
sproveo malog Meksikanca do ulaz-
nih vrata, šerif mu je ne gledajući
ga rekao pravac i mesto štale u ko-
joj se nalazio njegov magarac. Be-
nito je skinuo šešir duboko se po-
klonio i verovatno bi započeo du-
gačak govor zahvalnosti i oprašta-
nja, da Holidej nije otvorio vrata
i skoro ga izneo napolje na ve-
randu.

Dok su lagano koračali ka gor-
njem delu grada gde se nalazila
štala sa Benitovim magarcem, Ho-

lidej je jednom rukom držao Benita za rame. Zadovoljan razvojem događaja, mali lopov je uglađenim tonom čestitao Holideju na onome što je smatrao velikim uspehom u životu.

— Na vašim prsima, moj prijatelju — primetio je Benito — šerifska značka mnogo lepo stoji. Bilo je samo pitanje vremena kada ćete je poneti, zar ne? Čovek sa takvim autoritetom koji je navikao da ga drugi slušaju, čovek tako visok i snažan i...

— Ne pokušavaj da me mažeš, mala bubašvabo — prekinuo ga je Holidej. — Čim te stavim na samar tvog magarca prepunog buva, počišćeš se iz Libertada i nikada se više nećeš vratiti ovamo.

— To me jako žalosti, boli me ovde... — Benito se tapšao rukom po prsima da bi pokazao mesto svoje ojađenosti. — Boli me da vi nemate nikakve naklonosti za mene, svog najboljeg prijatelja. Zar vam ja nisam spasao život, amigo Holideje?

— Možda bi trebalo da zatražim izvinjenje što te podsećam — rekao je Dok s ozbiljnom notom sarkazma u glasu — ali, to isto učinio sam ja i za tebe.

— Si, si — složio se Benito temperamentno. — To je istina.

I baš u tom trenutku tek što je izustio poslednju reč, Benito se sapleo. Jedan delić sekunde prihvatio se za Holideja da ne bi pao. Onda je povratio ravnotežu i promrmljao nešto u znak zahvalnosti, na šta je Holidej odgovorio kratko. — Vрати to nazad.

— Ne razumem — namrštiо se Benito.

— Moj novčanik — objasnio je Holidej mirno, ali glasom koji nije

dozvoljavaо raspravljаnje. — Moj novčanik koji si maločas izvukao iz mog džepa. — Pucnuo je prstima leve ruke dok je desnu pesnicu primeo blizu Benitovog nosa. — Ti se nikada ne predaješ, je li tako? Uostalom, ne treba ni da te pitam, pošto i sam vidim. Trebalo je da te pustim da istruneš u zatvoru, ali nisam mogao. Imam suviše dobro srce za takve nitkove. Ja sam ti dao slobodu, a zauzvrat ti si mi ukrao novčanik.

— Zar biste mogli da me osuđujete za to... — Benito je nekoliko puta trepnuo žalosno očima i pružio ruku sa novčanikom — da me osudite zbog jednog bezopasnog gesta? Kunem vam se amigo Holideje da ne bih zadržao vaš novčanik. Dobar lopov mora da vežba kako bi držao svoju veštinu na visini. Verujte mi da sam samo vežbao.

— Sa tvojom veštinom sve je u redu, ti si toliko vešt da ti vežbe skoro nisu ni potrebne, to ti garantujem — rekao je Holidej jedva zadržavajući osmeh. Divio se Benitoj veštini da se u svakoj situaciji izvuče. Proverio je da mu sadržaj novčanika slučajno ne nedostaje. — Lepo, sad si pokušao, ali, to više sa mnom nemoj pokušavati, mala bubo. Sledeći put, časna reč, prošviraću ti kuršum kroz glavu. A sad napred, kreći.

Nekoliko minuta kasnije naslonjen na dovratak gradske štale, Dok je posmatrao malog Meksikanca kako priprema svog magarca za put, diveći se uzgred njegovom optimističkom gledanju na život i njegovom skoro uvek dobrom raspoloženju. Takav kakav je, Benito Espino je bio prava retkost među ljudima i to je bio razlog što je

Dok prema njemu postupao relativno blago. Benito je s puno ljubavi govorio kapetanu Kortezu, tako je on zvao svog magarca, i zviždukao neku iskvarenu ariju kroz prorez na zubima, dok je stavljao samar i uzdu na njihovo mesto. Omotavši vodice svog magarca oko kažiprsta Benito ga je poveo prema vratima. Njegove bistre tamne oči preletele su preko Holidejeve siluete na vratima.

— Šta nameravate sada da radite, amigo Holideje?

— Šta nameravam, to se tebe ni najmanje ne tiče — prevadio je preko usana Holidej. — Vratiću se u hotel „Regio” i odspavaću jednu partiju dok ti budeš jahao ovo živinče i udaljavao se od grada. Na istok ili na zapad, na sever ili jug, to uopšte nije važno, Benito. Važno je samo da se što pre izgubiš sa teritorije ovog grada.

— Šteta je što moram da odem baš u ovom trenutku — rekao je Benito sebi u bradu. — Predviđam da će se ovde desiti dosta vrlo interesantnih stvari. Ovi ljudi koje ste doterali u zatvor, oni će vam pričiniti mnogo neprijatnosti, to ja znam.

— Od tebe mi nisu potrebna nikakva upozorenja, momče — odgovorio je na to Holidej i još jednom zevnuo. — A što se tiče Bardetovih, oni će ostati tamo gde su, to jest u zatvoru.

— Vi ste noćas napravili pravi podvig koji će ući u istoriju ovog grada, znate li to? — osmehnuo se Benito.

— Kako? — zapitao je Dok.

— Ovo je prvi put od kako postoji grad da je neki kauboj sa ranča „Blok B” uhapšen — rekao je Benito.

— Nemoj ih nazivati kaubojima — usprotivio se Holidej. — Ti ljudi uopšte nisu kauboји. Oni su revolveraši, pistolerosi kako kažete vi Meksikanci, i to vrlo opasni. Onaj mlađi će sigurno posetiti zbog mučnog ubistva, možeš se u život kladiti za to. — Dok je nestrpljivo odmahnuo rukom. — U redu Benito, jaši i odlazi.

— Si, si, amigo. Idem odmah — slegnuo je ramenima Benito i popeo se na magarca.

— Pokušaj da te tvoje džepa-roške prste držiš dalje od tuđih džepova — posavetovao ga je Dok Holidej.

Mali Meksikanac je osmehom otkrio bleštave zube i praveći ne-dužno lice poželeo Doku do viđenja.

— Adios, amigo Džone.

— Adios — odgovorio je kratko Dok.

Prateći izgnanika, Dok je laganim korakom prošetao do južnog izlaza iz grada i tamo stojeći na sjajnoj mesečini ispratio pogledom magarca koji se lagano kretao, i njegovog nepokretnog i neodgovornog gospodara. Kada se nešto kasnije vratio do hotela „Regio” ni na kraj pameti mu nije padalo da se Benito Espino može vratiti nazad, i da se može desiti da ga ponovo sretne. No, sudbina je pripremila drukčiji ishod ovog događaja. Viđenje na južnom delu grada nije bio poslednji susret sa malim oportunistom, bar ne za dogledno vreme.

U hotelu „Regio” Dok je imao rezervisanu jednu sobu u prizemlju. Prozor njegove sobe pružao mu je sasvim neinteresantan pogled, u stvari, pogled kakav se pružao sa većine prozora u prizem-

lju u gradovima kao što je bio Libertad. Prazna gola poljana, bez rastinja i bez predmeta koji bi unosili živost. Možda će na toj poljani u bliskoj budućnosti biti izgrađene nove zgrade. Proplanak je bio očišćen od stenja, žbunja i drugog rastinja, ali, nikakvi temelji još nisu bili položeni i počupano žbunje i šiblje ležalo je nagomilano do visine od nekoliko metara nedaleko od Holidejevog prozora.

Pre nego što je ugasio lampu, Dok je imao neki neodređen osećaj da ga neko posmatra. Da li je to bilo stvarno ili igra čula, to nije znao. Moguće da su mu nervi bili te večeri suviše napeti i da mu se nešto priviđalo. Ili je možda njegovo šesto čulo radilo preko uobičajene mere i pobuđivalo u njemu osećaj nesigurnosti? Ugasio je svetiljku i prišao do prozora da bi osmotrio predeo pred njim. Nigde nije video ni traga života. Nikakav šum nije upućivao na prisustvo nekog lupeža ili ubice iz zasede.

Umiren onim što je video, Dok se vratio u postelju i kao da je samo to čekao, Benito Espino se odvojio od gomile iščupanog žbunja i korova i vratio se do mesta gde ga je čekao njegov magarac. Odatle je odjahao do meksikanskog dela grada, gde je nameravao da pronade nekog starijeg govorljivog sunarodnika koji bi mu mogao dati pouzdane informacije o tome šta se u gradu i okolini u poslednje vreme događalo.

Kasnije, kada je izjahao iz Libertada u pravcu severoistoka, mali Meksikanac je u glavi imao određeni cilj putovanja, a sem toga, i plan kojim je mogao postići bilo jedan ili oba cilja za koje je samo on znao. Mogao je postati bogat,

nudeći svoju pomoć visokom gringos koji mu je spasao život, ili je, ako to ne uspe, možda mogao proći bez ijednog pezosa, ali bi i u tom slučaju ipak pomogao Doku Holideju. Naravno, i u jednom i u drugom slučaju u poduhvat je bio uključen rizik. Trebalo je da posetiubicu u njegovom brlogu i to u doba kada raspoloženje nije baš najbolje, bolje reći kada je neraspoloženje u belom usijanju. Ako je verovati obaveštenjima koja je dobio, Lobo Antiko, koga su gringosi zvali „stari vuk” bio je čovek nasilničke prirode, osvetoljubiv i nepredvidiv. Nema sumnje da mu se naročito kada je posetilac neki neće dopasti poseta u kasne sate, ugledan i beznačajan stvor. Ne da je Benito sebe smatrao neuglednim, ali o njegovom izgledu postojala su protivurečna mišljenja. On lično smatrao je sebe neobično zgodnim. Jedina nevolja u tome bila je što niko drugi nije to shvatao.

Bilo je negde blizu deset i četrdeset pet uveče, kada je lenji magarac prošao pored jednog krda sa ranča „Blok B” i uputio se prema svetlošću obasjanoj zgradi od nepечene cigle koja je predstavljala ranč-kuću. Imajući u glavi određeni cilj, skinuo je gitaru sa ramena i počeo da peva. Trebalo je da stanovnici ranča primete njegov dolazak i trebalo je da budu uvereni da dolazi javno, a ne šunjajući se kao lopov; trebalo je da ostavi na njih utisak da nema šta da skriva, bar ne od ljudi sa ranča „Blok B”. Projahao je pored jednog ograđenog prostora ograničenog tankim borovim oblicama u kome je nemirno poskakivalo i frktalo nekoliko konja, a onda je zaustavio magarca i začutao dok

su odjeci njegove pesme zamirali u daljini. Morao je da učini priličan napor da na licu zadrži uobičajeni prazan osmeh, jer je među sedmoricom ljudi koji su ga smesta opkolili, jedan imao najstrašnije lice koje je ikada u životu video.

— Buenas noches, senjor — promucio je. — Nemate potrebe da držite pištolje uperene na mene, Benita Espina, jer vam ja ne želim nikakvo zlo. Došao sam ovamo da vašem gazdi, senjoru Bardetu, ponudim vrlo važno obaveštenje o...

— Trebalo je postaviti stražare! — prasnuo je vlasnik ranča „Blok B”. — Nepodnošljivo je kad se neki masni bezvredni kojot može da privuče i njuška po mom ranču sve dotle dok nam ne dođe ispred nosa! Krajnje je vreme da postanemo oprezniji.

Mnoge doživljene godine nisu ostavile mnogo traga na Sirusu Bardetu. Naprotiv, njegov temperament bio je sve žustriji u koliko mu je život bio duži, a kraj života bliži. Onakav kakav se pred malim Meksikancem pojavio, Bardet je bio oživotvorenje nasilja i zla. Benitu se kosa ispravila na temenu kada je stari rančer prišao bliže magarcu i iskolačenih očiju uneo mu se u lice. Benitu se učinilo da ga je iz starčevih široko otvorenih i razmaknutih očiju oprljio plamen pakla. Starac ga je posmatrao širom otvorenih nozdruva i vučji iskeženih zuba ispod nisko opuštenih brkova. Rančeroва brada bila je duga i neuredna, i za svakoga ko bi ga pogledao, stari Bardet nije izgledao nimalo privlačno.

— Silazi sa tog magarca pseto meksikansko! — dreknuo je tako da se noć prolomila. — Naučiću te

jednu lekciju, o tome da bez dozvole nema prelaženja preko privatnog poseda. Šibaću te dotle dok ne ostaneš mrtav.

— Ali senjor, ja sam došao da pomognem — zavapio je Benito.

— Još nije osvanuo dan — odgovorio je odlučno starac — kada će meni trebati pomoć od nekog smrdljivog urođenika.

Rekavši to, starac je pružio ruku, dograbio Benita za kaiš i povukao ga. Uz prestravljen jauk, mali Meksikanac se odvojio od svog magarca, tresnuo svom težinom na tlo, i otkotrljao se nekoliko puta i zaustavio se tek na dva do tri metra daleko od svoje životinje. S naporom se digao na kolena i molećivo pogledao starog Bardeta kome to nimalo nije smetalo da mu zada udarac nogom u lice. Prestravljeni Benito je pokrio lice rukama i sagao glavu da bi izbegao udarce, ali ga je jedan udarac vrhom čizme po „sombreru” oborio na tlo.

— Za ime...! — zavapio je bez daha Benito.

— Zaveži i ne miči se! — zaur-lao je stari rančer. — Čeznem da ti glavu ulubim kao staru kantu, nitkove...!

— Ali, ja sam vaš prijatelj — cvileo je Benito. — Došao sam da pomognem; da učinim ono što vi nazivate predlogom. Zar ne želite da vam sinovi budu slobodni? Ja sam tek maločas pušten iz zatvora, gde me je strpao novi zamenik šerifa Libertada, neki čovek po imenu Dok Holidej...

— Stanite gazda — odjednom je povikao jedan od posmatrača. — Ovaj gad govori o čoveku koji je uhapsio Ernija!

Bardet je obema rukama zgra-

bio Benita za prsa košulje i svom snagom počeo da ga drmusa.

— Dobro uljeze! — besneo je. — Hajde da čujem, šta znaš o tom novom zameniku šerifa?

— Karamba...! — stenjao je Benito. — Ako me budete tako drmusali senjor istrešćete mi i poslednji zub iz moje divne glave...!

Čovek koji je pokazao interes za Benita i svom gazdi ukazao na mogućnost da pridošlica ipak zna nešto interesantno, bio je četvrti član četvorke koja je te noći pravila nered u salunu „Rialto” posle čega je došlo do Mak Lenanovog ubistva. To je bio onaj četvrti koji je uspeo da umakne rukama i revolveru Doka Holideja. Na njegovo navaljivanje, Bardet je konačno pristao da sasluša Benita. Prestao je da ga drmusa i kada ga je pustio, mali Meksikanac je kljoknuo u prašinu kao pocepana krpa, boreći se da dođe do daha.

— Čekam da čujem, masni! — presekao je kao nožem rančer.

— Taj... veliki šerifov pomoćnik... — počeo je Benito piskavim glasom, jedini je čuo ono što je Mak Lenan, to je onaj čovek koga je vaš sin ustrelio, rekao pre nego što je umro. Mak Lenan je optužbu protiv vašeg sina došapnuo pomoćniku šerifa...

— Tačno tako je bilo, gazda.

— Zaveži Berte — izdrao se na kauboja stari rančer. — Ti si bio tamo. Imas li priliku da prekineš to mučenje šerifovog pomoćnika, ali, nisi ga prekinuo, i zbog toga se Erni, Trevis i Kremer sada nalaze u Hilarijevoj čuzi.

— Da ste bili tamo, gazda — odgovorio je na to Bert — shvatili biste zašto se nisam umešao i potegao na tog novog značkaroša.

Kunem vam se da je visok najmanje osam stopa, i da poteže pištolj kao munja...!

— I mnogo više nego osam stopa — promrmaljao je Benito. — Još je veći...

— Ako imaš nešto da kažeš kaži to brzo — naredio je Bardet Benitu. — Ne sviđa mi se da mi neki smrdljivi smutljivac ovde vodi glavnu reč.

— Za pet stotina dolara reći ću vam predlog — rekao je Benito sa samouverenim osmehom na licu. — Kazniću tog džina od šerifa za ono što mi je učinio. Prerezaću mu grlo dok spava, to ću mu učiniti. A onda, ko će pred sudom ponoviti Mak Lenanove reči? Samo zamenik ih je čuo, zar ne? A on će biti mrtav. Svedoci? Svedoci nisu nimalo važni, jer mogu biti potkupljeni ili preplašeni, je li tako?

Govor lukavog Benita propratilo je kratko ćutanje. Tišinu je prekinuo čovek po imenu Bert učinivši primedbu.

— Neka me nosi vrag ako mi ovo ne izgleda razumno. Začepiti usta šerifovom zameniku bio bi pametan posao.

— Misliš da bi bio, je li? — rekao je Bardet razdraženo.

— Gazda — rekao je Bert nabravši čelo. — Trebalo bi samo da ste videli lica. Govorim o Mak Lenanovim drugarima, barmenu, i četvorici građana koji su bili prisutni. Taj nevaljalac Dok Holidej, on mi liči na nekog lukavog tipa, skitnicu, prevaranta i kockara, mada mu se po licu i očima vidi da nije bezopasan. Taj bi mogao da sredi svaka tri čoveka sa ranča „Blok B”. S njim se nije šaliti. Kad ja tako mislim, šta li tek misle građani. Sve oči su uprte u njega

i od njega oni očekuju spas, shvatate? Sem toga, on je glavni svjedok koji bi mogao namaknuti Erniju omču na vrat. On je taj koji bi celu teritoriju mogao okrenuti protiv nas... Prema tome, morate se ratosiljati takvog opasnog protivnika i to što brže.

Bardet se zamislio i žmirnuo očima. Nije više gledao u Benita ali ga je slušao.

— Ja bih to mogao da učinim, gazda. Već sada znam neke važne činjenice, znam na primer gde spava. On je sada umoran... za mene bi to bio lak posao, nešto vrlo jednostavno...

— A gde spava? — zapitao je stari rančer.

— U hotelu „Regio” — rekao je Benito. — U jednoj sobi u prizemlju. Postoje četiri prozora na južnoj strani fasade. On spava u drugoj sobi sa leve strane. — Osmehnulo se lukavo i dodao. — Taj Dok Holidej ne samo da je snažan i vešt čovek, već je i vrlo hrabar. Ostavio je prozor otvoren.

— Bio je dovoljno snažan, brz i hrabar da jednim udarcem obori Trevisa — rekao je Bardet mršteći se — da prosvira kuršumom desnu ruku Džeriju Kromeru i da uhvati Ernija. — Dograbilo je Benita za okovratnik. — Zar zaista misliš da bi mogao da svršiš s njim, ili da ga uhvatiš na prepad? Ti jedan tako mali bezvredni kukavni kojot?

— Mogu, mogu da ga udesim — ustvrdio je Benito vrlo ozbiljno. — Pet stotina američkih dolara, je sve što tražim. — Zavapio je od bola, jer ga je stari rančer grubo ošamario po licu. — Bueno padrone. Kako vi kažete. Četiri stotine, ili možda trista?

— Gubi se! — presekao ga je

Bardet škripeći zubima. — Gubi se u pakao sa mog imanja i da više nikada ni nos ne pomoliš u blizini moje kuće! — Oštrim rečima naredio je jednom od svojih ljudi. — Klive, osedlaj konja i pojaši s njim! Postaraj se da sigurno ode sa zemlje ranča „Blok B”.

Obraza užarenih od šamara koje mu je opalio stari rančer, naizgled pogružen i bedan, ali u dubini duše zadovoljan, Benito je pod pratnjom jednog namrgodenog revolveraša s ožiljkom na licu i duboko usađenim pretećim očima, napustio teritoriju ranča „Blok B”. Kada se nalazio van teritorije Bardetovog ranča i na domaku uobičajenog puta koji su svi koristili, revolveraš mu je naredio. — Nastavi dalje i ne vraćaj se. Ja ću motriti na tebe masna vrećo, a ako nisi znao, moj kažiprst je vrlo nervozan kad je blizu obarača.

— Niko mi ne veruje — uzdahnuo je Benito — a to je vrlo žalosno. Ah, si, mnogo žalosno.

— Odlazi — promumlao je revolveraš preteći.

Benito je poslušao revolveraševu naredbu i pošao prema istoku. Prešao je nešto više od pola milje pre nego što je okrenuo kapetana Kortesa i potražio ga u zaklon jednog povećeg žbuna mesquite, a odatle zaobilaznim putem, pošao prema Libertadu.

U svim i svakakvim okolnostima, Dok Holidej je bio lak na snu. Posedovao je onu retku sposobnost da istog sekunda kada se probudi bude potpuno svestan svega oko sebe, i da mu istog časa kada otvori oči svi refleksi čula i nervi funkcionišu besprekorno i efikasno. Njegov noćni posetilac imao je prilike da se u svemu uveri u taj

njegov neobični talenat, kada je nekih desetak minuta pre ponoći, Holidej otvorio oči i odmah osetio prisustvo nekog uljeza. Mali čovek je bio nagnut na njegov krevet i spremao se da stavi ruku na Holidejevo rame kada se odjednom u grobnoj tišini noći začulo ono opasno, smrtonosno opasno „klik” koje prouzrokuje zapinjanje obarača na revolveru. Na taj metalni zvuk, mali Meksikanac je osetio da ga obuzima ledena jeza, i da mu se nešto hladno i okruglasto naslonilo na levi obraz.

— Por Dios...! — rekao je bez daha.

— Ono što osećaš na svom obrazu — objasnio mu je Holidej tihim glasom — je cev „kolta” kalibra četrdeset pet. Ako se makneš samo santimetar ili ako učiniš neki nepromišljeni pokret, povući će okidač. Od tog trenutka pa nadalje, pretpostavljam da ćeš se osećati vrlo neugodno, naravno pod uslovom ako budeš u stanju da osetiš bilo šta — dodao je Dok osmehnuvši se cinično.

— Ne pucajte! — zavapio je Benito. — To sam ja, vaš bliski i dragi amigo kome ste uvek mogli verovati... Ja, Benito Espino.

— O, do vraga, — uzdahnuo je Holidej. — Opet ti.

Otpustio je obarač revolvera i spustio ruku sa revolverom, a zatim se zavalio na svom krevetu.

— Nećete se ljutiti na mene, amigo Džone, — obećao je Benito.

— Kada vam budem sve ispričao, zahvalićete mi ne jednom nego milion puta.

— Trebalo je da se setim da si to ti — rekao je na to Dok bez srdžbe u glasu. — Pa dobro Benito, zar se ti nikada u životu ne-

ćeš okupati, sram te bilo? Treba da upotrebiš sapun i vodu, razumeš?

— Došao sam da vam spasem život — rekao je Benito. Učinio je pokret kao da će sesti na ivicu kreveta, ali ga je Holidej odgurnuo golom nogom; Benito je seo na pod, progundao i rekao ogorčenim glasom. — Zar je to način kako jedan Amerikano izražava zahvalnost onome ko mu donosi upozorenje, upozorenje koje će mu spasti život?

— Moj život — naglasio je Holidej filozofski, ali opet bez preteranih emocija, bio je u opasnosti više puta nego što bi znao da izbrojim. Ja živim sa opasnošću svakog dana već mnogo godina, Benito. Smrtna opasnost i ja smo stari poznanici, čak i prijatelji. — A onda se odjedanput setio. — Čuj, zar te ja nisam isterao iz grada? Zašto si se do vraga vratio i kako si se usudio?

— Amigo — rekao je Benito — neki čovek će pokušati da te ubije... i to vrlo skoro kako ja mislim. Možda čak i pre izlaska sunca, možda u roku od jednog časa.

— Misliš?

— Ne samo da mislim nego sam siguran.

— A zbog čega si tako siguran?

— Siguran sam... jer će to biti zbog moje greške.

— Kako sad to?

— Ja sam... kako vi to kažete?... namestio mamac za takav postupak. Ja sam predložio da neki revolveraš dođe ovamo u hotel i da vas ubije.

— To je vrlo ljubazno od tebe, Benito. Imaš zaista dobro široko srce.

— Zar nisam rekao da sam vam blizak i drag prijatelj?

— Aha, da. A imajući tebe za prijatelja čemu su mi potrebni neprijatelji? — Dok je spustio noge na pod i pruživši ruku uhvatio malog Meksikanca za desno uho i digao ga sa zemlje. — A sad budi malo jasniji, brbljivi mali nevaljalče!

— Nemate razloga da mi ne verujete — protestovao je Benito gledajući Doka pravo u oči. — Sve što sam učinio bilo je to da sam otišao kod senjor Bardeta i ponudio se da vas ubijem za pet stotina dolara.

— Ponudio si se da me ubiješ, a da i pored toga ne treba da imam razloga da ti ne verujem. — Nekoliko sekundi Holidej je pokušavao da te dve naizgled protivurečne činjenice pomiri u sebi, no to, nije bilo lako. — Dobro hupo jedna, nastavi da pričaš. Možda će u nekom trenutku to što pričaš početi da zvuči logično.

— Sve je vrlo prosto — izjavio je Benito — uspeo sam da uverim senjor Bardeta da želim da vas ubijem. . .

— Govoriš li ti o starom rančeru lično... o vlasniku ranča „Blok B”? — zapitao je Dok.

— Nego šta, baš o njemu — rekao je Benito klimajući glavom. Zatim je nastavio da do pojednosti izlaže svoj razgovor sa ocem opasne braće Bardet, opisujući pri tome starčeve reakcije i pažljivo naglašavajući svaku reč predloga koji je dao i odgovora koji je dobio. Na kraju je objasnio. — To je bilo ono što vi nazivate mamcem, moj prijatelju.

— Učinio si sve što si mogao da tačno znaju gde spavam — rekao je Dok smirenim glasom. — Podsetio si starog Bardeta da moje

svedočenje može odvesti njegovog sina na vešala, a onda si mu natuknuo ideju da mi treba zauvek začepiti usta. — Klimnuo je zamišljeno glavom. — Ti si zaista mnogo koristan čovek, Benito. Svaki put kad čoveku padne na pamet da izvrši samoubisto, sve što treba da učini to je da se obrati tebi i da postane, kako ti ono kažeš, tvoj prijatelj.

— Čovek inteligentan kao što ste vi — iscerio se Benito lukavo — trebalo bi da odmah shvati šta mi je cilj. Namera mi je bila da im predložim ideju... Praveći se da je to u stvari moja ideja i da ja želim da učinim to što u stvari oni žele.

— Prema tome — nastavio je Dok pogledavši Benita — ti računaj da će ta sugerisana ideja sazreti u glavi starog Bardeta, i da će on posle toga odlučiti da pošalje nekog revolveraša da me sredi. Možda će to biti samo jedan čovek. Možda dvojica. Znaće gde treba da me traže. Ti si im to objasnio i umnogome olakšao.

— Si — rekao je Benito temperamentno i potvrdno klimnuo glavom. — Ja sam im postavio zamku. . .

— A mene si iskoristio kao mamac — prevaljao je Dok preko usana ležernim glasom. — Dabome, ti si zaista pravi prijatelj — osmehnuo se ivicom usana i ustao sa kreveta. — U redu momče, ti si rekao svoje, a sada bi bilo najbolje da brišeš odavde.

— Shvatili ste kakav mi je bio cilj, amigo? — zapitao je Benito.

— Mislim da sam shvatio osnovnu ideju — rekao je Dok.

— Jedan čovek ne može se u isti mah boriti sa mnogo neprijatelja — rekao je Benito nastojeći

da bude uverljiv. — Najbolje je da neprijatelj dođe čoveku na noge, ali ne odjednom u gomili, već jedan po jedan. Tri revolveraša sa ranča „Blok B” su već u zatvoru. Pre nego što sunce izgreje, amigo Džone, mogli biste da uhapsite još jednog... možda čak i dvojicu.

— Pametno rezonovanje — složio se Holidej. — Zahvaljujem ti mnogo, amigo, ali, istovremeno ti kažem da se čistiš odavde, i da se čistiš s mesta, iz ovih stopa.

— Idem — rekao je na to Benito.

Pet minuta posle odlaska malog Meksikanca, Holidej je bio potpuno obučen; ispod elegantnog sakoa oko struka mu je bio pripasan „kolt”. Pošto nije hteo da pali svetlost u odaji pri svetlosti mesečine koja je sijala kroz otvoreni prozor, napravio je lutku koja je uprkos grubosti delovala dosta ubedljivo. Najviše što je mogao da učini bilo je da par rezervnog veša napuni čebadima, i da tako odevenu gužvu stavi u sredinu kreveta i pokrije je čaršavom, sa prozora, lutka je izgledala dovoljno prirodno da je mogla zavarati svakoga ko nije imao suviše vremena za posmatranje. Šešir je stavio na kuglu rešetkastog kreveta, a puška je stajala naslonjena na zid blizu uzglavlja. Zadovoljan svojim delom, Dok je u sebi čestitao sam sebi što je bio dovoljno dovitljiv da svoj sako prebaci preko naslona stolice, tako da je šerifska zvezda na reveru bila vidljiva na svetlosti sjajne mesečine.

Preskočivši preko prozora, prešao je preko čistine do jedne hrpe kamenja. Još nije bilo ni dvanaest i trideset posle ponoći i predviđao je da će na drugog posetioca mo-

rati da čeka nekoliko časova. U dane kada se prima plata nije bilo verovatno da će se bilo koji salun u Libertadu zatvoriti pre ponoći. Dakle, računao je dalje da će tek oko dva časa posle ponoći poslednja kuća zabave zatvoriti vrata i ispratiti goste. Ali, Doku nije smetalo čekanje. Trebalo je biti strpljiv; a on je posedovao više nego dovoljno te kvalitetne osobine.

Seo je prekrštenih nogu pored hrpe kamenja i pretvorio se u ćutljivu nepokretnu statuu strpljenja, ušiju napregnutih u osluškivanju najfinijih noćnih šumova. Sa tog mesta, mogao je pratiti prikradanje bilo kog stvorenja, bez obzira da li se radilo o životinji ili čoveku, pešaku ili konjaniku. On sam mogao se pokrenuti u svakom trenutku kada bi to bilo potrebno, da bi, ako slučaj to zahteva, između sebe i očekivanog napadača uvek ostala gomila kamenja kao zaklon.

Da li će stari Bardet zagristi mamac? Holidej je bio siguran da hoće i bio je spreman da se s njim uhvati u koštac.

VII

U prljavoj i neurednoj kuhinji ranč kuće koja je mirisala na zapršku i razna druga isparenja, stari rančer je utoljavao svoju ljutinu žestokim viskijem i razgovarao sa jednim posetiocem, koji je za vreme kratke posete Benita Espina ostao neprimećen u pozadini.

— Kažem ti jednu stvar, Kleg — promrmljao je Bardet već zaplićući jezikom — ja to neću otrpeti. Neću dozvoliti onom kućkinom sinu od šerifa da radi šta hoće. Niti njemu niti njegovom novom zameniku. Lupnuo je šakom o sto i sevnuo očima. — Neću dozvoliti ne zvao se ja Bardet.

— Ovo se sve uklapa u jednu celinu — progovorio je lenjo Kleg Sejmor. — Ali, siguran sam da mogu da tvrdim jedno: Hilari nije ni upola tako veliki problem kao njegov zamenik. Šerifov zamenik je čuo poslednje Mak Lenanove reči i on je glavna pretnja za tvoje sinove.

— Nemaš potrebe da me podsećaš na to — namrštio se Bardet. — Kajl Bert je to sasvim jasno rekao.

— Ja bih ti ponudio svoju pomoć, si — rekao je Sejmor mršteći se pokajnički — ali, stvar stoji onako kao što sam ti rekao kad si me primio. Ja moram da se krijem i ne smem ni da se pojavim u Libertadu... ni u bilo kom drugom gradu.

Nećak Sirusa Bardeta bio je nešto niži od sto osamdeset santimetara. Kosa boje peska i brkovi iste boje bili su negovani i pažljivo održavani, i dok je slušao izlive ljutine svog starijeg rođaka, Sejmor je da bi se zabavio, i radi vežbanja, delio i mešao špil karata koji je bio deo njegovog zanata. Na malom prstu leve ruke blistao je prsten s ukrasom od bisera. Ispod leve miške u futroli tako napravljenoj i povezanoj oko rame na da se nije primećivala pod sakoom, nosio je revolver marke „smit i veson” kalibra 38.

— Zar da sinovi Sirusa Bardeta leže u smrdljivoj ćeliji! — duvao je besno starac. — I to jedan od njih sa polomljenom vilicom. To je poniženje, Kleg, i za to će mi neko platiti... krvavo će mi platiti.

— Šta je s ostalim huljama koje su videle kada je Erni ustrelio tog Mak Lenana? — zapitao je Sejmor.

— Da li će se oni pojaviti i svedočiti na sudu?

— Kalvert je jedini na koga mogu računati da će lagati za Ernija — progundao je Bardet. — Ostali mogu doći na pomisao da odigraju ulogu heroja, heroja koji će biti dovoljno hrabri da svedoče protiv Ernija. Zato mi se čini da ću morati da ih malo obeshrabrim. — Osmehnuo se bezdušno i pogledao Sejmora. — Da ih na neki način upozorim da to ne pomišljaju... znaš već na šta mislim?

— Znam, i to ne bi bilo loše. Imaš dovoljno vremena da smisliš plan — izložio je svoje mišljenje Sejmor. — Sudija Ford neće navratiti u ovaj kraj još izvesno vreme, je li tako?

— Sudija Ford se neće usuditi da promoli nos iz Taksona i pođe za Libertad — potvrdio je Bardet raspoloženo. — Mi smo ga malo preplašili, lupnuli smo ga po rogovima. Poslednji put kada je dolazio ovamo moji momci su ispalili nekoliko hitaca kroz prozor dilžanse kojom je putovao, i čuo sam da su pričali da je sudija bio toliko oznojen kao da se kupao u reci s odelom na sebi. Izraz njegovog lica je postao tvrdi, i oči su mu zasijale nekim neprirodnim sjajem. — Ako ga pozovu, i ako se on nekim čudom uputi ovamo da bi sudio mojim sinovima, zaklinjem se da njegova kola nikada neće stići dalje od Engli Buta.

— Nikada nisam nikome nuraio savete, si...

— Nemoj ni sada počinjati. Ovo je moj problem i ja ću ga rešiti na svoj način.

— Hteo sam samo da kažem jedno, Si.

— U redu. Ti si rođak Bardeto-

vih, pa ću učiniti iznimak. Da ću-
jem šta imaš.

— Ne isplati se ubiti sudiju, Si.
To bi bilo isto tako kao ubiti ne-
kog senatora ili političara. Mogao
bi tim potezom naneti sebi čitavo
brdo jada i nevolje. A sem toga,
nema ni potrebe ubijati tog sudiju.
Nemaš čak potrebe da ubijaš ni te
svedoke. — Sejmor je ostavio kar-
te, zapalio je cigaru i netremice
pogledao svog rođaka. — Rekao si
da svedoci mogu biti zaplašeni.

— Kada završim s njima — re-
kao je zadihano Bardet — neće im
biti ni na kraj pameti da se po-
jave na sudu, a da ne govorimo
o tome da će hteti da zinu.

— Prema tome, kad staneš i sve
sračunaš — rekao je Sejmor —
tvoj jedini pravi problem je jedan
nametljivi zamenik šerifa koji je
čuo šta je Mak Lenan rekao, pre
nego što se preselio na onaj svet.
Dakle, ako nameravaš da nekog
ućutkaš, Si, onda treba da ućutkaš
šerifovog zamenika — zacerekao se
tiho. — Nijedan čovek nije tako
tih i ćutljiv kao onaj koji leži u
rupi šest stopa dubokoj.

— Njega zovu Holidej, Dok Ho-
lidej — promrmljao je Bardet.
Dok... kakav je on doktor? — sev-
nuo je očima — i zašto je tako
važan. Niko nije važniji od Barde-
tovih. Bar ne na ovoj teritoriji!

— Dakle? — zapitao je izazov-
no Sejmor.

Na licu starog rančera ukazao
se lukavi izraz.

— Mogu da ga ućutkam mnogo
pre nego što se sunce rodi, Kleg —
procedio je sebi u bradu. — Ništa
neće smetati što je đavolski brz na
revolveru i što je u stanju da tako
udari čoveka da mu prelomi kost.
Da li si ikada poznavao nekoga ko

je mogao da se bori u snu? Ja
nisam poznavao nijednog takvog.

— Hoćeš da stvar završiš na naj-
jednostavniji način, je li? — na-
tuknuo je Sejmor.

— Pametni ljudi su oduvek tvr-
dili — rekao je Bardet pogledavši
Sejmora iskosa — da mrtav čovek
nema jezik. — Ustao je, prišao
otvorenim vratima i glasno dozvao.
— Vako Semi! Dođi odmah ovamo!
Samo požuri! — vrativši se u svo-
ju stolicu stari se rančer nadmoć-
no osmehnuo svome nećaku. — Taj
momak Harbin je odličan strelac.
Obično ga zovu Vako Semi. Taj
gaji neku specijalnu mržnju prema
svim šerifima. Da... Ako ima na
ovom svetu nekoga koga Vako Se-
mi ne može da podnese, to je čov-
ek sa značkom na prsima.

Čovek koji je držeći se pogrblje-
no nećujno ušao u kuhinju neko-
liko trenutaka kasnije, imao je
tmuran neprijatan izraz lica, ču-
pave obrve, hladne vodnjikavo si-
ve oči i tanke svirepe usne. Košu-
lja i pantalone, crne kao i njegov
šešir, stajali su mu tesno pripijeni
uz telo. Težak revolver, sa drškom
od orahovog drveta, „kolt“ kratke-
cevi kalibra 45, visio mu je nisko
pripasan na desnoj butini sa futro-
lom pričvršćenom oko noge. Bliži
pogled na dršku njegovog „kolta“
otkrivao je četiri zareza. Taj čovek
je prišao stolu i zastao gledajući
s iščekivanjem svog poslodavca.

— Sećaš li se šta je Meksikanac
rekao? — zapitao je Bardet.

— Sećam se, slušao sam ga —
klimnuo je glavom Harbin.

— Čuo si sve šta je rekao? —
nastavio je da ispituje Bardet. —
Sećaš li se na primer da je rekao
da šerifov zamenik spava u hotelu
„Regio“?

— Sećam se, drugi prozor s leva na strani okrenutoj jugu — osmehnuo se Harbin. — Ja uvek dobro čujem, gazda.

— Taj šerifov pomoćnik nam zadaje glavobolju — nastavio je stari rančer nervozno. — Prema onome kako ga je Kajl Bert opisao, on je visok, snažan i inteligentan, i dovoljno bezobrazan, tako da za služi packe.

— Sem toga — namrštio se Harbin — on izgleda želi da Ērnija pošalje na vešala, zar ne?

— Mi Bardetovi nismo baš naklonjeni pričama o vešalima, konopcima, zakonima, redu i miru — počeo je da niže Bardet mršteći se. — Mislio sam da bi trebalo pobrinuti se za tog dobronamernog šerifa, ali, sad mi izgleda da ću morati pre toga da se otarasim njegovog zamenika.

— Hoćete da ja to sredim? — zapitao je Harbin.

— Da, i to iz ovih stopa — rekao je Bardet i klimnuo glavom. — Uradi to brzo i sigurno, Vako. Svrši s njim, a onda se vrati ovamo. Nemoj se zadržavati da mu pretreseš džepove.

— Ja nisam nikakav lopov — rekao je Harbin.

— Za taj mali posao — obećao je Bardet kada je Harbin pošao, — dobićeš jednu nagradu, zgodnu gomilicu zelenih novčanica.

— Biće to lako zarađen novac — zabrundao je Harbin zadovoljno.

*

Dok Holidej je ispušio svoju cigaru negde oko jedan i četrdeset pet posle ponoći. Ako su Benitove slutnje bile osnovane, ako je neki čovek ili grupa ljudi sa platnog spiska ranča „Blok B” nameravala da ga potraže i usmrti, to se moglo

desiti svakog trenutka, ali, najverovatnije posle zatvaranja vrata poslednjeg saluna u gradu.

Negde oko dva i trideset pet, grad je bio pritisnut apsolutnim mirom i počivao je u tami. Nekih deset minuta pre toga, zastor oblaka zaklonio je pun mesec, tako da se i sa najvećim naporom na ulici ništa nije videlo, sem nejasnih mutnih obrisa. Načulio je uši i oslušnuo prilično jasan ali još uvek udaljen topot kopita, koji je nagoveštavao približavanje nekog jahača kome se očigledno nije žurilo mnogo. Jednog ili možda više jahača? Osetio je neku žaoku razočarenja; daleko više bi mu odgovaralo i više bi ga zadovoljilo hapšenje dvojice ili čak trojice Bardetovih ljudi, pod optužbom da su pokušali ubistvo organa reda. Malo kasnije, topot kopita se utišao i izvesno vreme posle toga nikakav šum nije narušavao tišinu. Bilo je lako pretpostaviti šta se dešavalo. Njegov nesuđeni budući ubica sakrio je negde svog konja i nastavio je da se približava pešice, tiho, prikradajući se kao lopov. Dok je ostao savršeno miran, sve dok sledeći šum nije dopro do njegovih ušiju.

Pazeći da gomila kamenja uvek bude između njega i revolveraša koji se približavao, što nije bilo teško, Dok se pomerio samo nekoliko stopa na desnu stranu. Vako Semi Harbin prošunjao se pored gomile i dalje napred, držeći se tačno pravca prema otvorenom prozoru Holidejeve spavaće sobe. Zureći kroz tamu napregnutim očima, Holidejev pogled zadržao se na vesniku smrti u ubicinoj desnoj ruci. Da, više nije bilo nikakve sumnje da je izaslanik starog Bar-

deta došao u Libertad sa mnogo opasnijim namerama nego što bi bila želja da nekoga poseti.

Harbin je čučnuo pored prozora, prislonio cev „kolta“ na okvir i pažljivo se zagledao u sobu. Ubica je sada imao potpuno jasan pregled unutrašnjosti cele prostorije. Verovatno je odmah uočio lutku na krevetu pokrivenu čaršavom, sako prebačen preko naslona stolice sa šerifskom značkom koja je jasno blistala na reveru. Liznuo je nervozno usne, nanišanio svojim „koltom“ kalibra 45 na siluetu na krevetu i pritisnuo obarač.

Kada je odjeknuo drugi pucanj, Holidej je ustao iza svog zaklona od gomile kamenja i odlučnim korakom pošao prema prozoru. Hodao je tiho, pazeći da ne pričini neki glasniji šum, mada nije bilo razloga za veliku opreznost, pošto su pucnji revolvera prigušivali njegove korake. Harbin je nastavio da puca i ispalio i treći i četvrti hitac, za koje vreme se Dok našao skoro neposredno iza njega. A onda ne sačekavši eho četvrtog hica, ubica je ispalio svoj peti i šesti metak u ono za što je verovao da je telo Doka Holideja, i Dok Holidej, koji je stajao nadohvat ruke iza njega, mirno mu je dobacio.

— Odlično izvedeno. Kladim se da si sa svih šest hitaca pogodio krevet.

Delić sekunde Harbin je ostao nepomičan kao sleđen. Iz grla mu se oteo prigušen uzvik iznenađenja, a onda je konačno stupio u akciju. Okrenuo se spreman da zamahne svojim revolverom. Pun ili prazan „kolt“ mogao je biti strašno oružje kao improvizovana to-ljaga što je Holidej vrlo dobro znao. S toga nije nameravao da

Harbinu dozvoli da ga udari. Zamahnuo je levom rukom da bi predupredio ubicin udarac. Od pogotka u bradu, Harbin je muklo zastenjao i to je bio poslednji glas koji će za izvesno vreme pustiti. Holidej nije hteo da upotrebi svu snagu mišice, jer nije želeo da tog čoveka teže povredi, a konačno, to nije bilo ni potrebno. Od tog najmljenog revolveraša želeo je da dobije priznanje o tome ko ga je platio i poslao da izvrši zločinačko ubistvo.

No, i taj relativno dobro odmereni udarac onesvestio je Harbina. Dva do tri metra zlikovac se teturao pre nego što je izgubio ravnotežu i tresnuo na zemlju. Probuđen pucnjavom, vlasnik hotela je proturio glavu kroz jedan prozor na drugom spratu, i onako bunovan doviknuo Holideju pitanje na koje je odmah dobio ošoran odgovor.

— Ne tiče vas se šta se događa. Recite svima da se vrate u svoje sobe na spavanje. To je jedan od Bardetovih ljudi došao da isporuči neku poruku.

— Ali, šta znači pucnjava...! — zaustio je vlasnik hotela.

— Ispalio je šest metaka u moj krevet — rekao je Holidej ravnodušno, kao da se radi o ispijanju šest čaša piva.

— Do đavola! — zavapio je hotelijer.

I ostale goste hotela kao i građane koji su stanovali u blizini, probudila je serija pucnjeva neobično glasnih u potpunoj jutarnjoj tišini. Kada je gurajući ispred sebe polusvesnog Harbina koji se zanosio i jedva držao na nogama, Dok Holidej stigao u ulicu Kale Central, nekoliko vrata i prozora se otvorilo, nekoliko svetiljki u ku-

ćama bilo je upaljeno i par glasova radoznalaca čija lica nije mogao da razazna, postavio mu je nekoliko poluglasnih pitanja. Holidej je mirnim glasom posavetovao da svako treba da vodi svoju brigu, i nastavio da gura uhapšenika prema gradskom zatvoru šerifa Hilarija.

Kada je stigao do zatvora i pošao uz stepenice na verandu, vrata su se otvorila i na ulicu je prodro snop svetlosti svetiljke. Dok se setio da je šerif dobrovoljno pristao da ostane budan dok se on ispava.

— Čuo sam pucnje — rekao je Oskar Dejč umesto pozdrava — ali, ostao sam po strani. Mi uvek ostajemo po strani, jer smatramo da to može biti samo trik kome je cilj da nas odmami iz zatvora.

— Pametno rezonovanje mister Dejče — pohvalio ga je Holidej ulazeći unutra i bez mnogo etikete gurnuvši svoga zatvorenika koji je pao na pod.

Hilari je ustao sa ležaja na kome se odmarao i sa nevericom zatrepao očima. Ajk Neš je spavao na dvema sastavljenim stolicama, a kovač je tog trenutka ustao sa poda, gde je u jednom uglu ležalo prostrto čebe na kome je spavao. Sva četvorica zurili su kao omadijani u revolveraša ispruženog pred Holidejevim nogama. Hilari je tiho zviznuo, osmehnuo se i rekao.

— Gle, gle, gle!

— Je li to neko koga poznajete, šerife? — zapitao je Dok. — Ne mislim da kažem koga poznajete iz društvenog života.

— To je Vako Semi Harbin — rekao je Hilari. — Jedan od glavnih revolveraša sa ranča „Blok B“. On uživa glas vrlo opasnog čoveka.

Holidej je izvadio Harbinov re-

volver iz svog pojasa i pružio ga šerifu.

— Prazan je — objasnio je Dok. Ispalio je svih šest metaka na moj krevet u hotelu. U tom trenutku, ja nisam bio u krevetu što moram da vam kažem. Tamo je sada gomila posteljine i čebadi izrešetana ovom. Napravio sam vrlo zgodnu imitaciju, lutku, a ja sam bio na polju i čekao sam ga.

— Otkuda ste znali...? — počeo je Hilari.

— Benito me je obavestio — namrštio se Dok.

— Dobro do đavola — promrm-ljao je Hilari — a kako je on znao?

— Mislim da biste mogli reći da je on to sve i smislio — Holidej se osmehnuo krajičkom usana. — Sve je smislio onako mali ali pametan čovečuljak. Taj amigo Benito je sasvim nesvakidašnji tip.

— Zar onaj mali bezvredni džeparoš... — Hilari je odmahnuo glavom obuzet čuđenjem.

— Da, baš on. Odjahao je na ranč „Blok B“ i navukao starog Bardeta da tako reši svoj problem — rekao je Dok klimajući glavom. Nastavio je da prepričava sve što mu je mali Meksikanac rekao, i na kraju zaključio. — Sve je ispalo baš onako kako je on smislio.

— Od tog malog nevaljalca mogao bi ispasti fini policajac — uzdahnuo je Hilari — samo kad ne bi bio lopov.

— Čim se ovaj nevaljalac Harbin osvesti — rekao je Dok — nameravam da od njega izvučem priznanje o saučesnicima i podstrekačima. Ovo je bio pokušaj ubistva, Luk. Ako Harbin označi starog Bardeta kao podstrekača koji ga je naveo da to pokuša...

— Mislim da ćete uzalud trošiti reči — izrazio je mišljenje Neš.

— Nijedan čovek sa ranča „Blok B” — objasnio je Hilari sumorno Holideju — ne bi imao hrabrosti da starog Sirusa optuži za zločin. Možete pokušati da ga preplašite, na primer, ali ne verujem da bi to nešto pomoglo. Harbin će već pre toga biti preplašen, do smrti preplašen pri pomisli da će morati da odgovara pred starcem. Sirius Bardet vlada pomoću straha. — Šerif je seo u stolicu sa visokim naslonom i neraspoloženo pogledao revolveraša koji je počeo da se miče i da dolazi sebi. — Mi dobro znamo da je stari naredio Harbinu da izvrši delo, Holideje. Ali, znati nešto i to nešto dokazati, dve su potpuno različite stvari.

— Ne budite suviše razočarani, zameniće — trudio se da uteši Holideja kovač. — Mislim da vaši naponi... ovaj... nisu bili sasvim uzaludni uopšteno govoreći.

— Ni govora, naravno da nisu — prihvatio je Dejč.

— Vi ste snage starog Sirusa sveli skoro na polovinu — istakao je Hilari dajući nov izgled noćasnjem događaju. — S ovim ovde biće četvorica sa ranča „Blok B” a napolju će ih ostati samo pola tuceta.

— Pola tuceta, ali vrlo opasnih i surovih ljudi — podsetio ga je harmen tihim glasom. — Svaki od te šestorice je brz na pištolju i siguran strelac. Ne mislim da umanjujem ovo što je mister Holidej učinio. On je učinio mnogo više nego što je bilo ko pre njega uspeo da uradi. Samo, mislim da je za nas suviše rano da se radujemo i da proslavljamo pobedu.

— Ajk je u pravu — rekao je

Djurens mršteći se. Stari Bardet će sada biti deset puta ljući i opasniji.

Tog trenutka, Harbin se okrenuo na leđa, ošamućeno zatreptao očima i pokušao da ustane na noge. Zinuo je da nešto zapita, ali ga je Dok prekinuo obrativši mu se suvo.

— Nemoj mnogo da pitaš. Odgovoriću ti tačno, ali će te taj odgovor zbuniti.

— Šta... ko me je ovde...? — zapitao je Harbin.

— Ja sam te doveo — rekao je Dok.

— Ti? — zaustio je Harbin.

— Pre svega nisam za tebe ti nego vi. Drugo, ja sam ovde zamenik šerifa — rekao je Dok Holidej tiho i bez žurbe. — Dobar si strelac Harbine, ali prazan krevet nije bogzna kakav cilj, zar ne?

— Kako si znao... pardon kako ste znali da ću doći? — zapitao je Harbin unezvereno.

— Pretpostavljao sam da će Bardet nekoga poslati — odgovorio je Dok s omalovažavanjem u glasu.

— Bardet? Kakav Bardet? Nikada nisam čuo ni za kakvog Bardeta...

— Eto vidite Holideje — uzdahnuo je Luk. — Upozorio sam vas da neće govoriti.

— Harbine — nabrao je obrve Dok Holidej uzimajući svežanj ključeva s eksera na zidu. — Znaš li koliko dugo ćeš morati da odležiš za pokušaj ubistva? Kazne za takve zločine su sve teže svake godine. Naravno, mogli bismo zamoliti sudiju da prema tebi bude blaži, ako priznaš da je stari Bardet bio inicijator i da te je on poslao da me ubiješ.

— Ne znam o čemu to govorite,

promrmljao je Harbin, i dodirnuo se rukom za vilicu.

— Ulazi — naredio mu je Holidej osorno.

Otključao je vrata koja su vodila u odeljak sa ćelijama, i gurnuvši revolveraša kroz hodnik, praćen pogledima braće Bardet i njihovog pajtaša Kremera, smestio ga u ćeliju u kojoj se pre toga nalazio Benito.

— Šta do vraga...? — počeo je Erni Bardet i zastao u pola rečenice.

— Zamisli da je ovo ponovni susret dragog društva, Bardete — podsmehnuo se Dok i zaključao vrata. — Svi ljudi sa ranča „Blok B” ponovo će se naći da proslave jednog malog slavlja, s tim što na tom slavlju neće biti pića, ukusne hrane, žena...

— Samo nastavi i smeji se, glavni! — zarežao je besno mlađi brat — ako misliš da će moj stari sedeti skrštenih ruku i dopustiti da mi namakneš konopac oko vrata onda se ljuto varaš... Počni da razmišljaš i malo drukčije!

— Namicanje omče oko tvog vrata biće posao za dželata — bezbrižno je odgovorio Dok. Zastao je pred vratima ćelije u kojoj su se nalazila braća, da bi iz tabakere izvadio i pripalio mirišljavu „virđžiniju”. — Možda neću sačekati da te vidim kako visiš, Bardete, ali, biću sigurno prisutan na sudu i pomoći ću da se utvrde činjenice i da ceo svet čuje šta mi je Mak Lennan rekao pre nego što je umro. — Odbio je jedan gust oblačić dima i pogledao iskosa ubicu koji ga je proždirao pogledom iskolačenih zakrvavljenih očiju. — Znam da će tvoj stari učiniti sve što može da bi me sprečio u tome.

— Na to možeš kao sigurno da računaš! — izustio je Erni bez daha.

— Ali sve to što bude činio — odvratio mu je Holidej — neće biti dosta. To je nešto na šta ti treba da računaš.

— Ljudi sa ranča „Blok B” u stanju su da zbrišu sve moguće psalmopevce i dobročinitelje u Libertadu, — nastavio je Erni mašući neobuzdano rukama. — Ti i ovaj tupavi šerif i svi tvoji idiotski bezvredni prijatelji...

— Ako tvoj tatica namerava da krene u napad — primetio je Holidej suvo — učinio bi najbolje da ne šalje više nijednog najamnika u Libertad, bar ne jednog usamljenog i pojedinačnog revolveraša. Računam da je na ranču ostalo još samo pola tuceta ljudi. — Dodao je kao uzgred — uključujući i rođaka Klega, naravno.

— Kleg neće...! — počeo je Erni, a onda je, shvativši da je bio isprovociran da se izlaje, zastao i požurio da se ispravi. — Kleg? Ko je taj Kleg?

— Izgleda da vi Bardetovi imate loše pamćenje — podsmehnuo se Holidej. — Zar ne možeš čak ni da se setiš tvog bliskog rođaka, momče?

Posle tih reči, Dok se nemilosrdno osmehnuo i laganim korakom pošao hodnikom prema ulaznoj odaži u kojoj je sedeo šerif. Kada je zaključao vrata koja su vodila u odeljak sa ćelijama, Djurens, koji je dotle gledao kroz prozor prema ulici, okrenuo se i objavio.

— Neko je ovog momenta odjurio iz grada, dižući oblak prašine... neko kome se đavolski žuri.

— Nagađaš li ko bi to mogao biti, Luk? — Zapitao je Deč.

— Neki prijatelj ranča „Blok B“ — slegnuo je ramenima šerif. — Neki podli nitkov koji žuri da zadobi naklonost starog Sirusa.

— Kalvert — izrekao je Neš — pretpostavljam da je to on.

Holidej je stajao na sredini odaye sa kažiprstom jedne ruke zakačenim za džep prsnika, a sa vrhovima prstiju druge češkajući se zamišljeno po vrhu brade. Iz ugla usana visila mu je upola popušena cigara. Bio je duboko zanet u misli.

— Setio sam se Seli — rekao je mršteći obrve. — Ako stari Bardet ipak izvede napad...

— Znam šta imate na umu, i već sam preduzeo mere predostrožnosti, — umirio ga je Hilari. — Ako dođe, naći će moju kuću praznu. Poslao sam Seli poruku, i ona je otišla noćas da spava u Gidonsovoj kući. Doktorova žena i sestra će se brinuti o njoj.

— Sad se osećam malo lakše — rekao je Dok. — U redu, vi ste ovde gazda — pogledao je Hilarija s iščekivanjem. — Šta će biti — aš sledeći potez?

— Šta bih mogao da radim? — rekao je Hilari šireći ruke, ali se videlo da ga ta briga nagrizala — sem da držim zatvorenike u ćelijama, da branim zatvor kako najbolje znam i umem...?

— Bilo bi mnogo dobro — primetio je Dok — ako bi terenski sudija što pre pošao u Libertad.

— To bi stvarno mnogo pomoglo — složio se šerif žurno, ali, nemam mnogo nade da će tako biti, Holideje. Kao što sam vam već rekao, sudija Ford nije više tako mlad

kao što je nekada bio, a Bardetovi su ga prilično zaplašili.

— Jeste li ikada razmišljali da sudiji organizujete neku oružanu pratnju? — zapitao je Dok. On ne mora da čeka dilažansu koja redovno vozi na jug. Potrebni su mu samo kola i vozač. Tu bi i obične karuce završile posao.

— Ali, kako da najmim oružanu pratnju? — zapitao je Hilari s izrazom nemoći na licu. Pogledajte oko sebe, Dok. Jedini ljudi na koje mogu da računam, jedini ljudi koji su voljni da svoj život rizikuju za pravdu, red i zakon, nalaze se ovde u ovoj sobi.

— Nisam nameravao da kažem da treba bilo koga poslati u susret sudiji — rekao je Holidej tiho. — Postoji jedan lakši način.

— Recite mi koji je to lakši način — predložio je Hilari. — I dam vam reč da ću se odmah složiti s tim.

— Zatražite pomoć i saradnju — rekao je Dok bez razmišljanja.

— Pomoć... saradnju od koga...? — Zapitao je Hilari ironično.

— Od jedne vrlo moćne i pouzdane organizacije. — Holidej se osmehnuo napravivši zagonetno lice. Od konjice Sjedinjenih Država.

— Gle... — zaustio je Hilari.

— Gde bi sada mogao da bude sudija Ford? — zapitao je Dok.

— U Taksonu — odgovorio je Hilari — sasvim sigurno u Taksonu.

— E dobro — rekao je Dok sa pouzdanjem u glasu. San Marko je samo nekoliko časova jahanja južno od Taksona. Dopustite mi da tu stvar završim kako ja znam i umem, Luk, i garantujem vam da će sudija biti ovde u Libertadu

najkasnije do sutra uveče. Najpre ću poslati telegram komandantu garnizona u San Marku, koji je moj stari poznanik i prijatelj. On je komandant 11-og konjičkog puka, stacioniranog u neposrednoj blizini San Marka. Ako se on složi da pošalje pola tuceta konjanika i jednog narednika da presretnu sudiju u San Marku i doprate ga u Libertad ja ću onda sudiji poslati telegram sa dobrom vešću i pozivom da dođe. Sve što treba za početak da učinite — rekao je Dok — to je da mi kažete gde mogu da nađem ovdašnjeg telegrafistu.

VIII

Novi zamenik šerifa se začudio reagovanju na njegovo poslednje pitanje. Holidejevo lice se naoblacilo, Djurens je načinio grimasu na licu, a Dejč je tiho promrmljao neku psovku. Ozbiljnog izraza lica kao i obično, Neš je rekao Holideju.

— Naš telegrafista je čovek po imenu Ejb Latam, i ako bi mi bilo dozvoljeno da kažem, ja mu ništa ne bih poverovao.

— Operatori kompanije „Vestern junion“ ulivaju reputaciju dobrih i savesnih službenika — začudio se Dok.

— Skoro svaki telegrafista koga poznajem je čovek od poverenja — konstatovao je šerif. — Ali Latam? Ne znam šta da kažem o njemu i sklon sam da se pridružim Nešovom mišljenju.

— Ako znate nešto pouzdano... — zaustio je Dok.

— U tome i jeste stvar — promrmljao je Hilari. — Mogu samo da sumnjam, ali čvrstih dokaza nemam. — Tačku po tačku, šerif je izložio razloge svojih sumnji. — Prvo, Trevis Bardet plaća piće La-

tamu uvek kada se sretnu u salunu. Drugo, banda koja je pre šest meseci napala diližansu koja je putovala na jug, tačno je znala gde da potraži pošiljku novca upućenu banci u Libertadu. Nisu tražili novac u kovčežiću već u džaku za zob, na krovu diližanse gde je novac bio sakriven. Postavlja se pitanje ko je znao da će novac biti sakriven u džaku? Samo centrala banke u Teksasu i direktor banke u Libertadu. A kako je direktor banke to znao? Dobio je telegram iz Teksasa. A ko je preneo telegram. Latam. Treće, Latam je posle te pljačke uvek imao dosta novca u džepu.

— I do dan danas — namrštio se kovač — on se uvek prijateljski držao prema ljudima sa ranča „Blok B“.

— Čega se plašite? — zapitao je Holidej šerifa. — Zar mislite da će se Latam praviti da šalje poruku, a da je u stvari neće poslati?

— Nešto tako — klimnuo je glavom Hilari. — Naći ćete se u nepovoljnoj situaciji, Dok. Taj Latam je jedini telegrafista u krugu od sedamdeset milja oko Libertada.

Holidej se osmehnuo krajičkom usana i odgovorio. — Ne bih rekao.

— Kako to mislite...? — zaustio je Hilari.

— Ne znam da li bih mogao da položim kvalifikacioni ispit za telegrafistu kod kompanije „Vestern junion“, ali sam neko vreme posmatrao jednog tipa koji je nekada bio telegrafista u konjici. On je imao običaj da sedne za kockarski sto, a drugi mu je morzeom saopštavao karte njegovih protivnika. Niko to nije primetio sem mene.

Taj događaj me je naveo da naučim Morzeovu azbuku. Ne kažem da bih mogao da otkucam poruku kao profesionalac ali...

— Ali biste znali — preduhitrio ga je Dejč — ako Latam počne da igra neku igru?

— Znao bih naravno — potvrdio je Dok klimajući glavom. — Dakle? Recite gde ću ga naći?

— Mister Holideje, za Libertad je bio srećan onaj dan kada ste se pojavili — rekao je Hilari temperamentno. — Onda krenite. Latama ćete naći u telegrafskom uredu u gornjem delu grada. Jedan blok kuća dalje odavde na drugoj strani ulice. Njegova spavaća soba je pozadi službene prostorije.

— Zaključajte i zamandalite vrata za mnom — rekao je Holidej smirenim glasom. — Za kratko vreme ću se vratiti.

Sišavši sa verande ispred zatvorske zgrade, Dok je skrenuo desno i bez mnogo žurbe krupnim koracima se uputio trotoarom. Uzana ulica razdvajala je zgradu zatvora od susedne zgrade. Kada je već bio prešao preko ulice i zakoračio na trotoar na drugoj strani, jedan poznati glas ga je unjkavo pozdravio i Dok je zastao.

— Pozdrav, amigo Džone. Imate li palidrvce?

Dok je razočarano uzdahnio i izvadiвши palidrvce iz džepa prsnika kresnuo ga veštim pokretom palca. Njegov patuljasti, samo sebi nalik „bliski i dragi prijatelj” stajao je u aleji naslonjen na stub jedne nastrešnice i žvakao kraj nezapaljenog „havana” cigarilosa. Dok je primeo zapaljeno palidrvce cigarilosu, sačekao da Benito nekoliko puta povuče i zapali cigaru, a onda palcem hitnuo palidrv-

ce koje se u vazduhu ugasilo. Sačekavši trenutak da Benito odbije par gustih dimova zapitao je.

— Koliko dugo se šunjaš oko šerifove kancelarije?

— Dosta dugo, amigo — osmehnuo se Benito. — Dovoljno dugo da saznam da sam ja jedan veliki... kako da kažem... prorok... vrač pogađač? Bio sam u pravu, zar ne? Onaj zlobni stari vuk, poslao je revolveraša, da vas ubije, zar ne?

— Da, baš tako — priznao je Dok.

— Kuda sada idemo? — zapitao je Benito.

— U različitim pravcima — objasnio mu je Dok ugladeno. — Ja idem ovamo, a ti u nekom drugom pravcu. Je li ti to jasno, momče? Ako mi budeš dosađivao to će te koštati tvojih prednjih zuba.

— Ja sam čovek koji nikada ne ide tamo gde ga ne žele — odgovorio je na to Benito dostojanstveno.

— Ako bi stvarno bilo tako, onda nigde ne bi mogao da pođem — rekao je Dok mrgodno.

Ali, kao što se sunce svakog dana neizbežno rađa i zalazi, tako je mali Meksikanac posle nekoliko trenutaka bio uz njega. Shvativši da je bespredmetno tražiti da se udalji, Dok je nastavio svojim putem i posle nekoliko minuta zakucao na vratima poslovnice kompanije „Vestern junion”. Bilo je tri i trideset posle ponoći i pošto je u Ulici Kale Central vladala grobna tišina kucanje prstom na vrata odjeknulo je kao udaranje srednjevekovnog ovna — razbijača u vratnice nekog zamka. Nekoliko trenutaka kasnije, u službenoj prostoriji je zapaljena svetiljka, i vrata je

otvorio jedan suvonjav čovek malo izbuljenih vodnjikavih očiju, odeven u noćnu košulju ogrtač i čizme.

— Vi ste Latam... telegrafista? — zapitao je Dok i ne čekajući odgovor, niti poziv da uđe, ušao pored telegrafiste u njegovu poslovnicu praćen u stopu Benitom.

— Zatvorite vrata. Hoću da otključate aparat i da za mene pošaljete neke poruke.

— Kakve poruke? — zapitao je telegrafista još uvek bunovan.

— Službene. Hitno je. Ja sam Holidej, novi šerifov pomoćnik.

Latam je zatvorio vrata i upitno pogledao Doka od glave do pete.

— Vi... ste onaj čova koji je uhapsio Ernija Bardeta?

— Nemojte mi umanjivati zasluge — našalio se Dok, ali mu je glas ozbiljno zvučao. — Uz Ernija sam uhapsio njegovog brata Trevisa i još jednog revolveraša po imenu Kremer. Sada se taj broj popeo na četiri, jer je pre kratkog vremena jedan neuki amater revolveraš po imenu Vako Sami pokušao da me ubije pa...

— Sami Harbin...? — Zatreptao je Latam. — Vi njega nazivate neukim amaterom?

— Ne znam kako bih drukčije rekao. Pogledajmo stvar ovako — ležerno je prevalio Dok preko usana. — Ja sam još uvek živ, a Harbin sedi u ćeliji i češka razbijenu vilicu. Pokazao je prstom Latamov sto s instrumentima i telegrafista se pripremio da emituje poruku koju je Holidej uzeo da napiše na komadu papira koji je uzeo sa stola. Do trenutka kada je aparat bio spreman za funkcionisanje, Holidej je završio sa pisanjem prve poruke. Završivši pisanje otepio je pa-

pir iz bloka i pružio ga Latamu. Za to vreme Benito je sedeo u blizini i bez mnogo interesovanja posmatrao šta se dešava.

— Prva poruka je za tvrđavu Alison... za komandanta garnizona — objasnio je Holidej.

Dok je Latam čitao ispisanu poruku Holidej je oslonjen laktom na pult posmatrao izraz njegovog lica. Za iskusnog igrača pokera telegrafistino lice nije ostalo tajna; Dok ga je čitao kao otvorenu knjigu.

— Pa... ovaj... — počeo je telegrafista.

— A ovde je druga poruka — rekao je Holidej i pružio mu drugi komad papira. — Poruka je za sudiju Forda u Taksonu... ako na prvu poruku dobijem potvrđan odgovor. Poruke su vezane, shvatate li mister Latame?

Pošto je pročitao obe poruke, Latam je neko vreme ostao zamišljen. A onda, kao da se usteže ili odugovlači počeo je da otkucava.

Holidej je zažmorio. Stajao je nekoliko trenutaka osluškujući otkucanje aparata pod Latamovim prstima, a onda je primetio.

— Ovo je odlično, ukoliko vam je cilj da vežbate ruku, ali recite mi kada ćete početi da šaljete poruku?

Iz Latamovog lica nestalo je poslednje kapi krvi. Okrenuo se i preko ramena pogledao visokog posetioca.

— Samo sam se... — glas mu je zapeo u grlu; progutao je vazduh i jabučica mu je zaigrala.

— Da, da, znam — rekao je Dok jedva primetno višim tonom. — Malo razgrejavanje mehanizma i prstiju, je li? Što se mene tiče to je u redu. Nećemo se svađati mi-

ster Latame ukoliko pošaljete poruku tačno onako kao što sam ja napisao.

— Molim vas, amigo Džone... — Benito je odlučio da svojom dovrtljivošću doprinese ovom neprijateljskom ubeđivanju — nemojte se ljutiti na senjor Latama. On nije čovek kao onaj pre tri godine u Laderl Sitiju... bar se nadam.

Dok nikada nije čuo za Laderl Siti. To je morao biti neki plod Benitove lukave mašte. No, čak i tako nije se zbunio i odmah je dokazao da njegova dovrtljivost nije ništa manja od Meksikančeve.

— Čudno — rekao je zamišljeno — sasvim sam zaboravio na Laderl Siti.

— Onaj telegrafista je napravio glupu grešku — izrekao je Benito ono što je izgleda imao na umu.

— S tim telegrafistom u Laderl Sitiju — prihvatio je Dok Benitovu igru — je nesreća bila u tome što nije znao da ja znam Morzeovu azbuku. — Praveći nezainteresovano lice, Dok Holidej je pogledao telegrafsku aparaturu. — Moram da vas pohvalim da vašu opremu držite u dobrom stanju. To je odlično. Vidim da ovaj aparat ima sva poboljšanja koja su na tom polju učinjena do prošle godine.

— Da... ovaj... naravno — zamucuo je.

— Taj telegrafista iz Laderl Sitija — Benito se žalosno osmehnuo Holideju — doživio je ono što nikome živom ne bih želeo da doživi. Niste baš morali da ga tako strašno izdevetate, moj prijatelju. Trebalo je da budete milosrdniji prema njemu.

— Pa... šta znam... možda... — raširio je Dok ruke nonšalantno.

— Polomiti mu obe ruke — za-

cvileo je Benito kao da on sam tog trenutka dobija batine — kada je već bio skoro bez svesti... i krvario iz nosa, usta i ušiju. A onda... — uzdahnio je praveći samrtnički bolno lice — ...razbiti mu glavu drškom pištolja... i polomiti prozor bacivši ga napolje... — odmahnuo je glavom i ponovo pogledao Latama. — Na njegovu nesreću, taj prozor je bio na drugom spratu.

— Oh, gospode Bože...! — zavapio je Latam.

— Mister Latame — obratio mu se Holidej nabirajući obrve — hoćete li mi odgovoriti na jedno pitanje?

— Sve što želite! — odgovorio je Latam bez daha. — Sve šta hoćete.

— Hoćete li mi reći zasto nesto mutite? — zapitao je Dok. — Zašto, do vraga, ne pođete na posao i ne pošaljete poruke koje sam vam dao?

— Odmah — skoro je jeknuo telegrafista. — Iz ovih stopa ću poslati.

— Dobro — rekao je Dok pomirljivo. — To će već biti u redu.

Prva poruka je poslata brzo i sa brižljivom tačnošću. Odgovor je došao nekih petnaest minuta kasnije, što je značilo da u vojnom logoru Kemp Elison neko cele noći dežura kod telegrafa. To je bila sreća, jer se moglo desiti da odgovor sačeka jutro, što bi znatno usporilo operaciju.

Još važniji od hitnosti bio je sadržaj odgovora. Odgovor je bio pozitivan, baš kao što je Dok Holidej očekivao. Uostalom, zahtev nije tražio neko veliko angažovanje vojske, i bilo bi čudnovato da

je komandant garnizona odbio da ga prihvati.

— Bueno — promrmljao je Dok Holidej — vojska je, dakle, rekla o-kej. Sad pošaljite drugu poruku mister Latame. Hajde da vidimo šta sudija Ford misli o jednom brzom putovanju u Libertad... sada, kada smo tu da mu osiguramo pouzdanu pratnju.

U četiri i trideset posle pola noći sve je bilo završeno. Obe poruke su ekspedovane i primljene i sva pitanja raščišćena. Sudija Džulijan Ford otputovaće iz Taksona u izlazak sunca i sastaje se sa vojnom pratnjom u San Marku negde u kasno jutro. Uz pretpostavku da će na pauzama za obed izgubiti nešto vremena, razložno se moglo očekivati da će u Libertad stići pre zalaska sunca. Tada su se mogle sprovesti sve pripreme za suđenje Erniju Bardetu. Biće dovoljno vremena za oca okrivljenog da organizuje zastupanje i odbranu svog sina; moći će da angažuje zastupnika odbrane ovde u Libertadu ili dovesti nekoga iz Taksona, Bezbiya ili Preskota. Moći će, ali, po Holidejevom mišljenju nije bilo verovatno da će to učiniti. Sirus Bardet nije verovao u zakone i sudove.

— Stari lešinar će u grad dovesti sve ono što je ostalo od njegove bande — predviđao je Dok obraćajući se Benitu dok su se vraćali iz zgrade telegrafa. — Dovešće svoje ljude, raspoređiće ih oko zatvora i narediće šerifu Hilariju da pusti zatvorenike na slobodu. Hilari će to odbiti... moraće da odbije.

— I tako će se odigrati velika bitka, je li tako? — otišao je još dalje Benito.

— Opsada u pravom smislu reči — potvrdio je Dok klimajući glavom. — Žao mi je što neću biti tu da Hilariju pomognem ličnim učešćem.

Benito ga je sa nevericom pogledao. Baš u tom trenutku naišli su ispod ulične svetiljke i bleđa svetlost obasjala im je lica.

— Ne razumem — zapitao je.

— Ne dajem ni dve pare na to da li me razumeš ili ne, momče — promrmljao je Dok Holidej.

— Ali... ne shvatam. Koliko znam, vi niste čovek koji će u takvoj situaciji okrenuti leđa prijatelju. — Nastavio je Benito energično.

— To već nije tvoja stvar i tvoj posao — presekao ga je Holidej. — Ali, reći ću ti ipak nešto. Dok Hilari i njegovi prijatelji budu izmenjivali kuršume sa bandom sa ranča „Blok B”, ja ću voditi jedan svoj sopstveni mali rat... samo sa jednim čovekom.

— Ali...! — zaustio je Benito.

— Tišina! — Utišao ga je Dok.

Dograbio je malog lopova za ruku i naglo ga povukao van domašaja kruga osvetljenog svetlošću ulične lampe. U trenutku kada je iz sporedne ulice u glavnu ulicu ujahao jedan konjanik i okrenuvši svog konja pojahao prema severnom izlazu iz grada, oni su već stajali u senci. Konjanik se udaljio ne primetivši ih. Dok je po silueti figure zaključio da je taj konjanik nesumnjivo Ejb Latam.

— Pretpostavljam sam da će to učiniti — osmehnuo se Holidej krajičkom usana. — Pa lepo, ovde ćemo se stvarno rastati mali moj Benito. Ti pođi svojim putem, a ja ću svojim.

— Zar baš moramo da kažemo

jedan drugome zbogom — rekao je Benito i potišteno uzdahnuo. — Oh, ovakvi događaji me mnogo rastužuju... mučo tristeca.

Benito je ostao u senci nastrešnice izražavajući žalosnim rečima svoje nezadovoljstvo, a Holidej se žurnim koracima uputio nazad ka šerifskoj stanici. Čim je došao do njih, Hilari i njegove pristalice su ga zasuli serijom pitanja. Neraspoložen za razgovor, on je samo nestrpljivo odmahnuo glavom.

— Možda nemam dovoljno vremena i za to ostavite pitanja za kasnije i saslušajte me pažljivo... — U nekoliko kratkih, jasnih rečenica objasnio im je ishod telegrafskog dogovora sa sudijom Fordom i komandom konjičkog puka u Kemp Elisonu. — Na jednu stvar možete sigurno računati — zaključio je na kraju. — Stari Bardet će uskoro saznati šta sam učinio i biće prinuđen da povuče krajnje drastičan korak.

— Mislite li da će iz zasede napasti diližansu s oružanom pratnjom? — namrštio se Hilari. — Davola, to neće. Čak ni stari Sirius se neće usuditi na takav korak.

— Nisam mislio to, jer i ja verujem da neće rizikovati sukob sa vojnom pratnjom — složio se Holidej — ali, uveren sam da će pokušati da upadne u zatvor i izvuče svoje ljude. Vojna pratnja neće jednostavno dopratiti sudiju do hotela u Libertadu i vratiti se tamo odakle je došla.

— Zar mislite da će se neko vreme zadržati u gradu? — zapitao je Dejč.

— Ako budu zaključili da može biti neke borbe — klimnuo je glavom Holidej sa prizvukom ponosa u glasu — ostaće dok se stvari ne

srede... Ako zatražim od njih da ostanu.

— Prema tome, ako stari Bardet namerava da napadne zatvor — promrmljao je Djurens — moraćete to da učini pre nego što vojnici dođu ovamo.

— Moje je predviđanje da se to može desiti u svako doba posle izlaska sunca — rekao je Dok. Neko vreme je pažljivo posmatrao prozore prema ulici, a onda je zamišljeno klimnuo glavom. — Pa lepo, zabarikadirajte ove prozore, napunite sve oružje koje imate, jer možda neće biti vremena za punjenje, i kada dođe do pucnjave, sagnite glave, čuvajte se i nastojte da svaki hitac koji ispalite pogodi cilj.

— Govorite kao da nameravate da budete negde na drugom mestu kad počne pucnjava — primetio je Djurens.

— I biću na drugom mestu — potvrdio je Dok Holidej, ozbiljno i okrenuo se šerifu. — Pa, Luk, vi znate dogovor. Ako možete odmah da mi date durbin, ja bih pošao.

— Ne shvatam... — počeo je Dejč.

— Sad nemamo vremena za objašnjavanje, Oskare — rekao je Hilari pribrano. — Mislim da Holidej neće imati ništa protiv toga da vam kažem o čemu se radi... ali, kad bude otišao.

— Nastojaću da se vratim na vreme da vam pomognem — rekao je Dok.

— A šta ćete raditi tamo kuda idete? — zapitao je Hilari. — Osmatraćete sa brda? Špijuniraćete ranč „Blok B” dok Bardetovi ljudi ne pođu u napad?

— To mi je namera — potvrdio je Dok i klimnuo glavom. — Kad

oni odu, ja ću ući u kuću i uveriću se da li su vaše slutnje tačne.

— Ako je Sejmor tamo — rekao je Hilari — i ako se ispostavi da je on čovek koga tražite, znajte da se on neće lako predati. U tom slučaju, čeka vas okršaj i obračun do kraja.

— Znam — rekao je Dok i namrštitio se. Nije mu se sviđala pomisao da će za sat ili dva još jedan čovek odleteti na onaj svet. — No svejedno, ipak ću pokušati da se vratim i da vam pomognem!

— Moj durbin ćete naći u najnižoj fioci pisaćeg stola — objasnio mu je Hilari. — Do viđenja Holideje, želim vam svaku sreću.

— Hvala — promrmrljao je Dok.

Pošto se visoki pustolov udaljio dobrovoljci okupljeni oko Hilarija okrenuli su pogled prema šerifu očekujući objašnjenje. I Hilari im ga je dao, kratko i jednostavno.

— On goni jednog čoveka, ubicu s leđa, čoveka koji je ubio njegovog prijatelja i izmakao zakonu. Postoji verovatnoća da se taj ubica skriva na ranču „Blok B” i tu šansu Holidej nije hteo da propusti. On računa, ako stari Bardet dovede ovam svoju bandu zbog napada na zatvor, da će ubica ostati na ranču. Tako bi mogao da ga se dočepa.

— Ko je taj? — pokazao se radoznalim kovač.

— U San Marku, gde je ubio Holidejevog prijatelja — odgovorio je Hilari — predstavljao se imenom Džener. Ali, može biti da je njegovo pravo ime Kleg Sejmor, rođak Bardetovih. Jedna od onih slučajnosti koje se događaju u životu.

*

Jašući prema severu, Dok Holi-

dej je imao sve što mu je trebalo. Pravac koji ga je vodio prema ranču „Blok B” durbin pomoću kojeg je mogao da drži ranč pod kontrolom, Krisovu novu „vinčesterku” u futroli na sedlu i svoj „kolt” čija ga je drška dodirivala po ruci. Očekivao je da će se sresti sa dvojicom konjanika koji su jahali prema gradu i njegova očekivanja su se ispunila. Skupina stabala pamukovog drveta i žbunje oko njih pružili su mu pogodan zaklon kada je začuo topot kopita koji je najavljavao približavanje prvog od očekivanih konjanika. Ostao je da sedi na leđima svog vranca sakriven iza stabala i lisnatog granja, motreći Neša Kalverta i razmišljajući o mogućnostima daljeg razvoja događaja.

Najpre ti Kalverte, a onda telegrafista. Obojica ste potrčali na ranč „Blok B” kao najobičniji plaćeni doušnici. Stari Bardet zna sve. Ne samo da je njegov najamni ubica promašio metu i završio u zatvoru, već i da je sudija Ford na putu za Libertad pod zaštitom odreda konjice. Zna, dakle, da mu sve ide naopako.

Nekih dvadeset pet minuta pošto je nastavio put, morao je ponovo da potraži zaklon. Jedno uzvišenje oformljeno od stena vulkanskog porekla pružilo mu je siguran zaklon dok je Ejb Latam prolazio, baš kao što ga je šumarak pamukovog drveta zaklonio od Kalvertovog pogleda. Da su ga приметili, moglo se desiti da okrenu konja i vrate se na ranč „Blok B” da najave njegov dolazak. Takav obrt mu ne bi odgovarao, jer je računao na iznenađenje. Neka samo stari Bardet svom snagom nasrne na Libertad. Građani će biti opo-

menuti, a ako su pametni, ostaće daleko od scene događaja, skriveni van domašaja kuršuma. Da, neka Bardet povede svoje ljude u grad. A da li će Sejmor biti među njima? Dok je sumnjao u to. Sejmora će svakako naći na ranču „Blok B”. Tada će ostati pritajen u skrovištu. Isteraće ga iz skrovišta i uhapsiće ga... ili će doći do obračuna, pa šta bude. Kako sreća odluči!

Prva bleđa svetlost zatekla ga je jedan čas posle praskozorja opruženog na zemlji na ivici pošumljenog brdskog prevoja iznad ranča „Blok B”, odakle je kroz pozajmljen durbin pratio pripreme Sirusa Bardeta za napad na zatvor u Libertadu. U dvorištu ispred ranč kuće stajalo je šest osedlanih konja. Dva čoveka preskakala su ogradu korala za konje, a još trojica drugih u tom momentu su se pojavili iz spavaonice za kauboje. Svi su u rukama imali puške, a o pojasima su im visile futrole sa revolverom.

Dok je žižu durbina premestio na kuću. Vlasnik ranča očigledno nije bio sam u kući, jer se stojeći na verandi obraćao nekome ko se sa Dokove osmatračnice nije video. Kada je stari Bardet sišao niz stepenice i čvrstim korakom se uputio ka svom konju, neki čovek je izašao iz kuće i pojavio se na svetlosti dana. Holidej je usredsredio na tog čoveka durbin i pažnju. Obrve su mu se skupile na čelu, i trnci žestine zamilele su mu pod kožom.

Sejmor, jer taj čovek je bio on, sišao je niz stepenice za Bardetom i sa rukama zabijenim u džepove pantalone pogledao starog rančera

koji se lako vinuo u sedlo na leđima jednog durašnog mustanga.

— Žao mi je što ne mogu ja da pođem, Si — rekao je.

— Ne misli na to — promrmljao je Bardet. — Da ti nisi tu, ionako bih morao da ostavim jednog čoveka da pazi na ranč.

— Ovo ne bi trebalo da bude težak posao za tebe, stari — lenjo je prevalio preko usana Sejmor. — Kladim se da će lokalni šerif zacviliti za milost kad se pojaviš s ovolikom grupom.

— A, ne, to grešiš — razuverio ga je Bardet odlučno. — Hilari neće predati zatvorenike bez borbe. E pa dobro, vrag ga odneo, ako tako misli, imaće borbu ako je bude hteo.

— U tom slučaju ćeš morati četvorim očima da motriš na njegovog novog zamenika — primetio je Sejmor. — Ako je bio dovoljno brz i spretan da sredi Vako Samija...

— Kunem ti se da se nisam nadao da će Harbin izneveriti moje nade — rekao je Bardet mršteći se. — Četvorica sa ranča „Blok B” su u zatvoru, uključujući moje sinove. A sada, da situacija bude još gora; poslali su po terenskog sudiju! — Pocrveneo je od ljutine kao bulka, i kroz zube procedio psovku. — Pratiće ga odred vojnika, je li? Taj Holidej misli na sve, i ništa ne prepušta slučaju.

Kajl Bert je svom gazdi uputio nekoliko reči utehe.

— Ukoliko sudija i njegova pratnja ne razviju krila, i ne pohitaju, neće stići u Libertad pre zalaska sunca. Imamo skoro ceo dan da izvučemo Ernija i Trevisa iz zatvora.

— Svaka ti sreća, Si — rekao

je Sejmor kada je stari rančer okrenuo konja.

Kada se Sejmor vratio u kuću, Bardetovi konjanici su bili nestali sa vidika, i Holidej se spremio da pođe u akciju. Prvi put posle dugo vremena, dozvolio je sebi da deluje impulsivno, bez hladne računice. U njegovom životu ispunjenom okršajima i obračunima, svako popuštanje osećanjima moglo je biti kobno, ali, Kris mu je bio toliko drag da je želja da kazni njegovog ubicu nadvladavala opreznost, jednostavno, nije imao strpljenja da sačeka da ščepa plavokosog čoveka u ranč kući. Tihi zvižduk dozvao je sada već dosta istreniranog vranca iz šume. Dok se bacio na njegova leđa i petama ga opomenuo da požuri niz padinu na koju se dalje nastavljala ravnica.

Kratko vreme zatim topot kopita opomenuo je stanovnika ranč kuće na dolazak nekog usamljenog konjanika. Sejmor se odmah naoružao puškom iz ormara punog „vinčesterki“, zauzeo poziciju pored prozora i pogledom preleteo preko ravnice koja se pred njim pružala ka jugozapadu. Odmah je zapazio približavanje konjanika i jutarnje sunce je odblesnulo na metalnoj zvezdi pričvršćenoj na njegovim grudima.

— Policajac! — izustio je bez straha Seimor, uzimajući pušku. — Hitar policajac, mnogo hitar. Pa dobro, neka ga nosi đavo, neće me ščepati. Neću dozvoliti da se ponovo nađem u ćeliji.

Pružio je pušku i nanišanio visokog konjanika. Baš u trenutku kad je prstom pritisnuo okidač, Holidej je na vrancu izbio iz jedne stene: taj prvi kurčum zviznuo je čitavih pola metra daleko od

Dokovog desnog ramena, i istovremeno se začuo odjek pucnja „vinčesterke“. Sa usana mu se otela kletva, i on je potezom uzde zaustavio vranca u mestu. Zatim ga je okrenuo nalevo i ponovo ga poterao. Na nekih četrdesetak metara nalazio se niz razbacanih velikih stena koje bi mu mogle pružiti dosta bezbedan zaklon, ako bi živ stigao do njih. Mamuznuo je vranca petama, on je poskočio i jurnuo prema stenama, baš kada je Sejmor ispalio drugi, a odmah zatim i treći hitac.

Nešto metalno i vrelo zazujalo je pored Dokovog lica kao uznemiren ljut stršljen, i sada se pustolov po ko zna koji put našao u situaciji da mora da se bori za život, samo što se njegov položaj razlikovao od situacija na koje je bio naviknut. Puškaranje na otvorenom prostoru bilo je nešto drugo od obračuna u salunu, ali, na njegovu sreću, tu mu je moglo pomoći iskustvo koje je stekao među Apačima. Ševrdajući levo i desno, nastojao je da izbegne četvrti hitac koji je proleteo visoko iznad njegove glave.

Zaustavio je vranca u oblaku prašine iza stena, izvukao noge iz uzengija i skočio na zemlju. Dočekao se na sve četiri i izvukao svoj „kolt“ spremajući se da proviri i uzme na nišan svog protivnika. U tom trenutku, toliko blizu da se grčevito trgao, začuo je jedan unjkav glas koji ga je dočekao drskim rečima.

— Moji pozdravi, amigo Holideje. Zar danas nije fini dan da čovek bude ustreljen?

Dok je škripnuo zubima, okrenuo se ležeći na zemlji i zabuljio se u neuglednu figuru ščućurenu

između stena na nekih tri metra daleko od njega.

— Šta, do đavola, ti ovde tražiš? — zapitao je Dok tek pribirajući se od iznenađenja.

— Posmatram... — prounjkao je Benito — kako vi od sebe pravite metu, amigo. Prilično veliku metu.

— Ne masiraj me — namršti se Dok na njega.

— Pratim vas od Libertada — objasnio je Benito — ali vrlo pažljivo i izdaleka. Kad ste prošli preko grebena, ja sam pošao za vama... ali, opet na pristojnoj udaljenosti. Ali, umesto da potrčim na hacijendu kao vi...

— Kao da je tvoj šugavi magarac mogao ići brže nego što bih ja puzio. Uvek ostaješ na pristojnoj udaljenosti.

— Ja sam obazriv — slegnuo je ramenima Benito. — Uvek i te kako vodim brigu o dobrobiti moje jako voljene kože, i...

— Prestani da blebečeš, smetaš mi — prekinuo ga je Holidej. — Pokušavam da smislim nešto.

Zabacio je palcem šešir više na čelo, vešto digao revolver i pola glave iznad stene, brzo nanišanio i opalio. Na tom rastojanju nije mogao biti siguran da li je pogodio cilj, šta više, malo je bilo verovatno da ga je pogodio. Ali, pogodio je prozor; jasno je čuo zveket razbijenog stakla. Sejmor je uzvratio još jednom salvom hitaca iz „vinčesterke” i ponovo su tanad zviznula kroz vazduh ili se odbila od stene, kruneći komadiće i prašinu. Kad je Dok sagnuo glavu u zaklon, Benito je nastavio započeti razgovor.

— Si. Mislite na način kako da pridete bliže hacijendi, je li tako?

— Hoću da dočepam tog čoveka — procedio je Holidej kroz zube — i nije me mnogo briga ako ga dočepam mrtvog, a ne živog.

— Ukrao vam je nešto? — zapitao je Benito.

— Gore od toga — rekao je Dok mračno. — Skoro stoprocentno sam siguran da je on kojot koji je ubio mog prijatelja Krisa.

— Oh si — Benito je zamišljeno klimnuo glavom. — Bueno. Ja sada idem. Vi pričekajte ovde, amigo Holideje i držite tog ubicu pod vatrom, važi? Vrlo brzo imaćete vašu šansu. Pojahaćete vašeg vranog ždrepcu i pojahaćete prema hacijendi, jer će ubica biti vrlo zbunjen...

— Šta nameravaš da uradiš? — zainteresovao se Dok.

— Nešto sasvim prosto — lukavo se nasmejao Benito. — Nateću krdo u stampedo... prema hacijendi. — Digao je ruku u znak pozdrava i počeo da puzi prema svom magarcu kapetanu Kórtezu. — Sa srećom!

— I tebi isto — otpozdravio je Dok. — I mnogo hvala. Prišao je svom vrancu i izvadio „vinčesterku” iz futrole.

IX

Malo kasnije, Kleg Sejmor se žurno udaljio od prozora i bacivši se na pod, otpuzao na drugo, bezbednije mesto. Očigledno da se policajac nije više oslanjao na revolver, već da je sada gađao puškom. Kuršume je slao pravi ekspert za streljaštvo, to se moglo proceniti posle prvog kuršuma. Jedan za drugim, čuo je četiri revolverska pucnja i sva četiri taneta proletela su kroz već razbijen prozor. Dva od ta četiri promašili su ga samo za nekoliko santimetra, pre nego

što su se zarili u suprotan zid. Treći je razbio lampu na stolu iza njega, a četvrti je odbio komadić od ploče stola.

U tom trenutku, prvi redovi zahuhatalih goveda projurili su pored stena iza kojih je zgrčen čučao Dok Holidej, bilo je vreme da krene u akciju. Uspravio se i obavijen oblakom prašine, pogledao svog vranca koji je frktao i nestrpljivo kopao nogom. Snažni ždrebac je bio nestrpljiv i pokazivao je želju da se što pre udalji iz zaklona među stenama. Dok mu je prišao, vratio „vinčesterku” nazad u futrolu i jednim skokom vinuo se u sedlo.

Izjahao je iz zaklona i usmerio vranca prema ranč kući pazići da ostane u liniji iza desetak poslednjih goveda. Sedeo je u sedlu pognut po konjskom vratu, žmireći očima zbog oblaka prašine, koja mu je prodirala u nos, usta i grlo, preteći da ga uguši. Osećao je prašinu u očima, ušima, nosu, plućima, i što su više prilazili kući, snažni vranac je i sam dizao sve veće i sve gušće oblake prašine, uz pomoć sto pedeset grla stoke.

Na domaku ranč kuće, naglo je zategao vođice i skrenuo vranca nadesno od poslednjeg govečeta. Spazio je put kojim će ući u kuću. Prozor! Prozor na kući okrenut njemu bio je zatvoren, ali taj poslednji detalj nije mogao da ga odvрати od namere, jer je krv u njemu ključala od želje za osvetom. Kroz koprenu prašine pred njim se nazirala kuća. Dok je izvađio levu nogu iz uzengija, zatim desnu, a onda je pustio vođice i skočio s konja sa glavom uvučenom u ramena.

Odmeravanje vremena je ispalo

savršeno. Uz jasan zveket razbijenog stakla, proletio je kroz prozor i pručio se na pod trpezarije.

Od udara o pod, skoro da je izgubio dah, ali mu je svest ostala kristalnočista. Znao je da u takvim situacijama život zavisi od delića sekunde i da ne sme ostati na mestu gde je pao. U magnovenju, otokotrijao se u stranu vadeći u isto vreme revolver iz futrole, i to mu je spaslo život. Sa vrata trpezarije grmnula je puška i metak kalibra 44 zario se u pod pored njega.

Digao je desnu ruku sa revolverom, ugledao nejasnu siluetu nekog čoveka kako zamiče iza dovratka, i opalio. Promašaj! Skočio je odmah na noge i požurio prema vratima trpezarije. Izvesno vreme, koje se Doku činilo jako dugačko, vladała je tišina. Tutanj stampeda lagano se stišavao, i oblak prašine je počeo da se sleže. Dvourmio se još jedan trenutak, a onda je prošao kroz vrata u uzani hol i istog časa začuo treset pušćanog pucnja i osetio dodir toplog vazduha po obrazu. Ozbiljnog izraza lica vratio se nazad u dovratok i proverio magacin svog „kolta”. Izbacio je ispaljene metke i zamenio ih novim mecima iz svog opasača. Sve vreme napeto je osluškivao načuljenim ušima.

Začuo je brzo metalno repetiranje „vinčesterke” što je bio siguran znak da je njegov protivnik ostao sa praznom puškom.

— Šta je, ostao si bez municije? — doviknuo je Holidej. — Učini sebi uslugu. Predaj se dok još imaš vremena.

Odnokud iz dubine mračnog koridora, Sejmor je odgovorio glasno.

— Jedno sam sebi obećao, značkaroš! Dao sam reč da se više ni-

kada neću naći u zatvoru! A... ako misliš da mi je nestalo municije, ti me isprobaj! Probaj! Pojavi njušku!

— Prelaziš na revolver, je li? — kušao ga je Dok. — Na tvoj pištolj kalibra 38?

U gluhoj tišini koja je posle toga zavládala, išunjao se u hodnik i leđima priljubljen uz zid počeo je da se šunja ka zadnjem ulazu. Kada se sledeći put javio, glas njegovog protivnika čuo se iz veće blizine.

— Otkuda... otkuda znaš da nosim kalibar trideset osam?

Holidej nije odgovorio dok nije stigao do drugog dovratka. Otvorena vrata vodila su u jednu neuredno razmeštenu spavaću sobu. Zategao je obarač, naperio revolver niz hodnik upućujući svom protivniku upozorenje.

— Znam mnogo o tebi. Mnogo više nego što misliš.

— Kladim se da si me tražio na sve strane! — proderao se Sejmor kroz cinično stisnute zube, otvarajući vatru iz svog revólvera „Smit i Veson”.

Holidej se sagnuo i, nanišaniivši nadesno od mesta gde je izbio crvenožućkasti plamićak, pritisnuo okidač. Odmah za gromkim prascom revolveruskog pucnja začuo je Sejmorovu prigušenu kletvu i nervozno škljocanje brave. Dnevna svetlost je obasjala zadnji deo hodnika, jer je Sejmor otvorio vrata koja su vodila u kuhinju. Dok je žurno iskočio iz zaklona i potrčao krupnim skokovima prema tim otvorenim vratima.

Kada je stigao do njih naglo je kleknuo na kolena i taj potez spasio mu je život. Revolver kalibra trideset osam ponovo je grmnuo;

Sejmor je još jednom opalio i opet promašio.

— Uхватиću te živog! — doviknuo je beguncu.

Da bi potvrdio svoju nameru i obeshrabrio begunca koji je tog trenutka priskočio zadnjim vratima kuhinje, nanišanio je i dva puta opalio izbušivši rupe na levoj i desnoj strani pored brave, baš u trenutku kada je Sejmor prihvatio bravu. Sejmor je trgao ruku i ustuknuo. Mogao je, i trebalo je, da se tu i toga trenutka preda, jer bi to za njega bilo bolje, ali, nije to učinio. Pribor za jelo i posuđe razleteli su se razbijajući se u paramparčad kada je prevrnuo kuhinjski sto i čučnuo u zaklon iza njega. Dok se šćućurio iza unutrašnjih vrata kuhinje sa zapetim „koltom” u ruci. Izračunao je da u magacinu ima još tri metka.

— Napravio si barikadu i sakrio se — rekao je birajući reči koje će najviše pogoditi protivnika — ali, to ti ništa neće pomoći. Ne postoji šansa da se dočepaš vrata ili prozora, a da se ne izložiš mom metku. Prema tome, šta da radimo? Da čekamo i da se znojimo? Što se mene tiče to je u redu, nemam ništa protiv. Ako nečega imam napretek, onda je to vreme.

— Ako misliš da ću dopustiti da me uhapsiš — doviknuo je Sejmor — ti si potpuno sišao s uma. Ne želim da na sudu glupava publika bulji u mene kao da sam čudovište! I ne nameravam da trunem u zatvoru. To prepuštam drugima.

Holidej je odgovorio smirenim glasom. — Nećeš dugo sedeti u zatvoru. Visićeš na vešalima!

Pretnja da će završiti na vešalima pogodila je Sejmora više nego što je mogao da podnese. Izvirio

je iz zaklona. Glavom i ramenima digao se iznad ivice prevrnutog stola i promolio ruku sa revolverom... pištolj kalibra trideset osam bljunuo je vatru. Holidej se zaneo u stranu ponet udarom metka koji ga je okrznuo po levoj ruci. Sejmor je još jednom opalio i promašio, i Holidej je skočio na noge pucajući iz „kolta“. Sejmor se žurno sagnuo iza stola i kada ga je Holidej video, begunac je puzao prema vratima. Stigavši nadomak vrata, pružio je ruku do kvake i okrenuo je. Kada su sa vrata otvorila, Dok je ispalio peti metak. Tane nije pogodilo Sejмора u levu ruku, na kojoj je jasnim mekanim beličastim sjajem blesnuo biserni prsten, već je razbilo okruglastu kvaku i iz usta nesuđenog begunca izmamilo bolan jauk. Sejmor se uspravio u punoj visini sa revolverom uperenim na Holideja, a licem iskeženim u grč prkosa.

Holideju nije ostalo ništa drugo nego da opali ponovo. Imao je samo još jedan metak u magacinu svog „kolta“ a na kocki je bio njegov život. On ili Sejmor. U takvom položaju niko od njega nije mogao tražiti da rizikuje i da cilja u Sejmorovu ruku. Od udara kuršuma Sejmor se grčevito zatresao, iz grla mu se otelo prigušeno stenanje, i revolver mu je ispao iz ruke. Noge su mu klecnule. Bolom zamagljen pogled počivao je na Holidejevom ozbiljnom licu, a iz njegovih polugašenih očiju izbijala je optužba. Polugašene ble-doplave, vodnjikave oči!

Zatim se skljkao u obliku bezoblične gomile. Holidej je uzdahnuvši ušao u kuhinju i prešao do drugih vrata koja su vodila u dvorište.

Kada je okrenuo telo svog protivnika na leđa i uverio se da je mrtav, začuo je da ga doziva Benito. Mali Meksikanac se bojažljivo približavao preko dvorišta, vodeći za sobom svog magarca i Holidejevog vranca.

— Amigo Džone, ti si ranjen, je li? Karamba! Koliko krvi!

— Njegov kuršum me je samo okrznuo — rekao je Dok mršteći se. — Učini mi jednu uslugu Benito. — Skinuo je sako i počeo da otkopčava košulju. — Donesi lavor čiste vode i nađi negde sapun. Vidi možeš li negde naći malo viskija. Nisam ozbiljno ranjen, ali nema razloga da rizikujem infekciju. — Posle kratkog razmišljanja dodao je. — Operi svoje prljave šape pre nego što dođeš da mi pomažeš u previjanju rane.

— Si — rekao je Benito pomirljivo i slegnuo ramenima.

Zakoračio je preko ispruženog tela Holidejevog protivnika i požurio do pumpe u kuhinji. Za to vreme, Holidej je skinuo košulju i kleknuo pored mrtvog čoveka, i sa mnogo pažnje se zagledao u njegovo lice, prisećajući se do najsitnijih pojedinosti opisa koji mu je u San Marku dao Mervin Ingel.

Bledoplave, vodnjikave oči. Da. Sejmor je završio život širom otvorenih očiju. O boji nije moglo biti zabune. Kosa žuta kao pesak i isti takvi brkovi. Prsten sa biserom na malom prstu leve ruke. Biserna igla za mašnu zadevena u mašnu. Poginuli je bio vitak, skoro mršav i visok nešto viši od pet stopa. Tako po prilici. Sve se uklapalo, čak i oružje koje je nosio.

Dok je Benito po Dokovom uputstvu obavijao zavoj oko Dokove ranjene ruke, ovaj je mirnim gla-

som izjavio. — Ovo je čovek koji je ubio mog prijatelja Krisa... s leđa. Morao sam da ga nadem. Od kako sam čuo da je Kris mučki ubijen, neprestano sam mislio na to da ubica mora biti kažnjen. Nisam želeo da to bude ovako, sud i porota bi bili prava kazna za njegov zločin, ali, odigralo se ovako, i to se ne može promeniti. Sada više neću misliti na to, pokušaću da zaboravim.

— Ah, si. — Mali Meksikanac je uzdahnio duboko. — To je normalno, amigo Dok. Sa takvim zlom na sreću i duši ne bi bilo mira za vas. Dobro je što se sve završilo i što će biti zaboravljeno.

— Dovedi jednog konja iz koralu — naredio je Dok kada je Benito završio previjanje. Pogledao je još jednom da li je Meksikanac dobro obavio posao i proverio da li može nesmetano micati prstima i pošto se uverio da ne oseća bol niti druge tegobe, navukao je košulju i potegao gutljaj iz boce sa viskijem koju je Benito našao u kuhinjskom ormaru. — Odneću ovog čoveka u Libertad. Bilo bi najbolje da ga privežeš za sedlo, jer nameravam brzo da jašem.

— Zar se tako brzo vraćate u Libertad? — zapitao je Benito.

— Iz ovih stopa — odgovorio je Dok. — Koliko brzo me moj vranac bude mogao poneti. Video si kad je pola tuceta konjanika odjahalo s ovog ranča?

— Naravno da sam video.

— To je bila Bardetova banda. Ukoliko me slutnje ne varaju, oni su odjahali sa namerom da u gradu naprave pakao. Pa vidiš, ako budem brzo jahao, možda ću još uvek stići na vreme da pomognem Hilariju i njegovim prijateljima.

— Bueno. Onda idemo.

— Idemo? — začudio se Dok.

— Si!

— Čekaj mala bubo. To pitanje smo ranije već raščistili. Nemaš nikakav ozbiljan razlog da mi se pridružiš... sem, ako kao razlog ne smatraš tvoju želju da mi opet pretreseš džepove. A ja to ne bih nazvao ozbiljnim razlogom.

— Ja sam... kako vi to kažete? Sportista. Da, ja sam po prirodi sportista i radoznao, i želim da tu svoju osobinu zadovoljim. Želim da vidim kako će se ovaj sukob završiti? Da li će pobediti dobri i poštenji ljudi ili će pobedu odneti desperadosi? To moram da saznam.

— U redu — rekao je Dok. — Pridruži mi se ako hoćeš... ali mi se ne preči na putu.

Za manje od deset minuta bili su na putu za Libertad, žureći preko zemljišta ranča „Blok B” prema putu koji je vodio u grad. Uprkos bolu u levoj ruci, Dok se osećao bolje, i bio je raspoloženiji nego ikada za poslednjih nedelju dana od kako je čuo za Krisovu smrt. Činilo mu se kao da mu je neki nepodnošljivi teret pao sa ramena. Bio je mirniji od momenta kada je postao siguran da Krisov ubica nikada više neće izvršiti onakvo podmuklo kriminalno delo, zločinačko ubistvo jednog mladog čoveka na početku života i karijere.

Na veliko iznenađenje, magarac nije zaostajao suviše daleko iza brzonogog vranca i mrkova na čijim je leđima bilo privezano telo Holidejeve žrtve uvijeno u čebe. Dok je posle završetka pucnjave ponovo napunio magacin svog „kolta” i svoje „vinčesterke”. Ako pri dolasku u Libertad čuje odjek pušćane i revolverске paljbe, biće

spreman i više nego voljan da snagu svog oružja stavi na raspolaganje redu i zakonu.

Bilo je 9,50 sati pre podne na udaljenost manjoj od pola milje severno od Libertada, kada je Dok digao ruku i dao Meksikancu znak da stane. Jedan konjanik izbio je na brdski prevoj tačno ispred njih i punom brzinom se uputio prema njima. U Holidejevim očima bilo je nečeg neuobičajenog u izgledu žene odevene u svakodnevnu haljinu koja jaše konja u punom trku. Da je Seli Kilminster bila odevena u odelo za jahanje, efekat ne bi bio tako uznemirujući. Približavala se velikom brzinom, a duga kosa lepršala joj je na vetru. Kada je zategla vođice pred vrancom, lice joj je bilo blede od zadihanosti i pokriveno tankim slojem prašine. Od zamora jedva je dolazila do daha.

— Morala... morala sam naći nekoga... bilo koga! — izustila je bez daha. — Oh, mister Holideje...!

— Polako, smirite se — rekao je Dok i priteravši vranca do njenog konja uzeo je za ruku. — Izdubajte se, a onda mi ispričajte šta se desilo.

Bio je malo iznenađen, jer je primetio da su joj oči crvene od plača. Na neki način Seli nije ličila na devojkicu koja je u trenucima nevolje pribegavala plaču.

— Ja... navikla sam se na pomisao da sam siroče — izgovorila je isprekidano boreći se za dah. — Sada mi izgleda da ću morati da se naviknem da živim bez ujaka Luka.

— Zar su... ubili vašeg ujaka?
— Zapitao je. — Bardetova banda?
— Ne, nisu još, ali, to je samo

pitanje vremena. — Odmahnula je mahinalno glavom, ali se po njenim pokretima videlo da je ošamućena i da ne shvata u potpunosti šta se događa. — Nisam to znala ranije... ali, u Libertadu nema... Nema mnogo zaista hrabrih ljudi. Mislim da su jedini pravi junaci... s ujakom Lukom u njegovoj kancelariji. Svi ostali su se izgubili, nigde ih nema da ih puškom gađate. Mi smo vam govorili da će Bardetovi hteti da vladaju silom... ako im se pruži šansa.

— Gde su sada?

— U seniku starog Kosloua, direktno na suprotnoj strani ujakove kancelarije. Senik je prazan skoro tri godine, od kako je Koslou odselio. To je jedna stara, rasklimana šupa... ali je izvrsno skrovište za onog strašnog starca i njegove najamnike. A doktor Gidons...

— Gde je doktor?

— U gornjem delu grada... sakriven je. On je naš jedini lekar, mister Holideje. Kada sve bude završeno, moraćemo opet da se oslonimo na njega... i...

Glas joj je zamro u grlu. Tek tada, njen pogled se zadržao na drugom konju i izduženom predmetu zamotanom u čebe i privezanim preko konjskih leđa. Stresla se kao da joj je odjednom hladno, i Holidej je čvršće stisnuo za ruku.

— Moralo je tako biti — rekao je umirujućim glasom.

— Je li to onaj koga tražite? — zapitala je mršteći se.

— Da, to je ubica mog prijatelja Krisa — rekao je kljmnuvši glavom. To je sada završeno. A kuda ste se vi uputili, Seli.

— U nedoumici šta da radim, sasvim spontano sam došla na ideju da odjašem na najbliži ranč i da potražim pomoć — rekla je

zbunjeno. — U stvari, ni sama nisam sigurna šta sam nameravala da učinim. Znam samo da sam osećala da na neki način moram pomoći ujka Luku, pa sam pošla...

— Jesu li Bardet i njegovi najamnici napali zatvor? — zapitao je Dok oprezno.

— Mislim da jesu — uzdahnula je. — Posle mog odlaska iz grada učinilo mi se da sam čula pucnjavu... pa otuda verujem da je okršaj već počeo. Doktor Gidons mi je rekao da je Sirus Bardet pretio ujka Luku da će biti zlo ako ne pusti zatvorenike, ali se ujak nije dao pokolebati. Bardet je pretio iz stare staje preko puta...

— Seli, obrišite suze iz očiju — naredio joj je Dok nabusito. — Još je suviše rano da pevate opelo za šerifom. Kladim se da su Luk i njegovi prijatelji zabarikadirali prozore i da će umeti da se čuvaju i sačuvaju. Neće sve ići tako kao što stari Bardet zamišlja, to vam jemčim. — Okrenuo se u sedlu da bi Benitu iza sebe nešto naredio. — Hoćeš li da se pobrineš za senjoritu... da budeš njen pratilac i čuvar?

— Sinjorita je mnogo lepa i ne bih voleo da je vidim u opasnosti — odgovorio je Benito — ali, moram odbiti to što tražite od mene, amigo Holideje.

— Slušaj ti mali... — počeo je Holidej...

— Ja vam dugujem život — podsetio ga je Benito dostojanstveno — i ne mogu dopustiti da se bez mene vratite u Libertad. Ko bi onda pazio na vas?

— Najbolji način da mi pomogneš i da mi se odužiš — rekao je Dok unoseći u svoje reči više va-

trenosti nego obično — je da preuzmeš brigu oko senjorite... i da pričuvaš ovo na drugom konju. Ja moram da žurim, jer svaki sekund može biti sudbonosan.

— Ja se u svakom slučaju vraćam nazad sa vama — umešala se Seli u njihov razgovor. — Ne brinite pišta, mister Holideje, ja vas neću zadržavati niti ću vam smetati. Neću ići dalje od ivice grada.

U želji da što pre dođe u pomoć ljudima u opsednutom zatvoru, Holideju nije preostalo ništa drugo nego da prihvati ponuđene uslove. Odvezao je povodnik drugog konja i predao ga Benitu, pozdravio Seli učtivim poklonom, a onda petama podbo svog vranca. Ždrebac je poskočio, Dok je pustio uzde i vranac je vratolomnom brzinom pojurio putem koji je vodio u grad.

U toku tog besomučnog jahanja, bacio je samo jednom pogled preko ramena. Nije se nadao da će ga Seli i mali Meksikanac pratiti na tako bliskom rastojanju; nalazili su se jedva stotinu metara iza njega. Benito je bio prebacio telo Klega Sejмора na svog magarca i sada je jahao na mrkovu, koji je, prateći Seli, jurio prilično velikom brzinom. Nisu usporili trk sve dok se nisu počeli približavati vrhu poslednje padine ispred grada. Sva tri konja su dahtala od napora i pena im je izbila na sapima i prsima, ali su i dalje davali sve od sebe. Kapetan Korteza je bio daleko zaostao ali je uporno trčao, držeći svog gospodara na vidiku.

Sa vrha brdskog prevoja mogao se videti dobar deo grada; deo na kome su se nalazili gradski zatvor, okolne ulice i stara senara preko puta. I uprkos vetru koji je duvao

u drugom pravcu, čulo se prigušeno potmulo pucanje pištolja šestometaka, oštar prasak „vinčesterki” i grmljavina kratkih dvocevki. Libertad je izgledao pust kao grad evakuisan pred epidemijom kuge.

Zamišljena zbog onog što je videla i čula, Seli je duboko uzdahnula. — Možda sam im učinila nepravdu... mislim na građane. Mnogi od njih su stari ljudi. A Meksikanci... pa da... Sasvim sam zaboravila da je danas nedelja jutro. Skoro cela meksikanska kolonija napusti grad oko sedam i trideset i odlazi do crkve Sent Lazar na dve milje južno od grada.

— Si, odlaze na misu — zabrunđao je Benito. — To se razume.

— Nedelja jutro... — Holidej je nešto prošaputao i na licu mu se ukazao izraz gorčine. — Fino vreme za obračun revolverima. To me ne čudi, jer starom nevaljalcu i nasilniku Sirusu Bardetu ništa nije sveto. — Učinio je pokret kao da će poterati konja niz padinu prema gradu, ali se odjednom predomislio i mašio se rukom za bisage i otuda izvadi durbin. Bolje je bilo osmotriti situaciju iz svih uglova i smisliti eventualno neki plan, nego ujahati u grad i uleteti u okršaj kao bik na crvenu maramu. Sa vrha brežuljka lepo je mogao da vidi obe zgrade. Na levoj strani zatvor sa šerifovom kancelarijom okrenutom prema ulici, a na desnoj naherenu neravnu fasadu staje sklepane od polutrulih dasaka.

Dok je posmatrao kroz durbin kroz široka stajska vrata proturene su cevi nekoliko pušaka i ponovo se začula nejasna ujednačena pucnjava. Skrenuo je fokus durbina nadesno i tamo ugledao nešto što mu je maločas promaklo. —

Onaj brežuljak iza stare staje...

— Šta je sa brežuljkom? — zapitala se Seli mršteći se.

— Da li se na njega mogu dovesti kola? — zapitao je.

— Mislim da mogu — klimnula je devojka potvrdno glavom. — Čak vrlo lako.

— I padina tog brežuljka se spušta naniže do same staje? — Zapitao je dalje.

— Da, prilično blago se spušta do na nekih desetak metara iza staje — prisetila se. — Ali, zašto to pitate mister Holideje? Šta to imate na...

— I padina je dosta ravna i čista, je li tako? Nastavio je da ispituje. — Nema stena? Nema mnogo rupa od kunića?

— Koliko mogu da se setim sve je baš tako — potvrdila je devojka. — Ali, u čemu je stvar, mister Holideje? Ako ste se setili kako da pomognete ujaku molim vas recite mi!

— Mislim da ima dovoljno vremena da moju ideju sprovedemo u delo, — prevaljao je ležerno preko usana. — Vaš ujak i njegovi prijatelji su mnogo zauzeti tekućim poslom sudeći po učestalosti plotuna koji dopiru od gradskog zatvora. Opsada bi mogla da potraje cegan, a u najmanju ruku dotle dok jedna ili druga strana ne utroši municiju.

— Senjor Holidej je u pravu — rekao je Benito.

— E, pa, ja nemam nameru da čekam toliko.

— Do tih desperadosa ne može se doći — primetio je Benito sumorno — sve dok su skriveni u seniku.

— Znam — rekao je Holidej bez dvoumljenja i klimnuo glavom. — I zato sam hteo da znam kako je

zemljište iza staje. Zagledavši se zamišljeno u pravcu staje dodao je. — Postoji način da Bardetovu bandu isteramo napolje.

— Senjor Holidej je optimista — rekao je Benito vrteći glavom. — Za to bi bila potrebna čitava vojska, a nas je samo dvojica.

— Zahvalan sam ti što stalno ostaješ rame uz rame sa mnom — osmehnuo se Holidej — ali mislim da pomoć vojske neće biti potrebna. Način koji mi je pao na um je drastičan, ali drukčije nije moguće. — Vratio je durbin u bisage i potapšao Seli po ruci oslonjenoj na jabuku sedla. — Ovde ću vam za neko vreme reći do viđenja. Ako pođete za mnom ne približavajte se bliže od predgrađa. Mogu li računati da imam vaše obećanje da ćete se tako vladati?

— Imate... — raširila je bespomoćno ruke — ali, volela bih da znam šta to...

— Videćemo se — rekao je dignuvši zamišljeno obrvu. Posle tih reči upravio je svog konja prema početku ulice Kale Central.

Benito je sačekao da se visoki pustolov udalji van domašaja normalnog razgovora, a onda se obratio Seli uz izvinjavajući pokret ruku i grimasu lica.

— Ja vas sada moram ostaviti, senjorita. Milion puta vas molim za oproštaj. I kada kapetan Kortez stigne dovde, hoćete li biti toliko velikodušni da ga zadržite da ne ide dalje. Ne bih želeo da pođe za mnom, pa da ga eventualno pogodi neki zalutali kuršum.

— A ko je kapetan Kortez? — zapitala je Seli zatreptavši očima začuđeno.

— Moj magarac — odgovorio je Benito. — On nosi na leđima leš jednog gringo desperadosa, ali, to

ne treba da vas čini nervoznom, senjorita. Mrtvi nam ne mogu naneti nikakvo zlo.

Namestio je odlučnim pokretom svoj „sombbrero“, otkrio širokim osmehom niz belih zuba i pojahao za Holidejem koji je skrenuo nadesno od ulice Kale Central i sada je jahao jednom ulicom koja je sa severne strane vodila paralelno sa Kale Central. Stigao je Doka Holideja, ali samo zato što je Dok zategao vodice svog konja ispred zadnjeg ulaza gradske štale. Na ulici pred štalom stajala su jedna kola natovarena senom. Kada je Benito prišao, Dok Holidej se već pogađao sa trbušastim starijim čovekom koji je sedeo ispred vrata. Debeljko je očigledno bio vlasnik kola.

Gledajući debeljka prodorno, Dok je zapitao. — Da li i vi ližete cipele Bardetu kao Net Kalvert i telegrafista, ili biste voleli da ih vidite počišćene jednom za svagda?

— Mister — odgovorio je starija posle dubokog uzdaha — ja sam prijatelj Gasa Djurensa i Oskara Dejča. Jedini razlog što sam ovde a ne s njima u šerifovoj stanici je što više ne vidim dobro. Već dosta godina nisam u stanju da kao čovek upotrebim revolver.

— Ipak biste mogli pomoći — najavio je Dok.

— Ako to zaista mislite — prihvatio je starac spremno — sve što treba da kažete to je da mi objasnite kako.

Holidej mu je nekoliko sažetih rečenica objasnio što treba da učini. Uzdrman hladnom drskošću hazardnog plana koji je čuo i velikim mogućnostima da epizoda sa Bardetovima bude povoljno okončana ako plan uspe, stari se izvesno vre-

me kolebao, pre nego što je pristao.

— Kažete da će mi gradske vlasti platiti nova kola... i da zaprega neće biti povređena?

— To vam lično garantujem — klimnuo je glavom Dok Holidej. — A sada, hajdete da što brže upregnemo zapregu u kola.

Dok Holidej je sjahao i pomogao starom štalaru, a isto to je učinio i Benito. Kada se, nešto kasnije popeo na vozarevo sedište kola natovarenih senom, mali Meksikanac je požurio da se popne pored njega.

— Hoće li biti opasno, amigo Džone? — zapitao je ne pokazujući znake nervoze.

— Biće opasno — rekao je Dok i pri tome klimnuo glavom. — Naročito za Bardeta i njegovu bandu.

X

Jedan blok zgrada od napuštene staje Dok je skrenuo zapregu na desnu stranu i ušao u jednu sporednu ulicu jedva dovoljno široku da kroz nju mogu proći kola sa senom. Sa severnog kraja uzane ulice mogao je videti i osmatrati brežuljak. Breg nije bio naročito visok, ali je padina koja se spuštala do zadnje strane staje bila dovoljno nagnuta da kolima sa senom pruži dovoljan zalet. Dok je Holidej vozio oko severne strane brežuljka, mali Meksikanac se bez daha pridržavao za naslon sedišta, da ne bi pao od potresa kola izazvanih neravninama terena.

Pri vrhu brega, priterao je kola do ivice sa koje se pružao pogled na pozornicu sukoba. Neposredno ispod brega, na kraju blage padine, nalazio se zadnji deo staje sa čijeg je prednjeg dela Bardet sa svojom grupom napadao zatvorsku

zgradu i sa braniocima zatvora izmenjivao salve plotuna preko opustele ulice. Nije mu izgledalo mnogo verovatno da je neki od Bardetovih ljudi čuvao stražu na zadnjoj strani staje, a to je za uspeh njegovog poduhvata bilo vrlo važno. Ono što je imalo da usledi biće za napadače surov šok i naterace ih po svoj prilici da izađu na čistinu. Tada će za njih postojati samo jedan pravac kojim se mogu povući: napred, preko ulice. Desperadosi će, dakle, morati da izađu iz zaklona, a Luk Hilari i njegovi dobrovoljci biće u znatnoj prednosti.

— Znaš li kako da ispregneš konje? — zapitao je Benita silazeći sa sedišta.

— Si — klimnuo je glavom Benito.

— Poteraj ih napred do padine — naredio mu je Dok. — Zaustavi istog trenutka kad ti kažem. Hoću da prednji točkovi dođu tačno na početak padine. — Sačekao je da mali Meksikanac uzme uzde u ruke a onda dao znak da kola pođu. — Sad polako... pola... koooo...

Trupkajući nervozno nogama, konji su naišli na vrh brega i prešli nekoliko stopa preko ivice. Na Holidejevu oštru komandu Benito je naglo zategao vođice i po drugi put kola sa senom su stala. Benito je žurno povukao kočnicu, a onda skočio sa sedišta i na brzu ruku ispregao konje i odveo ih dalje od kola.

Sa bezbedne udaljenosti, posmatrao je visokog pustolova koji se popeo na vozarsko sedišta i otpustio kočnicu, a onda ponovo skočio na zemlju. U međuvremenu, dole u varoši je nastao kratak predah i paljba se za kratko vreme utišala.

Ali, zato je okršaj rečima dobio u intenzitetu. Stari Bardet je ponovo postavljao ultimatum šerifu.

— Od mojih ljudi samo jedan je ranjen, Hilari, ali, on nije toliko teško pogođen da ne bi mogao da se bori! Možeš li ti isto da kažeš za tvoju ekipu? Opameti se Hilari! Pusti moje sinove na slobodu... i Kremera i Harbina!

Naprežući uši da čuje šerifov odgovor, Holidej se osmehnulo krajičkom usana i iz džepa prsluka izvađio šibicu.

— Nismo mi toliko priklješteni da bismo se predali jednom šašavom starom kojotu! — U Hilarijevom glasu se osećalo da nije klonuo duhom. — Obojica tvojih sinova će biti izvedeni pred sud, Bardete. Jedan zbog ubistva, a drugi...

— Moji sinovi — grmnuo je Bardet — nikada neće videti kako izgleda unutrašnjost sudnice!

— Nemoj se kladiti na to! — odgovorio mu je Hilari.

Holidej je kresnuo šibicu i još dok je fosfor plamteo, hitnuo je uvis na vrh gomile natovarenog sena koja je odmah planula. Požurio je oko kola na drugu stranu, i zapalio još jednu šibicu... zatim još jednu... a onda još jednu. Za nekoliko sekundi cela gomila na kolima gorela je kao buktinja, a on se nalazio iza zadnjeg dela kola sa rukama pritisnutim na drvenu stranicu, nogu oduprtih o zemlju, tako da su mu štikle tonule u tlo. Kada je upotrebivši svu snagu još jače odupro rukama o kola, rana na ruci počela je da krvari.

Ali, Dok nije obraćao pažnju na to. Sagnuo je glavu, još jače pogurao kola upotrebljavajući svu raspoloživu snagu u mišicama. Varnice od zapaljenog sena prskale su

po licu i odelu, ujedajući kao ose, ali, ništa ga više nije moglo zadržati, ništa nije moglo smanjiti njegovu rešenost da završi ono što je počeo, jer je prvi rezultat njegovog napora već bio tu; osetio je da se kola polako pokreću. Još jedan poslednji napor. Pao je na kolena, a onda ponovo ustao na noge da bi video zadnji kraj upaljenih kola kako poniru preko ivice padine.

Za Benita koji je sa strane posmatrao, to je bio prizor od koga zastaje dah. Našavši se jednom na padini, kola su se zakotrljala nizbrdo sve većom brzinom, jureći pravo prema svom cilju, zadnjem ulazu u stari senik. Senik je bio građen isključivo od drveta, bez jednog komada cigle. Krov je bio od dasaka i ter papira, a u ovim krajevima već dugo nije padala kiša. Stara građevina bila je suva kao luč.

Kada su kola tresnula u staju i probila se kroz zadnji ulaz rasipajući rojeve varnica, lomeći suve daske i rasturajući na sve strane snopove zapaljenog sena, Dok Holidej je trčao niz padinu sa revolverom u ruci. Jedan snop zapaljenog sena otkotrljao se do desnog zida i suve daske su odmah planule kao buktinja. Još jedan snop sena pao je sa zadnjeg dela kola, i odleteo na drugu stranu, i za tren oka ceo zadnji deo staje bio je u plamenu.

Zatečeni nespremni i šokirani, Bardetovi ljudi zaprepašćeno su pogledali preko ramena. Ono što su videli nisu očekivali ni u najneverovatnijem snu. Zapaljena kola izazvala su požar koji im je zapretio smrtnom opasnošću. Kola su se zaustavila kada je prednji desni točak naišao na ugao jednog boksa

za konje. Od sudara zapaljena kola su se okrenula u krug, a drvena konstrukcija kola, sada već zabvačena plamenom, buktala je kao buktinja, iz koje su plameni jezici lizali prema krovu. Na svim stranama nasilnici sa ranča „Blok B” čuli su pucketanje vatre koja se širila kao da gori benzin, a neizdrživa toplota počela je da ih guši, odela su im bila već mokra od znoja.

Kajl Bert je ustao i sa zapetim „koltom” u ruci izbezumljeno počeo da maše rukama.

— Ako ostanemo ovde ispeći ćemo se kao biftek — povikao je ostalima. — Bežimo! Svi na ulicu!

— Stanite, budale! — zaurao je Bardet. — Ne možete tamo! Na ulici ćete biti izloženi kao na dlanu! Hilari i njegovi ortaci će vas sve pobiti... gađaće vas kao metu na strelištu!

— Imaš li neku bolju ideju? — dobacio mu je izazovno Bert. — Zar je pametnije da ostanemo ovde gde smo... pa da nam se zapaljeni krov sruši na glavu?

Trudeći se da glasom nadjača buku koju je pričinjavalo buktanje sena i praskavo pucketanje suve građe, Hilari je povikao koliko je mogao jače da bi ga desperadosi u staji čuli.

— Izlazite napolje dok još možete... ali, bez oružja! Bacite oružje i predajte se!

Trojica od petorice ljudi koji su bezglavo istrčali iz zapaljene zgrade na ulicu, nisu obratili pažnju na šerifov savet ili ga, možda, nisu ni čuli. Ali, čuli su dubok, zvonak Holidejev glas koji im je odnekuda sa desne strane staje doviknuo naredbu resku kao oštrica brijača. Jednom sporednom ulicom, Dok je izbio na početak ulice Kale Central

i našavši se bočno od napadača sa ranča „Blok B”, koji su kašljući posrtali ulicom ispred zatvora, mogao je braniocima zatvora pružiti dragocenu pomoć. Uspravnog držanja malo razmaknutih nogu stajao je sa zapetim „koltom” čvrsto stisnutim u ruci.

— Bacite oružje! Ovo vam je poslednja šansa...!

Dvojica Bardetovih su se istog trenutka okrenuli i opalili iz pištolja. Obojica su nesumnjivo bili brzi na pištolju, ali je brzina u njihovom slučaju išla na štetu preciznosti. Tanad iz njihovih pištolja odletela su daleko od cilja, ali je zato Dokov hitac pogodio jednog od njih u kuk i oborio ga na zemlju. Drugi je krupnim skokovima potrčao prema njemu sa naperenim revolverom spremnim za drugi hitac, ali, Holidej mu nije dao vremena da ostvari svoju nameru. Zapeo je obarač, opalio i video kako se revolveraš okrenuo u krug kao marioneta, i glavačke pao u prašinu. Sa prozora zatvorske zgrade branioci su osuli paljbu sa obnovljenom žestinom. Kiša kuršuma pogodila je Kajla Berta i bacila ga u stranu čitavih dvadesetak stopa od privezišta za koji je njegov konj bio vezan.

Obojica preživelih napadača koji su pobešli iz staje odjednom je napustila svaka nada da će pobeći. Sa frontalne strane ugrožavali su ih rasplamteli pištolji Hilarija i njegovih dobrovoljaca. Iskosa, sa desne strane stajao je spreman Dok Holidej, revolveraš po nuždi, ali nepogrešivo tačan, i spreman da ih nemilosrdno zbriše ako bude potrebno. Bardetova banda, do pre nekoliko minuta strašna sila, odjednom je prestala da funkcioniše. Ranjeni napadači su odbacili revol-

vere i dignutih ruku uputili se prema zatvoru.

Holidej je zakoračio da pođe prema opsađenima, ali ga je zaustavio Hilarijevo upozorenje.

— Stanite gde ste, Holideje! Ne zaboravite da je stari Bardet još uvek u staji.

Upozorenje, međutim, nije bilo potrebno, Dok nije bio zaboravio krvožednog i tvrdoglavog kao mazga Sirusa Bardeta. Čak i da je to bio slučaj, stari rančer ne bi dozvolio da bude zaboravljen. Znao je siguran metod da podseti ljude na svoje postojanje i prisustvo. „Kolt” je grunuo odnekuda iz blizine vrata staje, kroz koja je sukljao oblak dima. Tane je zviznulo pored Doka i zarilo se u fasadu zgrade na istoj strani ulice na kojoj se nalazio zatvor. Dok se bacio na zemlju i otkotrljao se do obližnjeg pojila za stoku. Dok je puzeći obilazio oko drvenog korita da bi došao u položaj odakle bi mogao da puca. Stari rančer je ponovo opalio i tane je otkinulo komadić ivera sa pojila.

Dok je ponovo zapeo obarač i doviknuo.

— Izlazi otuda starče! Pružam ti poslednju šansu. Ili ti se više sviđa da ostaneš unutra... I da osetiš miris svog sopstvenog pečenog mesa... kad se zidovi i krov sruše na tebe!

— Vidim ti šerifsku značku na prsima! — razbesneo se Bardet. — Ti si onaj smrdljivi kućkin sin koji je uhvatio moje sinove...

— Jeste, ja sam taj, a sada čekam da uhapsim i tebe, Bardete!

— Doviknuo mu je Holidej. — S tobom je svršeno, nemaš više tvoje revolveraše i nemoj pokušavati...

— Sa Bardetovima nikad nije završeno! — povikao je stari ran-

čer. — Oni nikad nisu poraženi! Bardetovi će vladati ovim gradom i ovom pokrajinom!

— Prestani da sanjaš o tome! — podsmehnuo mu se Dok. — Izadi napolje sa rukama dignutim uvis.

Holidej je pažljivo pogledao zapaljeni krov staje. Jedan njegov deo već je bio ugnut, a levi zid polako se naginjao na unutrašnjosti zgrade. Kako je stari pustahija izdržavao u tolikoj jari i dimu? Pa, pomislio je Dok, možda bi se moglo reći da su vatra, i dim đavolova prirodna sredina. Gust, crn dim je oblakom kuljao na vrata staje i pošto je pucanje iz staje prestalo, nekoliko radoznalih građana su izvirili iza uglova ulica i nervoznim, bojažljivim koracima se uputili prema središtu ulice Kale Central da izbliza osmotre pozornicu haosa.

— Bardete! — doviknuo je Holidej ustavši na noge. — Krov neće istrajati više od pola minuta. Još imaš šanse da se spaseš.

Počeo je da odbrojava i kada je stigao do četrdeset, pogureni, ostareli nasilnik i pustahija pojavio se iz zgrade koju je požar već u celini dohvatio. Ali, prizor koji je njegov izlazak pružio očevicima bio je stravičan: lice mu je bilo pocrnelo od gara i pepela, brada jako osmuđena, a odelo zadimljeno kao da će svakog trenutka planuti. U ruci je nosio savijen opasač sa futrolom za revolver, i dok ga je Holidej pažljivo posmatrao, starac ga je bacio daleko od sebe na zemlju. Opasač je pao iza tela jednog poginulog revolveraša i tamo ostao van domašaja Dokovog pogleda. Uprkos urođenoj obazrivosti Doku ni na kraj pameti nije bilo da je opasač omotan oko prazne futrole; Na prvi pogled, činilo se da je

rančer ostao nenaoružan. Uspravno dignute glave pošao je preko ulice ka mestu gde je stajao Holidej. Ruke je držao odmaknute od tela i Dok nije primetio na njemu ni znaka od nekog oružja, pa je spustio obarač na svom „koltu” i vratio ga u futrolu.

— Ovuda — rekao je nabraivši neprimetno obrve na sredini čela i palcem pokazao preko ramena u pravcu verande pred šerifovom stanicom.

U tom trenutku, odjeknuo je gromko, praskavo lomljenje praćeno tupim tutnjanjem udaranje debelih greda o zemlju i zapaljeni krov staje se srušio. Odmah za njim popadali su i bočni zidovi i sve što je sada ostalo od starog zdanja bila je ogromna gomila zapaljenog drveta. Holidej je zahvalan nebu primetio da je vetar duvao sa juga; nije bilo mnogo opasnosti da će požar zahvatiti susednu zgradu, trgovinu Oskara Dejča.

Rušenje zapaljenog senika samo za kratko je privuklo Dokovu pažnju, a onda je ponovo pogledao Bardeta. Stari rančer se nalazio samo petnaestak stopa daleko od njega, i u izrazu njegovog lica i sjaju njegovih od dima crvenih očiju bilo je nečeg onespokojavajućeg.

— Suluda želja za vlašću — pomislio je Dok Holidej. — Želeo je da bude gospodar ove pokrajine, da bude glavni. Želeo je to toliko da se potpuno otkao.

Ludačke oči starog Bardeta besno su ga proždирale sa udaljenosti manje nego tri do četiri metra. A onda, munjevito, kao glava zmije zvečarke koja nanada, Bardetova desna ruka poletela je iza njegovih leđa i otuda se pojavila sa zanetim revolverom iz čije cevi je pretila

smrt. Ouržje je bilo skriveno iza leđa, zakačeno za pojas njegovih pantalona; Bardet nikad nije ni mislio da se preda.

Holidej je osetio da mu po temenu gamižu ledeni žmarci. Hitro je odskočio u stranu, i rukom se mašao pištolja, ali i pored sve njegove brzine, verovatno ne bi uspeo da spase glavu. No, na njegovu sreću sa jednog prozora šerifove kancelarije grmnuo je plotun. Tek tada je Dok shvatio da su Hilari i njegovi dobrovoljci verovatno držali Bardeta na oku još od trenutka kada je izašao iz staje. Mada u rukama nije imao revolver niti se na njemu videlo bilo kakvo oružje, oni su dobro znali da starom strašilu ne treba verovati. Prasnule su „vinčesterke” i pištolj, a odjek pucnjave zaglušila je grmljavina kratke dvocevke, i to je bio kraj Sirusa Bardeta. Hitac iz njegovog „kolta” odleteo je daleko uvis, a udar snopa tanadi iz dvocevke i metak iz „vinčesterke” koji ga je pogodio u glavu, odbacili su ga unazad. Dok je duboko odahnuo od olakšanja i olabavio stisak šake oko drške revolvera; sada je sasvim mirno mogao da ga vrati u futrolu.

Dok je doktor Gidons praćen uzrujanom i nestrpljivom Seli žurio trotoarom prema šerifovoj stanici, Holidej je prošetao između ljudi opruženih na zemlji ispred senika koji je dogorevao. Samo jedan od njih bio je živ, a i on je jedva čekao da se otarasi svog revolvera, i kada mu je Dok prišao, on ga je predao pobedniku, držeći oružje za cev. Holidej mu je pomogao da ustane i pođe prema stepenicama sa kojih se ulazilo u zgradu zatvora, i dok su se penjali uz stepenice, Holidej je ugledao ma-

log Benita koji mu se približavao, Meksikanac je za sobom vodio natovarenog kapetana Korteza.

U šerifovoj kancelariji vladao je kaos, ali je Hilari ipak uspevao da zadivljujućom brzinom uvede red. Svuda po podu ležalo je razbijeno staklo. Djurensu je glava bila zavijena zavojem, ali se čvrsto držao na nogama. Neš je sedeo u stolici sa visokim naslonom i krvario iz rane na bedru. Odbijao je guste oblake duvanskog dima, tiho psuovao sebi u bradu i nije pokazivao ni najmanjeg znaka gubitka svesti. Oskar Dejč je šepajući hodao levo i desno po odaji, i pomagao šerifu u uvođenju reda. Krvario je iz ne manje nego tri rane. Vrat mu je bio rasečen komadom razbijenog stakla, jedno zalutalo tane ranilo ga je u desnu nogu, i tu se zadržalo, a drugo tane pogodilo ga je u levo rame. Razumljivo, sve tri rane nisu bile teške, ali Dejč, kao i Neš i kovač, obavili su časno svoj deo posla kao dobrovoljni šerifovi pomoćnici. Što se tiče Hilarija, on je nekom igrom sudbine iz krvave opsade izašao neokrznut. Suvim tonom obratio se Holideju.

— Jeste li ikada pokušali da levom rukom pucate iz puške ili dvocevke.

— Nadam se da neću morati, Luk — osmehnuo se Dok. — Ja pucam desnom rukom.

Holidejevu ranu previla je Seli, a ne doktor Gidons. Nevešto stavljen zavoj kojim mu je Benito previo ruku na ranču „Blok B” uspešno je obavio svoju namenu, ali ga je trebalo zameniti. Koristeći gazu, masti, antiseptik i zavoj koji joj je dao lekar, ona je kao prvi profesionalac očistila i previla ranu od metka. Gidons se za to vreme nalazio u zatvoru nastojeći

da previje zatvorenike dok je Djurens stražario pored njega sa dvocevkom u ruci.

Banda sa ranča „Blok B” bila je likvidirana; vladavini terora došao je kraj.

— Pre nego što se ovaj dan završi — rekao je Hilari Holideju — nameravam da odem na ranč „Blok B” i da pretražim kuću od tavana do podruma. Spreman sam da se kladim u šestomesečnu platu da ću tamo naći skriven plen iz svih pljački koje su se za poslednjih nekoliko meseci desile severno od granice.

— Ne govorite to u Benitovom prisustvu, jer može da vas čuje — upozorio ga je Holidej. — Uveren sam da će čeznuti da vas u tome preduhitri.

— Dobro, onda da vam dam poslednje naređenje — promrmljao je šerif lenjo. — Znam da ste se pripremili da podnesete ostavku, jer je cilj vašeg šerifovanja ispunjen. Našli ste i kaznili čoveka koji je ubio vašeg prijatelja. Ali, pre nego što prihvatim ostavku, stavljam vam u dužnost da motrite na Meksikanca dok se ja vratim sa ranča „Blok B”.

— Ne brinite — rekao je Dok. — Neću skidati oka sa njega.

— Vaše nepoverenje me mnogo žalosti senjor Hilari. — Požalio se Benito osmehujući se. — Ja sam neporočan.

*

Posmrtni ostaci Bena Mak Lenana, tog miroljubivog kauboja čija je prerana besmislena smrt najavila pad Bardetovog carstva terora i nasilja položeni su u grob tog istog dana oko 3,30 posle pod-

ne. Pratnju su sačinjavali uglavnom ljudi sa ranča „Cirkel T”. Vlasnik ranča i njegova porodica, nadzornik kauboja i svi kauboji, došli su u Libertad da svom drugu i saradniku na poslu odaju poslednju počast. Pošto je Mak Lenan na neki način podsećao Doka na njegovog pokojnog prijatelja Krisa, on je insistirao da se pogreb održi odmah, bez odlaganja, jer je hteo da otputuje. Sutra će biti još dosta drugih pogreba, uključujući i pogreb Klega Sejmora.

Rano poslepodne u grad se vratio šerif Hilari sa naduvenom vrećom zakačenom za jabuku sedla. Mnogo sledećih nedelja imaće pune ruke posla da pronađe i stupi u kontakt sa žrtvama graničnih pljačkaša — bankama, trgovačkim i drugim kompanijama, poštom i raznim nesrećnicima i da im pošalje opis pronađenih stvari od vrednosti, nakita i drugih opljačkanih stvari. Trebalo je sem toga, organizovati srazmernu raspodelu novca, nađenog u šupljini ispod poda Bardetove spavaće sobe. Obaviti ceo taj posao nije bila mala stvar.

Šerif je sačekao Holideja na izlazu iz groblja pošto je pogrebni ritual bio završen poslednjim „amin” gradskog propovednika. Sa Hilarijem je bila njegova nećaka i neki čovek koga Holidej nikada do tada nije video, čovek mladolikog, ali opreznog i ozbiljnog izraza lica, visok preko šest stopa, mršav, odeven u ozbiljno građansko odelo, na kome je još ležala prašina od puta i sa metalnom šerifskom značkom na prsima. Dok Holidej je već ranije imao prilike da vidi takvu značku. Hilarijev pratilac bio je zamjenik federalnog šerifa, federalni policajac. Kada je Dok prošao kroz vratnice groblja, Seli se sa snebi-

vanjem osmehnula na njega i uhvatila ga ispod nepovredene ruke.

— Nadamo se da ćete odlučiti da ostanete u Libertadu — rekla je bojažljivo, ali sa dosta nade — ...sada pošto je nastao red i mir. Ovo je ugodan grad, mister Holideje, fini grad za čoveka koji odlučiti da se nastani u njemu.

— Cenim vašu brigu za moju budućnost — osmehnulo se Dok devojci — ali, ja nisam čovek koji želi da se negde nastani. Ja sam nemirnog duha, litalica...

— Holideje, — umešao se Hilari dok je Seli nastojala da prikrije svoje razočarenje — ovo je Vins Dejvis, zamjenik federalnog šerifa koji je upravo doputovao iz Prescott. On je tragao za Klegom Sejmorom još od afere u El Pazu. Dejvise, da vam predstavim Džona Holideja, poznatijeg pod imenom Dok.

— Imao sam prilike da čujem o vama od mog pretpostavljenog, federalnog šerifa Ernija Adamsona. On je prijatelj vašeg poznanika Vajata Erpa koji je odskora federalni šerif.

— Ponekad mi nije milo što o meni kruže glasine — rekao je Dok. — Obično su u pitanju preterivanja... i loše priče.

— Ne, ovoga puta nema glasina već samo činjenica — odmahnuo je glavom Dejvis. — Drago mi je što smo se sreli. Nadam se da će vam ruka brzo zarasti. Šerif mi reče da sam zakasnio da prisustvujem pravom malom ratu u kome ste vi bili glavni junak.

— Opet preterivanja — rekao je Dok i ozbiljno odmahnuo glavom.

— Ne. Bez vas bi okršaj trajao ceo dan — izrazio je svoje mišljenje Hilari.

— Ne — rekao je Dok. — Bardetova banda bi se povukla kad dođe sudija sa vojnom pratnjom.

— Što se tiče Sejmora — počeo je Dejvis dok su se dokonim korakom vraćali ka ulici Kale Central — nadao sam se da ću ga uhvatiti živog, ali, možda je još bolje što je mrtav. On je bio ne samo lopov već i ubica. Da gospodine, ubica. Kleg Sejmor je bio vrlo opasan i podmukao čovek.

— To nemate potrebe meni da govorite — promrmljao je Dok Holidej. — Ubio je mog bliskog prijatelja... s leđa.

— Žao mi je što to čujem. — Smrknuo se Dejvis.

— U to vreme — nastavio je Dok — predstavljao se imenom Džener, ali, mislim da sada to nije važno.

— Nije — složio se Dejvis. — On je bio pokvarenjak i nikada mu nije nedostajalo ideja kako da zametne trag. Ali, Sejmor je bilo njegovo pravo ime i bio je rođak Bardetovima. To me je dovelo u Libertad. Pa dobro... — slegnuo je nezainteresovano ramenima — sada treba još da izvršim identifikaciju. Sreća je da sam stigao pre nego što je sahranjen.

Kada su stigli do glavne ulice, šerif je predložio svojoj nećaki da se vrati kući.

— Pozvaću Holideja i Dejvisa na ručak Seli, pa bi bilo dobro kad bi nam pripremila nešto specijalno. Pošto se dosta građana prijavilo da čuvaju zatvorenike, mislim da mogu sebi da dozvolim luksuz da se malo opustim.

Pošto su se pozdravili sa Seli, njih trojica su se uputili dalje niz

ulicu do pogrebnika Simona Džila. Pogrebnik ih je odveo u zadnju odaju gde su na odru ležala tela Klega Sejmora, starog Bardeta i ostalih revolveraša izginulih u opasadi zatvora. Dejvis je zastao pored stola na kome je ležao mrtav novootkriveni dvostruki ubica i posle letimičnog pogleda klimnuo je glavom i rekao.

— Srećan mu put. Bio je nesreća za ljudski rod. — Namrštivši se, nastavio je sa prizvukom gneva. — Onaj čovek koga je ubio, ne znam da li je to bilo pre ili posle ubistva tog vašeg prijatelja, nije čak bio ni naoružan. Bilo je to u jednom malom gradu južno od Treskota prošlog januara.

— Moj prijatelj je bio naoružan... Holidejevo lice se namračilo i gorke uspomene su pohrlile pred oči — ali, to mu nije vredelo, jer je okrenuo leđa. Kada se to desilo, igrao je poker. Događaj se odigrao sedmog marta... u salunu Silver Dolar u San Marku.

— Pa dobro — rekao je Dejvis klimnuvši glavom šerifu — završili smo sa identifikacijom. Možemo da pođemo. — A onda, kad je već hteo da pođe, pogledao je iskosa Holideja i odjednom zastao. — Rekoste sedmog marta?

— Ja ne zaboravljam datume — namrgodio se Dok.

ljak zatakao palce u prsnik i zamišljeno pogledao Holideja.

— Vi, naravno, niste bili tamo kad se ubistvo dogodilo. Za ubicom ste tragali po opisu?

— Po opisu koji sam dobio od pouzdanih očevidaca — rekao je Dok. — Od trojice koji su igrali poker sa Krisom.

— Holideje... stvarno mi je mnogo žao — rekao je Dejvis. — Ali Sejmor nije čovek koga vi tražite. Nije moguće da je on vaš Džener. Nemoguće je da je toga dana on izvršio ubistvo iz jednog prostog razloga. Nije mogao biti na dva mesta odjednom.

Dok ga je pogledao žmireći. — Kako to mislite? — Opis... — zastao je osetivši da mu se od užasa diže kosa na glavi.

— Ne sumnjam da je opis koji ste dobili verodostojan i da odgovara Sejmoru — procenio je zamišljeno Dejvis — ali, ovo što ću vam reći apsolutno je sigurno. Uhvatio sam Sejmora posle pljačke i ubistva jednog trgovca na malo u jednom malom gradu blizu Preskota. Ime tog grada je Little Rok Galč. Uhvatio sam ga nekoliko milja od Pardivila. Sproveo sam ga u Pardivil, jer me je ranio poslednjim metkom, pa sam morao da potražim lekarsku pomoć. Čim sam ga predao u nadležnost gradskog šerifa u Pardevilu otišao sam kod tamonijeg doktora da me previje.

— To što mi pričate nema nikakvog značaja za... — počeo je Dok.

— Ima mnogo značaja, to je baš ono što hoću da vam kažem — rekao je Dejvis i u njegovom glasu je Dok osetio prizvuk žaljenja i izvinjavanja. — Vaš prijatelj je ubijen sedmog marta, je li tako? Ja sam sa svojim zatvorenikom prispeo u Pardevil šestog marta. Sejmor je uspeo da pobegne iz zatvora i ja ga od tada gonim, ali pobegao je tek devetog marta ujutro. Od šestog do devetog bio je u zatvoru iza rešetaka, i to daleko od San Marka. — Bespomoćno je raširio ruke. — Više bih voleo da

nisam morao ovo da vam kažem Holideje, ali, s druge strane pravo je da znate istinu, ma koliko ona bila neprijatna.

— Da, naravno — procedio je Dok kroz stisnute zube.

Oko zalaska sunca, kada su terenski sudija i vojna pratnja prispele u Libertad, Dok im se pridružio da dočeka vojnike i da ih časti pićem.

Ali, nije ostao u gradu da prati suđenje. Arnold Bardet će nesumnjivo biti oglašen krivim i osuđen na najtežu kaznu za podlo ubistvo nenaoružanog Mak Lenana, ali, neće biti potrebno da bivši pomoćnik šerifa Dok Holidej svedoči, jer će to uraditi očevici zločina: Neš Geri i Varez. Sada, kada je zlokobni uticaj Sirusa Bardeta zauvek otklonjen sa lokalne scene, oni se više neće plašiti da izvrše svoju građansku i ljudsku dužnost.

Pre nego što je pošao da nastavi traganje za neuhvatljivim Dženerom, Holideja je u hotelskoj sobi posetio Hilari i otkrio mu da mu građani spremaju poklon, zlatan časovnik sa inicijalima V. D. H. što je trebalo da znači Veliki Dok Holidej. Dok je to energično odbio i stavio šerifu u zadatak da građane uveri da je ta pažnja nepotrebna. Pre svega, nije želeo uspomenu na događaj koji će ga uvek sećati da je ubio čoveka koji, mada ubica, njemu lično nije ništa skrivio, i drugo, već je imao zlatan sat uspomenu od oca koji mu je bio drag. Kada je čuo šta je Dok učinio, Benito je očajnički zakolutao očima i izgovorio nekoliko prigušenih reči na račun ljudske gluposti, ali se njegovo negodovanje na tome završilo. Mudri Meksikanac je shvatio da sa Holidejom ne-

ma raspravljanja, ali je ostao da žali za satom koji je na neki način shvatio kao lični gubitak.

Nešto kasnije, veliki crni ždrebac bio je osedlan i spreman za put. Dok je prebacio putnu torbu preko sedla i pošto je pojahao okrenuo se i malom Meksikancu dobacio upozorenje glasom koji nije ostavljao mesto ni sumnji ni šali.

— Da raščistimo jednu stvar, Benito, ti i ja smo kvit. Ti si meni spasao život, ja sam ti to vratio istom merom. Tu je račun čist. Ako opet pokušaš da me pokradeš, što se može desiti bez obzira na prijateljstvo koji si pokazao, jer ti je lopovluk u krvi, šutnuću te u stražnjicu tako jako da ćeš odleteti preko granice u Meksiko... gde te sigurno traže zbog džepanja. Ali, da se to ne bi desilo, jer ipak nisi loš čovek, najbolje je da se odmah rastanemo. Slažeš se?

Benito je žalosno klimnuo glavom, ali Dok nije znao da li je to zbog toga što je bio iskreno ožalošćen, ili zato što mu se iz ruku izmicao siguran plen. Uzeo je svog magarca za povodnik i udaljio se.

Na kraju istočnog predgrađa Libertada, Dok je zategao vođice da bi poslednji put porazgovarao sa žalosnom ali ipak zavodljivom Seli Kilminster. Odevena u odelo za jahanje i vrlo primamljiva na jutarnjem suncu, Seli je izjahala iz jednog šumarka i zaustavila konja pored njegovog.

— Na neki način — rekla je kao da nešto priznaje — osećam se mnogo starijom nego kada sam vas videla prvi put.

— Mislite da sam doprineo da

naglo ostarite, zar ne Seli — osmehnuo se Holidej. — E, to je prilično teška optužba.

— Znae šta hoću da kažem — rekla upola šapatom. — Pokušala sam da vas šarmiram da ostanete kod nas. Bila sam sebična, jer sam želela da mi se udvara najveći „glavni laf“ koji je ikada došao u Libertad.

— Vi mi dajete vrlo visoku ocenu — rekao je Holidej ne bez prizvuka zadovoljstva u glasu — ...i šteta je što moram da idem. Ali, nemam drugog izbora. Pored toga što sam po prirodi nestalan, sada se još pojavio i taj Džener.

— Znam kako je to — rekla je i klimnula glavom. — Pa dobro, bar ćete imati nešto da vas seća na mene. — Iz džepa svoje bluze izvadila je srebrni lančić na kome je visio mali medaljon. — Želim da ovo nosite, Dok, u znak sećanja na mene... i ne samo to. Na medaljonu je lik svetog Kristofera. Čuli ste za...

— Naravno. — Prihvatio je poklon sa svečanim izrazom lica. — Kristofer je zaštitnik svih putnika.

Navukao je lančić preko glave na vrat i pustio da mu medaljon klizne ispod košulje. Nameštajući šešir na glavi zahvalio joj je i zamišljeno je pogledao. Bila je lepa i primamljiva mlada žena i u tom trenutku ga je obuzelo kajanje što od nje nije uzeo još nešto za uspomenu. Izgleda da je i ona isto mislila, jer se nagnula prema njemu i pritislula usne na njegove. Zatim je okrenula konja i odjahala nazad u šumarak moskitovog drveta. To je bio poslednji put da je Dok video.

čitajte sledeći broj DOKA HOLIDEJA

BROJ 131

izlazi 7. oktobra 1982.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.